

Vaderlandsche poëzy. Deel 1

Prudens van Duyse

bron

Prudens van Duyse, *Vaderlandsche poëzy. Deel 1*. W. Messchert, Rotterdam 1840

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/duys002vade01_01/colofon.php

© 2017 dbnl

t.o. 3

GEREM GOETHALS

Voorwoord.

DE belgische letterkunde, waarvan onze vereeniging met het vaderland van Vondel en Bilderdijk, de zaden had gestrooid, ontwikkelt zich dagelijks gelukkiger. De vyanden van ons volkshestaen en onzer moedertael (want het zijn dezelfden) hebben de vraeg opgeworpen: Kan Belgie eene zoogezeide nationale letterkunde bezitten? De zienslaven van Frankrijk hebben volmondig hun: Neen! uitgebracht: ondertusschen is de beste antwoord op die vraeg in de poogingen te vinden, welke men op alle punten des rijks aenwendt, om eene vlaemsche letterkunde daer te stellen. En niet ongunstig zijn die poogingen uitgevallen. De verdienstelyke schryvers van het vlaemsche volk (want daer zijn er)

doen even als die oude wijsgeer, welke eenen drogredenaer de mogelijkheid der beweging hoorde ontkennen, en zich aen 't wandelen stelde: zy schryven!

Ons tijdstip schijnt de vlaemsche letterkunde zoo onbevorderlijk niet te zijn, als de staatkundige omstandigheden het zouden doen vermoeden. De Poëzy heeft nooit in Belgie die hoogte bereikt, op welke zy nu staet: men zoude zeggen dat die tegenworsteling der onbelgen-zelven de vrye dochter van verbeelding en gevoel tot spoorslag strekt. Wat er van zy, de vlaemsche Dichter, die vooral voor zijn eigen ziele zingt, treft een rijk getal van onbewerkte stoffen aen, die hem aenlachen; en onder deze wekken de vaderlandsche herinneringen eerst zyne aendacht op. Zoo wordt hem de *Legende* en *Romance* tot een wezenlijk dichtvak, dat zynen dichtenden voorgangeren nagenoeg onbekend was. Slaet hy de oogen op de groote mannen van 't Vaderland, da *Dithyrambe* of *Lierzang* lokt hem uit, om hun zijn hulde toe te brengen. Wil hy verder tot alle standen der maetschappy spreken, hy zingt een *Volkslied*. Maer zijn toon klinge hooger of lager, altijd vloeit dezelve uit ééne bron: vaderlandsliefde. Die uit te storten is hem behoefte, die op te wekken is zijn eenigste doelwit.

Deze loffelyke strekking, die den Dichter zulke eene verheven burgerwaerde byzet, hervindt zich in eenige der gedichten door Belgen in onze dagen aengeheven. Sommige dier voortbrengselen, waeronder enkele uit de ziel eener vlaemsche vrouw gevloeid, liggen onder de perse.

Doch geen onzer Dichters heeft tot dus verre eene verzameling aengekondigd, uitsluitend den Vaderlande toegewijd: dit wil de schryver der *Vaderlandsche Poëzy* beproeven.

Zuivere vaderlandsliefde is de drijfveer dezer zangen. De zanger zijns vaderlands heeft het oog op den ouden roem der Belgen gevestigd, om, by 't herinneren aen dien onsterfelyken luister, zynen landgenooten geloof aen hun volksbestaen in te boezemen: ons heden en toekomst berust op ons voorleden!

De meeste zyner gedichten zien op Belgie, in de bekrompener beteekenis aen 't woord door de omwenteling gehecht: alle zijn echter voor dat Nederland geschreven, 't welk, aenschouwd als gemeenebest der nederduitsche letterkunde, een en onverdeelbaer is.

Sterk van de oprechtheid zyner gevoelens, zendt hy zijn werk, 't moge dan al of niet den naem

van poëzy waerdig gekeurd worden, in de letterkundige wareld. Moge het medewerken ter algemeene volksverbroedering van het zedelyke rijk der Nederlanden! Moge 't elken boezem, waerin nog een belgisch harte klopt, ontsteken in vaderlandsliefde en haet voor vreemde verdrukking, van welkdanigen aert ook; het zy 't de tael of eenig anders volksrecht gelde!

Ik koestere die blyde hoop: en zonder deze hadden myne dichtproeven het licht niet gezien. Zeker baert de beoefening der nederlandsche letteren, vooral der Dichtkunst, in Belgie te weinige eer, om iemand, langs dien kant, te verleiden; en nog veel ongeschikter is die beoefening om tot onderscheiding, rang en fortuin op te klimmen; vooral voor den vryen zanger, die zyne ziel, met een hoofschen kunstgreep, niet weet te verkrachten. Gelukkig voor my dat de fortuin my nooit sterk, en zeker niet langs die kruipersbaen, aen 't harte heeft gelegen. Ondertusschen ziet men met genoegen dat de Schilderkunst, die zuster der Poëzy, min stiefmoederlijk dan deze door 't Vaderland wordt bejegend: zulks bewijst dat de Belg om de vaderlandsche Poëzy aen te wakkeren, enkel taelkennis behoeft. De boom gloeit niet ongelukkig, hoe dik-

wijls men de bijl aen zijn wortelen geleid hebbe. De tijd, die de vader aller groote waerheden is, zal vroeg of laet den volke doen zien, dat de moedertael de eenige borstweer is tegen de *officiële* overstroming van vreemden, en de binnenlandsche verdrukking van het eene volksdeel op 't andere.

Welaen dan, waerdige Landgenooten! spannen wy te samen ter bereiking van 't schoonste doelwit dat eenen vaderlander kunne streelen: volkszelfstandigheid en vaderlandsche kunstroem. Laten wy den vreemdeling, met opgetrokken schouderen, van ons niet zeggen: Zy hebben geen vaderland: zy verdienen er geen!

Neen, alles is nog niet verloren, de laetste reddingsplank niet verzonken: er zijn in Belgie nog warme, onverslaefbare zielen. Ook onder u, Vrouwen, zijn er die de stem des vaderlands niet verdooven! Ook voor u deze zangen!

Zeker bereiken zy geensinsde hoogte der zending van den Dichter, in zulk een tijd, als dezen, van bindings- en ontbindingsëlementen; maer de ware zoon des Vaderlands zal er mijn inzicht niet min recht om laten weêrvaren: ik sluite met deze wenschen.

Voorzang.

... ô Neêrland, dat mijn zangen
 Een blijk van uwe gunst erlangen,
 Terwijl ik u ter eere juich;
 En dat hun toon, door haer gesteven,
 Eens overga tot onze neven,
 En eeuwig van mijn hart getuig'!

O.Z. VAN HAREN.

Ontfang, o roemrijk land der Vaderen,
 Het offer, dat uw zoon u biedt.
 Ik wil uw plechtig outer naderen,
 En wyden u mijn zuiver lied.
 O land, zoo dierbaer aen mijn boezem
 By uw ontloken welvaertbloesem,
 En dierbrer nog in leed en ly,
 Ik zal, bestormen u de ellenden,
 Steeds bede en traen ten hemel zenden:
 My is uw liefde, poëzy!

'k Zie de eer op Belgies graven throonen,
 En 'k zou niet knielen, diepverrukt!
 En 'k zou geen dankbaer kind my toonen,
 't Godvruchtig voorhoofd neêrgebukt!
 En 'k zou de Vaedren niet vermelden!
 Neen! grond der braven, grond der helden!
 Van my die koelheid, hoon en schand'.
 Ik zal u tot den dood bezingen:
 O, 'k voel dien toon mijn hart ontspringen!
 De Belg heeft ook een vaderland!

Ik kampe voor zijn recht, zijn zegen,
 Tot my het brekend oog verglaez';
 En juich elke overwinning tegen,
 Die 't voert op schitterender plaets.
 Wie ook 's Lands welvaart durv' verdrukken,
 Nooit zal het d' onverlaet gelukken,
 Dat hy by 't huerlingrot my telt;
 Nooit zal ik, met verslaefde vingeren,
 Om vuige hoofden lauwren slingeren:
 'k Vrees meer hun gunst dan hun geweld!

Ik bloos, als ik der barden schedelen
 Zie zinken, voor een thron, in 't stof.
 Ik ween, als ik ze 't loon zie bedelen
 Voor ziel- en zenuwloozen lof.
 'k Ben zaliger: ik had slechts toonen
 Voor 's Vaderlands rechtschape zonen,

Wier luister over 't graf gebiedt.
 God dank! my 't recht, de deugd te roemen,
 Het misdrijf, donderend, te doemen:
 'k Bezong zijn gruwelzege niet.

Wat 's Poëzy, dan zielverheffing,
 Gevoelsstroom en verbeeldingsvlucht?
 Wat goddelyker doelwittreffing
 Dan vaderlandsche Dichterzucht?
 Zy broeit een zwerm van vaderlanderden,
 Die, onder stille Kunstenstanderen,
 Het land aenbidt als 's Hemels beeld.
 Ze orakelt, waer heur snaren ruischten;
 En klinkt het stael in gramme vuisten,
 En schept een hooger heldenteelt!

Blinke uit de fakkel, trouw ontstoken
 Door onzer Vaedren nyvre hand:
 Te lang reeds treurde zy verdoken;
 Zy overglanze 't Vaderland.
 Zy plaetst, wat eeuw by eeuw vervlogen,
 Die weder glansrijk voor onze oogen,
 By 't deinzen van der tyden nacht.
 Zy blyven kindren, die door pennen
 Der wyzen, de eer niet leeren kennen,
 De daden van het voorgeslacht.

Geschiednistoorts verdryve 't duister,
 Ter kimme nog niet opgeklaerd.
 Ontwaek' de vaderlandsche luister:

Gy, Belgen! wordt uw Vaedren waerd!
 Gy, reine roos van Belgies gaerde,
 O Vrouw, o engelin der aerde,
 Verstoot den vlaemschen Dichter niet:
 Uw gryze roem siert zijn gezangen.
 Herhael ze, en ieders ziel zal hangen
 Aen 't kunstloos-uitgestorte lied.

Als Romes Adelaer den volken
 Zijn klauw in 't harte wringen dorst,
 En op ons land uit zwarte wolken
 Viel, rees de Belg met moed omschorst,
 By 't lied der maegden en der moeders;
 By 't lied: 'Op, vaders, zonen, broeders!
 Uw knots vell' 't monster in zijn vaert!'
 Beminnelyke schoonheidstelgen,
 Denkt, dat gy dochters zijt van Belgen,
 En wordt Germaenjjes vrouwen waerd.

Ja, Belgie zal eens Belgie worden!
 Heur Maegd, 't ontvonkeld oog gericht
 Op 't boek der eeuwen, zich omgorden
 Met kracht; haer vreeslijk aengezicht
 Den laffen trots van vreemden wreken;
 Haer tong de tael der Vaedren spreken,
 En op haer voorhoofd de eeuwge vonk
 Der nederduitsche Dichtkunst spelen.
 Wel hun, die dan de snaren streelen:
 Hen loont der Belgen liefdelonk!

Maer als die hooger glans zal blinken
 Der opgeklaerde Kunstenzon,
 En zich de Belg zal zalig drinken
 Aen vaderlandsche Dichtkunstbron,
 Zal licht mijn assche in vrede rusten
 Op 's Denders aengebieden kusten,
 Waer eens mijn wieg gewankeld heeft.
 O, mocht ik dan een traen ontvangen
 Voor de uitgestorte vlaemsche zangen,
 Zoo heb ik niet vergeefs geleefd.

Van al de gunsten dezer aerde
 Heeft slechts de lier mijn wensch verrukt.
 Zy was 't, die mijn verachting baerde
 Voor 't goud, dat ceders nederdrukt!
 God! mocht ik eens als Belgies zanger,
 Van Poëzyverrukking zwanger,
 My heffen met omglansde kruin!
 De Dichtertoon kan nimmer dooven:
 Hy stijgt het stomme graf te boven,
 En dreunt nog op der ryken puin!

Hoe! ik, onmachtige! durf ik de snaren tokkelen,
 Waer Neèrlands bardenchoor de deugd der Vaedren viert?
 Verstyven niet van angst mijn sidderende knokkelen?
 Hun kunst is goddelijk; de myne is ongespied.

Neen, broeders! neen: gy ziet alleen op 't zuiver poogen:
 O, 't is vereerend, grootsch te zingen voor zijn land,
 Voor zijn geluk door reine zucht bewogen,
 Waer by het belgisch hart in Poëzy ontbrandt.

Zie daer de lauwerkrans, die 'k vorder voor mijn schedel,
 Die op mijn needrig graf wellicht niet zal vergaen.
 Zie daer mijn wapenbord, van echte glorie edel:
 Ik dorst voor Belgies eer een stouten stap bestaen.

En, vergaet mijn naem in 't duister,
 Als de grafboei my omsloot;
 Schiet geen eerestar haer luister,
 Na mijns levens avondrood;

Hooger heilloon mocht ik smaken
 Voor den uitgestorten toon:
 'k Deed uw ziel voor 't schoone ontblaken,
 En gy hebt me uw hand geboôn.

Gy, o Belgen, kunstgewyden,
 Vrienden van uw land en tael,
 Gy, wier boezems zich verblyden
 In hun dierbren zegeprael.

En is er zoeter loon? - Ja! laet mijn naem vry sterven,
 De stilte van het graf doov' nietig eergeschal;
 'k Zal myner Moeder kus verwerven,
 Wanneer mijn vlaemsche zang hare ooren streelen zal.

Epaminondas zwaerd, dat Sparta nedervelde,
Blonk uit, en Thebe boog voor 's veldheers heldendeugd.
'Mijn zegeprael (sprak hy) baert dan alleen my vreugd,
Als ik dien mynen oudren melde.'

O gy, die steeds mijn vreugde zoudt ontbreken,
Schoon niets op aerde my ontbrak,
Gy, ook als dichter groot, als Godszoon onbezweken,
En door wiens mond de deugd, de Godheid-zelve sprak;
Licht zal uw dierbre schim, o besten aller vadersen!
(Waerom ontbreekt uw lach tot mijn verheven loon!)
Op zilvre wieken, in een hemeldroom my naderen,
En fluistren: 'Goed, mijn zoon.'

Legenden en Sagen.

Laat my in maatgedicht van de oude tijden melden.

BILDERDIJK.

Genoveva.

Brabands leeuw kan niet ontaerden.

WILLEMS, *Maria van Braband.*

Weg met vreemde fabelvonden,
 Hoe vernuftig opgepronkt!
 'k Zing voor 't land dat ik beminne,
 Dat mijn gantsche ziel ontfonkt.
 Belgie moet de stof my bieden,
 Die ik schets in 't belgisch lied.
 Koomt, o vaderlandsche harten:
 Weigert my uwe aendacht niet.

Daevrend klonk de jagershoren
 Door het eeuwenheugend bosch.
 Paltsgraef Siegfried, met zijn ridders,
 Ging op hert en ever los.
 Siegfried, eens de trouwste minnaer,
 Eens de zaligste echtgenoot,
 Eens de zegenrijkste vader;
 Nu voor zielevreugde dood.

Ach, zijn lieve Genoveva -
 Ach, haer zoontjen, beider beeld,
 Tot een wreede dood verwezen!..
 Overspeelster! bastertteelt!
 Dit woog op den gade en vader
 Zielverplettend, doodend, neêr;
 En de jacht, hoe bly en woelig,
 Gaf aen de eenzaamheid hem weêr.

Ach, wat baet hem, dat de glorie
 Grootsch zijn heldenhoofd omstraelt,
 Na zoo vele zegepralen
 Op den Sarasijn behaeld?
 Zelfs die zalige oogenblikken,
 Die hy naest zijn gade vond,
 Slaen in 't stilherdenkend harte
 Hem eene ongeneesbre wond.

Toen hy vloog voor zeven jaren
 Naer het Christenhelden-pleit,
 Had hy haer vertrouwd aen Golo,
 Als zijn schat, zijn zaligheid.
 Vruchtloos vlamt de ontaerde ridder
 Om de schoone gemalin
 Te verleiden, te bezoedlen;
 En in haet verkeert zijn min.

Pas biedt zy den moederboezem
 't Lachend zuigelingjen aen,

Hy beschuldigt haer by Siegfried
 Van 't ontuchtigste bestaen;
 En hy stelt die helsche logen
 Al de kleur der echtheid by:
 Valsche brieven smeedt het monster;
 En zijn haet is razerny.

‘Zy - de telg van Brabands hertog
 (Gilt de Graef, woest opgevloôn)!
 Brabands leeuw, zoo diep ontaerden!
 Wraek op haer, en op haer zoon!’
 Golo werd die wraek bevolen;
 Zeker is zy streng volbracht,
 En de Graef heeft gâ, noch kind meer,
 Dat hem ter omarming wacht.

De eenzaamheid en 't jammer spookten
 Rondom Siegfrieds legerkoets,
 En, bestormd door eeuwge wroeging,
 Dacht hy aen 't bevel des bloeds.
 Licht was de eedle vrouw onschuldig...
 En wat schuld woog op haer kroost?
 Dit vervolgde bang zijn sponde,
 Waer 't geluk hem had verpoost.

Golo, die een beul 't bevel gaf
 Van het snood te storten bloed,
 Zag zijns meesters sombre aendoening
 Met een huiverig gemoed.

Ridderspelen, feestvermaken,
 Niets bleef by hem onbedacht,
 Om die droefheid te verzetten;
 Nu nog trok by hem ter jacht.

Maer de lieve Genoveva,
 Maer heur zootjen, beider beeld,
 Tot een wreede dood verwezen!
 Overspeelster! bastertteelt!
 Dit woog op den gade en vader
 Zielverplettrend, doodend, neêr;
 En de jacht, hoe bly en woelig,
 Gaf aen de eenzaamheid hem weêr.

En er springt een vlugge hinde
 Uit het donker kreupelbosch.
 Van de forskgespannen boogpees
 Vliegt de pijl, al snorrend, los.
 En de diepgetroffen hinde
 Vlucht door 't overlooverd oord,
 Van de brakken, van de jagers
 Even driftig opgespoord.

In het diepe woud verschool er
 Een vervallen hut van riet;
 't Gras begroeide 't lage dakjen,
 Licht eens kluizenaers gebied;
 Daer in was het dier gevloten
 Voor het dreigende geweld;

't Needrig deurtjen was gesloten,
 Als de stoet kwam aengesneld.

Siegfried klopt: een aerdig wichtjen
 Biedt zich ter ontsluiting aen.

Zeven jaren kon het tellen:

Siegfried blijft verwonderd staen.

't Was of 't onvergeetbaer zoontjen

Dat hy doemde tot de dood,

Voor zijn vader kwam verschynen,

Opgestaen uit 's aerdrijks schoot.

't Zweemt naer de onvergeetbre vrouwe,

Die hy neêrstiet in het graf.

'Knaepjen, zeg my of dit hutjen

Schuilplaets aen een hinde gaf?'

'- Ja, zy vloog hier siddrend binnen:

Bloed... het plaschte t'allen kant

Uit de wonde, die mijn moeder

Thands vermaekt met teedre hand.'

Siegfried stapt in 't hutjen: et 'Hemel!

Genoveva (roept hy uit)!'

'- Siegfried (gilt zy), dierbre gade,

Dien ik weêr in de armen sluit!'

En de tranenstroom gudst neder,

Die haer dorre wang bespat.

Golo bleekt by 't treffend schouwspel,

Rilt en siddert als een blad.

Siegfried scheurt zich uit heure armen,
 Op dat hy zijn zoontjen prang'
 Aen den opgetogen boezem,
 Zoo verpynigd sedert lang.
 Onverzadigd deelt zijn liefde
 Tusschen haer en tusschen hem
 Die zoo lang gemiste kussen,
 En van vreugd bezwijkt zijn stem.

Zy ziet hem - alleen en 't wichtjen,
 Dat zy de armen tegenstreckt
 In bedwelmend zielsverrukken.
 God! wien heeft ze daer ontdekt?
 'Red my, Siegfried, van het monster
 (Gilt ze, en sluit hem dichter vast)!'
 En van sidddring hijgt heur boezem,
 Als van folterdroom verrast.

'Red uw zoontjen; red het, Siegfried,
 'Van die helsche waterslang.
 (Tevens prest zy aen zijn boezem
 Hunnen liefding, bleek en bang).
 'Dit 's den moorder myner onschuld,
 Dit 's den breker onzer trouw,
 Hensch vervolger van een wichtjen,
 Hensch verdrukker eener vrouw!

Golo, eervergeten ridder!
 Is uw liefdehaet voldaan?

't Oog, waerdoor uw vlam ontfonkte,
 Doofde thands in traen by traen.
 Kommer teerde thands die wangen,
 Ongerept van wulpsch bedrog.
 Kent ge uw werk, o zoon des afgronds!
 Kent gy Genoveva nog?

Zie die hinde, meer meêdoogend
 Dan 't ontaerde menschenrot -
 Als ik op hun hulp niet hoopte,
 Als my niets meer bleef dan God,
 Als mijn weggeslonken boezem
 Voedzel weigerde aen mijn wicht -
 Bood het, liefdriek, lavend voedsel,
 En volbracht den moederplicht.

Wie de beulen heeft bewogen,
 Dien ge een vuigen moordlast gaeft;
 Wie de dieren heeft bewogen;
 Wie gespijsd heeft en gelaefd;
 Wie me een veilge woon deed vinden
 In dit bosch, vergeten graf,
 De eeuwge Rechter zal my wreken.
 Golo, sidder voor uw straf!

Min verschriklijk brult de donder,
 Dan die tael den booswicht trof.
 Staemlend smeekt hy lijfsgenade,
 Schandlijk kruipt hy in het stof.

Siegfried trekt en zwiert den degen,
 In ontombren toorn ontblaekt,
 En hergeeft aen d'afgrond 't monster
 Door den afgrond uitgebraekt.

Maer wie schetst de gade en moeder,
 Zalig met haer man en zoon,
 Uit een hel gevoerd ten hemel,
 Uit een woud ten liefdethroon?
 Maer wie schetst den gade en vader,
 Die haer 't graf ontklimmen zag,
 Zoo bevallig, zoo onschuldig
 Als een zoete kinderlach?

De eedle vrouw wil, dat de hinde
 't Sombre bosch met haer verlaet,
 En by 't herbergzame dakjen,
 Dat zoo welig gras beslaet,
 Een kapel aen later dagen
 Van heur warmen dank getuig';
 Een kapel, waer voor de reizer,
 Als voor een herinring, buig'.

Vloog de paltsgraef, met zijn ridders,
 Weêr op hert en ever los,
 Genoveva met haer zoontjen
 Ging naer 't steeds geliefde bosch.
 Een kapel rees daer godvruchtig,
 Boorend door het groen, om hoog;

En geen reizer, die niet, biddend,
Als voor een herinring, boog.

‘Brabands leeuw kan niet ontaerden
(Riep hy, in verrukking, uit)!
Brabands leeuw kan niet ontaerden,
In wat boei hem 't jammer sluit.
De onschuld moog den schedel bukken,
By des boozen zegepraël,
Eens wordt hem de kop verbryzeld
Door des Hemels bliksemstraël.’

't Ros Beyaert.

't Ros Beyaert is verheven.

Volkslied.

Aymon sloeg zijn zonen ridders,
En schonk Reynout burg en land,
En een ros met brandende oogen,
Fel van klauwen, fel van tand.

't Rees een voet uit boven de andre,
Zynen broedren toegezegd.
‘t Is te klein voor my, riep Reinout,
En te licht voor noodgevecht!’

Stout heft hy de vuist, en werpt het,
By het overforsche slaen
Tusschen de ooren, dood ter aerde,
Als trof hy een vliegjen aen.

Dit zag de oude graef, en juichte:
 ‘Zoon, ik heb een reuzenpaerd,
 Sterker dan een tiental rossen,
 En in yzren stal bewaerd.

Beyaert is 't, die uit de lenden
 Van een dromedaris spruit,
 En een sperwer voor zou rennen,
 Pas ontvlogen aen de muit.

Man des doods waer' hy, die 't naekte;
 En 't verbijt, als hooi, een rots.’
 ‘- Vader, o, dit ros zy 't myne!’
 Riep de held, met koenen trots.

Tot het reuzenros getreden,
 Slaet hy 't met ontzachtbre vuist,
 Springt er op, bedwingt en leidt het,
 Hoe het woedend briescht en pruischt.

Koning Karels zoon, vol afgunst,
 Hoonde Reinout vuig en valsch.
 Fluks hieuw de opgestoven ridder
 't Vorstlijk hoofd hem van den hals.

‘Op, baronnen (riep de koning)!
 Snelt te wapen, wreekt mijn bloed.
 Aymons ras ontvlucht op Beyaert
 Aen eens vaders torenvloed.’

De op het ros gezeten ridders
 Wekten 't aen, en 't schoot hervor.
 Als een dolvergramde boschleeuw
 Brak het 's vyands speeren door.

Alles sloeg het op zijn doortocht
 Met zijn yzren hoeven dood;
 Waer men 't woedend voort zag hollen,
 Sidderde alles; alles vlood.

Koning Karel werpt hun moeder
 In een somber kerkerkot,
 En bedreigt haer (schoon zijn zuster)
 Met een schand- en schriklijk lot.

‘Ga, dat zy het ros my leevren,
 Dat hen telkens redde uit nood!
 Dan zal ik genade u schenken
 En den telgen van uw schoot.’

Reinout door de traen bewogen,
 's Moeders biddend oog ontspat,
 Stond, al zuchtend, 't waerde ros af,
 Waerder, ja, dan staf en schat.

Aen den hals twee molensteenen,
 Wierp men 't in den snellen vloed.
 't Ros kwam boven, zag den ridder,
 En verhief den reuzenvoet.

En het sloeg de molensteenen,
 Als een sprokken ysklomp, stuk;
 Kwam aen land, liep by zijn meester,
 En herschiep in vreugd zijn druk.

‘Ridder, geef my Beyaert weder!’
 Riep de vorst, vol torenvloed.
 En met zwaerder molensteenen
 Wierp men 't in den snellen vloed.

't Ros kwam boven, en zijn oogen
 Dwaelden naer het dierbre strand,
 Als een held die stervend uitziet
 Naer 't gewest van 't vaderland.

't Ros kwam boven, zag den ridder,
 Sloeg de steenen bots van een,
 En het liep weêr naer zijn meester,
 Vry en vrolijk brieschend, heen.

‘Ridder, geef my Beyaert weder.
 Zie niet om meer (riep de vorst)!
 Anders kan het niet verdrinken,
 Schoon 't geheele rotsen torscht.’

‘- Zie daer, koning; maer zoo 't nog eens
 Zich uit 's afgronds armen redt,
 Lever ik mijn vriend niet over;
 Want mijn boezem hijgt verplet.’

En men bond een steengevaerte
Beyaert vast aen hals en voet,
En men plofte 't plotslings neder
In den opgeschuimden vloed.

't Arme dier kwam nog eens boven,
Brieschte nog eens naer zijn heer,
Maer aenschouwde hem niet weder,
Zuchte, en zonk in d'afgrond nêer.

De Monnik van Afflighem.^{aant.}

Duizend jaren zijn in uwe oogen, als de dag
 van gisteren, wanneer hy voorby gegaen is;
 en als eene nachtwake.

Ps. 90.

De choorklok wekte, hol van stem,
 In de oude abdy van Afflighem,
 't Halfwakend kloostervolk,
 Opdat, schoon heel natuer nog zwijg',
 De galm van Davids harpe stijg'
 (Voormorgen-wierookwolk)
 Op daverenden mettentoon,
 Tot voor des Allerhoogsten throon.

Nog had geen vogel in het woud
 Der stilte zijn gezang vertrouwd,
 Waerin hy d'Eeuwge looft;
 Nog dook de sluimringzieke stad,

Van spel of reeknen afgemat,
 In dons het zware hoofd;
 En reeds las de Afflighemsche stoet
 Den Vader ons en 't Wees gegroet.

Die stoet bezit een Godsvruchtheld,
 Wien 't hart van hemelwellust zwelt,
 Als hy in 't Godsrijk dringt;
 Wien zoo veel heerlijkheid verplet,
 Als hem, in 't vurige gebed,
 Een tranenstroom ontspringt.
 't Is Felix, in het stoflijk kleed
 Verwant aen wie op starren treedt.

Uit de enge cellen, langs den trap,
 Trad ieder met verhaesten stap
 En logger plof op plof;
 Een zwaren roezenkrans ter hand,
 Doorgolfde een drom den duistren pand;
 En eer door 't kloosterhef
 De klok ten tweeden male krom,
 Knielde ieder in het heiligdom.

Ontroerd bad de aendachtvolle schaer
 Voor 't prachtig marmren hoogaltaer,
 Versierd met rood fluweel;
 Met keur van brusselsch kant getooid,
 En kortrijksch linnen blank ontplooid;
 Verhoogd met een tafreel,

Waer reeds de vlaemsche kunst uit straelt,
Schoon zonder olieverw gemaeld.

Met gouden rand en gouden top
Hief zich het tabernakel op,
 Waerin 't nieuw manna ligt.
Een englenpaer, uit blanken steen,
Lag neêrgebukt (als in gebeên),
 De vleuglen voor 't gezicht,
Aen elke zyde van 't altaer,
En ieder bad als 't englenpaer.

In 't midden van het hooge choor
Hing 't lampvat op, welks heilge gloor
 (Als 't Christenharte) waekt,
En in den schoonen eikendisch,
Waer 't broedrental gezeteld is,
 Gaet waschlicht op, en blaekt;
En 't orgel rijst, en rolt, en dreunt,
Dat d'eersten psalmtoon ondersteunt.

En plechtig, met vereenden galm,
Klonk door het kerkgewelf de psalm
 Vol goddelijk ontzag:
'Wy snakken naer uw woon omhoog!
Heer, voor uw aldoordringend oog
 Is duizend jaer één dag,
Dien gistren de eeuwigheid verslond.
By u is duizend jaer één stond.'

Één stond... zoo galmt het kerkrum na,
 En daevrend klinkt het *Gloria*,
 Dat bede en danklied sluit;
 En broeder FELIX hoort het aen,
 Blijft, opgetogen, luistrend staen,
 En weent; en lang en luid
 Weergalmt ook (als de zoete stem
 Eens engels) 't treffend woord in hem.

Het orgel volgt op 't mettenlied.
 Het waschlicht dooft, het duister vliedt;
 De stoet trekt, zwygend, heen.
 Een enkle (FELIX!) naer den vloer
 Gebukt, wiens ziel ten hoogen voer,
 Verslonden in gebeên,
 Vroeg nog, met mymerenden mond:
 'Is by U duizend jaer één stond?'

En voor hy-zelf het denkt of weet,
 Verstrooid en zwaernadenkend, treedt
 Hy kerk en kloostermuer
 Stil uit ten woude, waer hy vaek
 Verpoosde van zijn dagwerktaek,
 By 't dalende avonduer;
 En, biddend met ontvlamden zin,
 Stapt hy deez' andren tempel in.

De dauw heeft zode en loof bespat;
 De scheemring danst op stam en blad

Met steedsverhoogden gloed;
 Het woud herleeft: 't gepiep, 't gejoel,
 't Gefluit, 't gekwetel en 't gewoel
 Wint veld: de vooglenstoet
 Begint de hymne der natuer,
 En heerlijk glanst het morgenuer!

Daer zwijgt op eens 't gewiekte heir.
 Een nachtegael, uit hooger sfeer
 Gedaeld, zweeft, neurend, aen;
 En zet zich op den naesten stam,
 Waerby de monnik, peinzend, kwam;
 En onder 't wuift der blaën
 Verheft hy 't liefelyke lied,
 Dat over 't vooglenchoor gebiedt.

't Verzwakt en zwelt; het stijgt en daelt,
 Altijd verwisseld, nooit herhaeld,
 Met harpemelody;
 Nu traeg en slepend, als de beek,
 Die murmlend, morrend, suisend, week,
 Van wind en wieling vry;
 Dan vlot en vluchtig voortgespoed,
 Als golven van d'onstuimen vloed.

En broeder FELIX heft het oog,
 Met sterkgeschokte borst, omhoog;
 En ziet den nachtegael,
 En 't opgehelderd hemelplein,

Nooit voor zijn blik zoo blauwend rein,
En roept met teedre tael:
'O nachtegael, wat zoet geluid!
Het overstelpt my: schei er uit!'

Een wellustbronwel overgiet
Zijn ziel, die wegs melt en vervliet
In 't golvend keelakkoord
Van d'onvermoeiden zangheraut.
't Was hem, als werd hy toevertrouwd
Met vreugd van hooger oord,
Waer 't geestendom Gods stoel omkringt,
En de eindelooze hymne zingt.

Maer, wijl hy naer den hemel staert,
En zynen voeten bosch en aerd'
Ontzinkt, stort hy, bedrukt,
Op eens van uit die hoogte nêer.
Naer boven vloog de vogel wêer,
Die hem zoo had verrukt;
De stilte heerschte wêer in 't woud,
En weg zonk luchtazuer en goud.

De broeder voelt zich nu alleen;
Hy trekt wêer naer het klooster heen,
Uit duistrend boschverblijf.
En, God! 't was op den zelfden grond
Dat daer een ander klooster stond,
Hoe hy zich de oogen wrijv';

Een andre toren, andre poort;
Een ander hof en 't eigen oord!

‘t Is Afflighem nochtans! Doe op,
Poortier!’ En zijn verzwaerd geklop
 Wekt spoedig wien hy riep;
Zy kennen bei elkander niet,
En wat de monnik hoort of ziet,
 't Verbaest hem alles diep;
En, tot den gryzen abt gebracht,
Doolt Felix brein in donkrer nacht.

Wie zijt ge, zoon? - ‘Uw lotgenoot,
Die me aen een heilige orde sloot
 In 't roemrijk Afflighem.’
- ‘Wanneer verliet gy dit gesticht?’
- ‘Nog heden voor het morgenlicht,
 Voor de eerste vogelstem.
'k Vertoefde in 't plechtig bosch, en keer
Tot mijn geruste celle wêer.’

Nu schetst hy, wie het zwaerd van 't land
En wie d'abdystaf had ter hand,
 Toen hy 't gesticht begaf.
Men zoekt in 't oude pergament,
Waerop de feiten staen geprent
Verzwolgen door het graf,
En 't bleek, drie eeuwen reeds was hy
Getreên na metten uit de abdy.

Al 't volk herkent Gods wonderwerk;
En Felix stapt ter kloosterkerk,
Voorthuppelend; daer stuit
Zijn blyde voet zoo onverwacht
Op graven van het voorgeslacht!
Met innig klaeggeluid,
Stort hy, en zegt, met veegen mond:
'By u is duizend jaer één stond!'

De Gentsche Vaderbeul.^{aant.}

Thans stont natuur verbaast, en 't aardrijk was van schrik.
 Besturven om den mont; ja op dit oogenblik
 Verbleekt de zon, en durft naau door de wolken kyken.

HOOGVLIET, *Abraham.*

O Belgen, vereenigd van tael en van ziel,
 O zonen der teederste moeder,
 Met wie ik godvruchtig voor de outeren kniel
 Van Belgies nooit slapenden Hoeder!
 Ik ook werp een greintj' in den wierookvatbrand,
 Dien dichtkunst weêr aenstookt met vlytige hand;
 O Belgen, ik ook ben uw broeder!

O Belgen, o broeders in ziel en in tael,
 Weêr daelde de vrede op uw akker;
 Weêr luistert ge ontroerd naer een belgisch verhael:
 De bard zingt de landsliefde wakker.
 Ik ook, al versier' my niet de eernaem van bard,
 Ik offer den lande mijn vaderlandsch hart,
 Al klinke mijn toontjen veel zwakker.

Alleen filomeelen bezielen het bosch,
 En houden den wandlaer gekluisterd.
 Zy gorglen, en orglen, en schateren los,
 Door stille verrukking beluisterd.
 Toch belge den wandlaer het neurien niet
 Van 't nederig muschjen, verborgen in 't riet,
 Waer 't windtjen door fladdert en fluistert!

Valt open, o vlaemsche kronyken! ontsluit
 My plechtig uw zilveren krappen:
 Verhef u; klink hooger, mijn belgische luit;
 Volg stoute en verhevene stappen!
 My streele 't bewustzijn: Ik zong voor mijn land!
 Ofschoon ik nooit de Eere, met juichende hand,
 In 't kunstperk my tegen hoor klappen.

‘Wie, vader of zoon, zal zich redden door 't zwaerd,
 Ten koste van 's anderen leven?
 Dus gaet het, wie tegen den Graef zich verklaert:
 Hy straft onder schijn van vergeven.’
 Zoo riep en zoo raesde het Gentsche gemeen;
 En zwartte de straten, en golfde daer heen,
 Alom door elkander verdreven.

Met kloppenden boezem en vliedenden blik,
 Wier angst en nieuwsgierigheid groeide,

Keek ieder naer 't schouwspel vol teederen schrik,
 Welks weêrga nog nimmer hen boeide.
 Daer rilde 't rampzalige paer voor 't gericht;
 Daer lag al het zwaerd, dat voor beider gezicht
 Met ijslyke flikkering gloeide.

‘Neen, nooit (sprak de vader); nooit, dierbare zoon!
 Zal ik aen dien gruwel my wagen.
 Ik huiver te rug van het vloekbare loon,
 En rek met uw' dood niet mijn dagen.
 U heb ik, zoo innig, zoo heilig verrukt,
 Niet by uw geboorte aen den boezem gedrukt,
 Om eens naer dit bloedloon te jagen.’

- ‘O vader! grijp moed (sprak zoo gloeiend de zoon)!
 Wat wilt gy mijn offer weêrestreven?
 Wie beter dan gy toch verdient er dit loon?
 Ik zal met de zaligheid sneven,
 Die 't hart u doortintelde by mijn geboort;
 O vader, zoo iets nog die zaligheid stoort,
 't Is slechts u te moeten begeven!’

- ‘Mijn eenige zoon! o, ras dael ik in 't graf;
 Wat kan my het leven nog baten?
 God! doofde ik het licht, dat ik minnend u gaf,
 Wat troost zag ik me overgelaten?
 'k Zal tweemaal 't u schenken met dubbele vreugd.
 Gy bloeit in den bloesem der lachendste jeugd:
 Dien knotten, dit waer' te verwaten.’

- 'Hoe langere dagen, hoe langer berouw,
Die 't ledige harte my schokken -
Die 't wroegend gewisse my folteren zou,
En 't offer werd tweemaal voltrokken.
Ras daelde ik ook, vader! in 't schandlyke graf;
Niet zalig als dit, wat de liefde my gaf -
De liefde in den nood onverschrokken.'
- 'Ik leef (riep de vader) in u liever voort,
Dan langer mijn dagen te slepen.
De Hemel heeft gunstig mijn bede verhoord;
Het stael in de vuist dan gegrepen!
Ze is kloek nog: de myne verloor heure kracht.
De dood, die een' liefeling redt, is zoo zacht!
Wat staet gy van rouw zoo benepen?'
- 'O vader! ik staer op dien gruwel, en ijs:
Ik staer op den dood zonder beven.
Blijf leven! leef lang nog! Mijn noodlot bewijz'
De wraeklust, waerdoor is gedreven
Hy die op dien vloekprijs onze ademtocht stelt;
't Bewijz', hoe rechtvaardig wy 's Graven geweld
Heldhaftig eens dorsten weêrstreven.'
- 'Neen, nooit (riep de vader, en greep hem de hand),
Gy hebt me in uw ziel doen lezen.
Aen my blijv' de roem dier gewyde offerand':
Gy toont u dier waardig te wezen.
Nooit zegg' men: Die lafaert, van dagen reeds zat,

Heeft zich met den bloede zijns zoons nog bespat,
 Dien de edelste dood niet deed vreezen.

Wel treft ons de meester, wiens wreedheid ik doem,
 Maer stelle onze liefde er zich tegen.
 Zijn schande dure eeuwig, gelijk onze roem:
 Grijp moedig den reddenden degen!
 Uw vader, mijn kind! en de Hemel vergeeft.
 Hy sterft niet, die zoo voor zijn lieveling sneeft.
 Sla toe dan!... Ik schenk u mijn zegen!'

En om te beproeven, of teederer gloed
 Een' vader of zoon doet ontfonken,
 Had Loodwijk van Malen, omkringd van zijn stoet,
 Zulke ijsbre genade geschonken.
 Al schokte den Graef hun beweeglyke toon,
 Nieuwsgierig bleef hy nu het oog aen den zoon,
 Dan weêr aen den vader, geklonken.

De vader - hem scheen, in dien vreeslyken stond,
 Verhevener moed te bezielen.
 Hy kuste zijn' liefding op staemrenden mond,
 En zuchtte: 'Vaerwel!' onder 't knielen,
 En smaekte der liefde verhemelendst heul,
 Met blikken, die nog op zijn zoon - neen, zijn beul -
 Zoo rustig en liefelijk vielen.

De zoon - ach! hem bonsde de boezem zoo bang,
 Hem beefden de loodbleeke lippen,
 Hem stroomde het zweet af langs voorhoofd en wang;

't Vaerwel kon zijn' mond niet ontglippen.
 De zoon (nu geen zoon meer) door wanhoop vermand,
 Tast driemael naer 't lemmer met rillende hand,
 En laet het tot driemael ontslippen.

In 't einde verheft hy 't onmenschyke stael;
 Nog zegent de vader hem teeder.
 Maer de engel des Heeren, die Saras gemael
 Den slachtbijl ontrukte, daelt weder.
 Hy keert van 't tooneel den meêwarigen blik,
 En wenkt - en den wreedaert doortintelt de schrik,
 En 't stael valt, verbryzeld, ter neder.

Toen stonden het volk en de vorst zoo verstomd;
 Toen werd het: 'Genade!' verheven;
 Toen schonk aen het paer, voor zijn voeten gekromd,
 De grave van Vlaendren het leven;
 Toen riep hy: 'Waerachtig! meer sterk is de gloed,
 Die opwelt en ombruiet in 's vaders gemoed,
 Dan die waerdoor 't kind is gedreven.'

Dra zag men, tot lesse van later geslacht,
 De hoofdbrug twee beelden ontfangen.
 Van vader tot kind werd het voorval herdacht,
 Waer oor en waer hart bleef aen hangen;
 En 't werd onzen gryzen geschichten vertrouwd.
 Bestempeld met oudheids gezag, doe ik 't stout
 Herleven in vlaemsche gezangen.

Valt toe weêr, o vlaemsche kronyken, en sluit,
Sluit weder uw zilveren krappen!
Lichtvaerdig verhief zich mijn belgische luit,
Op stoute en verhevene stappen.
Toch streelt my 't bewustzijn: Ik zong voor mijn land!
Ofschoon ik nooit de Eere, met juichende hand,
In 't kunstperk my tegen hoor klappen.

Het Gentsch Beggijntjen.^{aant.}

Hoe saeligh is die, als hy sterft,
Sulck eene soete doot verwerft.

POIRTERS, *H. Rosalia.*

Er was eens een beggijntjen,
Godvruchtig, jong en jent,
Die stil en eenzaam leefde
In de oude vest van Gent.

Zoo vriendlijk als het maentjen
Dat aen de kimmen daegt,
En op de golven blikkert,
Zoo vriendlijk was de maegd.

Weêr kwam de vastenavond
Met al zijn vreugden aen,
En menig jong beggijntjen
Was juichend uitgegaen.

By de achtbre grootjuffrouwe,
Die een partytjen gaf,
Daer wachtten lekkernyen,
Daer snoeperyen af.

Daer zaten ze allen lachend,
En vrolijk in den Heer
En dronken 't malvezeitjen,
't Zoet wijntj', in deugd en eer.

Daer zaten ze aen den feestdisch,
Zoo keurig opgetooid,
En aten slappe wafels,
Met suiker mild bestrooid.

Eene enkele was vergeten
By 't feestjen van de jeugd:
Het jong en jent beggijntjen,
Vol minnelyke deugd.

't Weêrklonk tot in haer hofken
Van 't steedsche vreugdgewoel.
Haer jonge ziel werd treurig
Van al het vreugdgewoel.

Zy plukte een krans in 't hofken,
En bukte er, weenend, neêr,
En ging ter kerke 't hangen
Om 't zoenkruis van ons' Heer.

Zy zuchtte: 'Lieve Jezus,
 Mijn zoete Bruidgom, ach!
 Mijn harte slaet zoo treurig
 Op vastenavondag.

Ik weigerde al de minnaers:
 Beggijntjen wilde ik zijn.
 'k Voorspelde my slechts zegen;
 'k Voel zulke jammerpijn!

'k Verliet mijn jonge zuster;
 Al weende zy zoo teêr,
 'k Verliet mijn lieve moeder:
 Gy weet, ik minde u meer.

'k Verliet geheel de wareld
 Voor mynen bruidegom.
 Reik me uwe ontsloten armen,
 My, die hier zuchtend krom.

Zy schransen en zy dansen;
 Ik honger, en ik ween.
 Zy klinken en zy drinken:
 Ik kniel hier droef alleen.'

- 'Ga, by de grootjuffrouwe,
 O Mattheken, mijn bruid;
 En zeg, dat ze u in 't kransjen
 Van haer vriendinnen sluit!'

Het kruisbeeld zweeg: 't beggijntjen
Ging vol vertrouwen voort,
En bracht de grootjuffrouwe
Ons Heeren eigen woord.

‘Ons Heere tot u spreken!
Wel, Mattheken, gy droomt.
Ga, leer uw lesken beter,
Voor gy hier wederkooft!’

En Mattheken kwam weder;
Zy kwam mistroostig weêr;
En knielde voor het kruisbeeld,
Om laefnis smeekend, neêr.

- ‘Mijn bruid, keer tot haer weder,
Met vrolijk aengezicht.
Het wollen hemd, dat onder
Haer peluw heimlijk ligt,

En dat ze ontnaeid bemerkte,
Is deze nacht hersteld;
Dat heeft met purpren draedtjen
Mijn moeder-zelv' hersteld.’

En Mattheken ging henen,
Met vrolijk aengezicht,
En sprak van woord te worde
Wat Jezus had bericht.

Verbaesd van zulk een wonder,
Riep deze: 'Ja, voorwaer,
De Heer heeft u gezonden:
Treed in by onze schaer.'

Verstomd van zulk een wonder
Stond elk, en bood haer eer;
En naest de grootjuffrouwe
Zat ze in een zetel neêr.

De vreugde werd nu stiller:
Vaek keek het vliegend oog
Naer 't zuskerken, wier aenzicht
Een zoete glans omtog.

De zonne was verdwenen;
Het stadsgewoel stierf uit;
En 't statig Beggasklooster
Herzag des Heeren bruid.

Op d'ouden tempeltoren,
Ging nu het klokkenspel
Aen 't klingelen en ramlen,
Met rustelooze bel.

Het klonk van zelfs bewogen,
Met liefelijk geluid;
En schalde als heoger vreugden,
Als hemelvreugden, uit.

't Beggijnhof woelde en wuifde,
 En liep ten tempel heen,
 En vond voor 't heilig altaer
 Er Mattheken-alleen.

Zy knielde nog voor 't kruisbeeld
 Met saemgeploide hand,
 En scheen zich 't onderhouden
 Met hooger vaderland.

Zy knielde nog voor 't kruisbeeld,
 Maer sloot haer rein gebed,
 En vloog, zacht ingeslapen,
 Naer 't eeuwig feestbanket.

Zy geurde, als 't frisch jasmijntjen,
 De om hoog gewenkte bruid;
 Zy kleurde op hare wangen
 Nog als een roozenspruit.

Zoo vriendlijk als het maentjen,
 Dat aen de kimmen daegt,
 En op de golven blikkert,
 Zoo vriendlijk bleef de maegd.

Nog dwaelde er om haer lippen,
 Met bleek niet overspreid,
 Een minnend maegdenlachjen -
 De lach der zaligheid!

En vier beggijntjens droegen
De kist, in blanken dosch,
Versierd met maegdenkransjen:
De tranen braken los.

En op de volgende uchtend
Rees, waer de zaelge sliiep,
Een geurge witte lelie,
Die hare bruidgom schiep.

Quinten Matsijs.

Matsijs nam 't kunstpalet, en de uitval kroont zijn vlijt.

D. VAN DER MEERSCH, *de Yver.*

O Liefde, wiens wondren ik juichende prijs,
 Koom, maek my nu ook tot een dichter.
 Dan schets ik het beeld af van Quinten Matsijs,
 Door u zulk een wonderverrichter.
 Uw fakkel verlichte mijn duistere paên!
 ' Gelukt my: mijn meisje lacht zoetjens my aen.
 Welaen dan! Mijn taek is nu lichter.

'Rust, bouten, en hamers, en vylen en tang,
 En dikwijls verdoovende kolen!
 Rust, aenbeeld en blaesbalg, my haetlijk sints lang.
 De vrede is mijn boezem ontstolen.
 Geen daverende arbeid verdrijft wat hy voelt,
 Van liefde doortinteld, geschokt, en doorwoeld.
 Helaes! mijn gedachten verdolen.

Ik zag ze, het schoone, 't aenvallige kind,
 En durfde ze, al bevende, naken.
 Ik zag haer, en minde ze, en was ook bemind:
 Een roosjen ontbotte op haer kaken;
 Haer oog sprak zoo teeder: Ik heb u verstaen.
 Zoo liefelijk lachte haer mondtjen my aen,
 En deed my voor eeuwig ontblaken.

Nu ken ik, o Floris, zoo fier op uw kunst,
 Nu eerst, wie my konde betooveren.
 Mijn dochter schenkt niemand (zoo spreekt gy) haer gunst,
 Dan hem, die den staf kon veroveren
 Van 't scheppend penceel, al mijn luister en lust.
 Geen edelman zelf, die als bruidtjen haer kust;
 Geen kroon, dan van schilderkunstlooveren! -

Rampzalige! baet my het yzergewrocht
 Door Antwerp, als kunstwerk, geprezen?
 Neen! my, die 't penceel nooit behandelen mocht,
 Wordt hoon door een Floris bewezen.
 Al zie in 't voorbygaen zijn telgjen, min boos;
 Al knikk' zy, voor 't hart van een smid niet te grootsch,
 De smart staet in 't oog haer te lezen.

Rampzalige smid, door elk schilder bespot,
 Al zijt gy zoo kunstig een zanger -
 Rampzalige jongling, uw leed en uw lot
 Wordt dagelijks banger en banger:
 Verlamd is uw vuist, en verschoten uw kleur.

Rampzalige minnaer, vergeet haer - of treur,
En - sterf! Geene hoop voor u langer.'

Zoo sprak hy, en zuchtte; en een troostlooze traen
Besproeide zijn magere wangen.
Daer vliegt hy naer 't venster: ginds zwiert zy weêr aen;
Aen iederen stap blijft hy hangen.
Daer staet hy bedwelmd door haer vriendlyken knik -
Verzwelgt, onverzadigd, haer minnenden blik,
Zoo teêr, als hy ooit mocht ontfangen.

Ze is henen: nog zweeft zy voor hem in haer schoon!
Hy blijft in verrukking verzonken,
En grijpt in de hand, slechts den hamer gewoon,
Een penne (den boezem in vonken),
En teekent zoo fiks op het blanke papier,
Die oogen, dien mond, dien bevalligen zwier,
En blijft aen haer beeltnis geklonken.

Met moedvollen greep vat hy eerst nu 't penceel,
Dien kunsteeer en minnezucht wekken,
En plaetst zich, met stoutheid, voor 't eerste paneel,
En kleurt haer zoo dierbare trekken,
En roept: 'Zie, daer staet zy! Nog lacht zy my aen!
Ik ook ben een schilder! ik zal het bestaen.
Zy moet my tot gade eens verstrekken.'

Voor 't meisjen herleeft hy; zy ademt voor hem.
Geen mokerbons dommelt er langer.

Haer huldigt zijn hart, en zijn hand, en zijn stem -
 Zijn hart, van verrukking weêr zwanger.
 De morgenzon ziet hem 't penceel in de hand,
 En de avondstar mede bespiedt in dien stand
 Den zaligen schilder en zanger.

Maer ylings verlaet hy, nu innig versaegd,
 Dan moedig, de stoute penceelen,
 En vliegt naer het dak der aenvallige maegd,
 Wier lach hem zoo zoetjens kon streelen.
 Haer vader (dit wist onze vryer) ging uit.
 Hy ziet ze van ver, wijl ze 't deurtjen ontsluit,
 En waegt het een kusjen te stelen.

Waer zijn ze? Naar 't schildervertrek al gespoed.
 Wat kunstigverleidende stukken!
 Wat teekning, wat kleur, welke juistheid, wat gloed!
 Nog nooit mocht dit schouwspel hem lukken.
 Maer spoedig verlokt hem weêr dierbaerder schoon:
 Hy staert op zijn meisjen, het wenschlyke loon
 Zijns arbeids, in liefdriek verrukken.

En ylings ontgloeit zijn bemoedigde blik:
 'Breng, breng my 't palet van uw vader!'
 De min fluistert zachtjens: Verban allen schrik;
 Wees minnaer en schilder te gader.
 Zy reikt hem, al bevend, penceel en palet.
 Reeds heeft hy zich peinzend voor 't kunstbord gezet;
 't Bloed bruischt hem door hart en door ader.

Daer zit hy voor 't nog onvoltrokkene beeld
 Van Venus, verleidend als 't leven.
 Hy ziet, hoe in de oogen de liefde reeds speelt -
 Een lachjen om 't mondtjen wil zweven.
 By 's kunstenaers schepping, op ver niet volbracht,
 Denkt onze verliefde, en hy heeft haer doordacht,
 En voelt geen en vinger meer beven.

Hy schildert, vol zwier, en op eigene wijz'.
 Maer - hemel! wat akeligheden!
 'Mijn vader... ginds kooft hy: verberg u, Matsijs!'
 Zoo roept zy, met siddrende leden.
 En Floris treedt binnen, en neemt zijn penceel,
 En plaetst zich aen 't werk voor het kunstig paneel,
 En ziet er een vliegjen op treden.

'Weg!' zegt hy; met neemt hy een doek in de hand,
 En wil dezen stoutert verjagen;
 Geen waeien, geen zwaeien ('t verbaest zijn verstand)
 Kan 't grillige vliegjen versagen.
 Hy ziet, wrijft zyne oogen, en staert meer verbaesd;
 O wonder! het is door 't penceel er geplaetst:
 Zoo iets zag hy nooit van zijn dagen.

Wat treft hem op de eigene kunstschildery,
 Dat hem nog verrukter doet turen?
 Een deel verschgeschilderd, meer los en meer vry,
 Dan Floris 't penceel kan besturen.
 'Ik geef my verwonnen! dit 's grootschere trant!'

Zoo roept hy, en werpt het penceel uit de hand,
En ziet door zijn telg zich begluren.

‘Mijn dochter, beken het! Wie is hier geweest?
Wie schilderde uw mond en uwe oogen?’
Het maegdelijn siddert en stamelt, bedeesd:
‘Mijn vader!....’ - ‘Vooral niet gelogen!
Die kunstnaer is waerdig uw liefdebewijs.
Wie is’t?’ - Uit zijn schuilhoek tradt de onze: ‘Matsijs!’
Zoo riep hy, tot fierheid bewogen.

‘Matsijs!’ riepen dochter en vader te saem.
Matsijs sprak op teedere toonen:
‘Mijn vader!... verleen my dien dierbaren naem
Uw dochter alleen kan my loonen.
Zy schiep my tot schilder.’ - ‘Matsijs, wees mijn zoon!
Zie daer heure hand en heur hart, tot uw loon:
De min moet de kunsteeer bekroonen.’

Romancen en Verhalen.

Voor 't Vaderland alleen mijn zangen,
Zoo lang ik adem op zal vangen,
 Zoo lang mijn pols en hartaêr klopt!
Deez' enkel ken ik voor geen broeder,
Die 't Vaderland, zijne echte moeder,
 Als bastaerdzoon, in 't hart verschopt.

J.V. WOUTERS, *Zucht voor 't Vaderland.*

Liederik de Buck.

Beklaeglyke jongling! wat baet het? laet af!
 Voor u geen versooning; bepaeld is uw straf:
 Ter vierschaer komt wroeging te spade.

BLIECK, *Herkenbald*.

Ik ook in Neêrlands gouden spraek,
 Die vreemde talen tart,
 Bezing mijn land: een dierbre taek
 Voor 't dankbaer kinderhart.

Ik zing voor Nederland-alleen,
 En wyde 't hart en lier,
 En ben, is myne kunst maer kleen,
 Als Neêrlands zanger fier.

Ik zing ter eer van 't Vaderland,
 Met opgetogen zin.
 Stroome uit wat in mijn boezem brandt
 Ten broederboezem in!

Wel, ryze dan mijn belgisch lied
 Ter eer van 't Vaderland:
 Voor eigen erf, voor vreemden niet
 Wat in mijn boezem brandt.

Daer zat hy in zijn gryzen raed,
 Grootmoedigheid in 't oog,
 Met strengheid in het kalm gelaet,
 By krommen wenkbrauwboog:

‘Het woest geweld woedt, opgebruischt,
 In bloed en tranen rond,
 Schoon menig door myne eigen vuist
 Gerechte doodstraf vond.

Betalen zullen zyhet duer,
 Betalen met hun bloed:
 Ik zuiver Vlaendrens woud door vuer
 En stael van vloekgebroed!’

Hy zegt, en 't heller-vonklend oog
 Geeft zynen woorden klem;
 Hy heft het fier gezicht omhoog,
 En, met verzwaerde stem:

‘Ik zweer 't! Dat my Gods wraek verslind',
 Zoo ik het ooit vergeet!
 Al gold het zelfs mijn dierbaerst kind,
 Dit zwaerd volbrengt mijn eed!’

- ‘Leev', roept de ontroerde vlaemsche raed,
 De woudvorst Liederik!’
 Hy veegt van 't vaderlijk gelaet
 Een stille traen van schrik.

Te recht, dat Liederik verschrikt,
 Die zoo zijn Joozram mint,
 Als hy zijn duren wraakeed wikt,
 En denkt aen 't dierbaer kind.

Wie stapt er schichtig in de zael?
 Eene arme weduwvrouw;
 Haer aengezicht en doodsch en vael
 Toont diepen folterrouw.

Zy naekt, en legt voor Liederik
 Een korfjen, knielend, neêr.
 Op haer en 't korfjen wendt zijn blik
 Zich beurtlings, droef en teêr.

Wat oogt hy na, verbleekend? - Ach!
 Een uitgemergeld wicht,
 Dat roerloos er gestrekt in lag,
 Voor eeuwig de oogjens dicht.

‘Verslagen vrouw, wat vordert gy?’
 - ‘k Ben weduw: 'k vorder recht.’
 - ‘Hier vindt gy recht en medely’:
 't Is Liederik, die 't zegt!’

- ‘Mijn is het wichtjen, dat gy ziet;
 De liefeling van mijn hart.
 Verstoot eene arme weduw niet!
 God spare u zulke smart!

Gy weet, de honger woedt in 't land:
'k Zat by mijn eenigst wicht;
By 't kussen van dit liefdepand,
Voelde ik mijn' nood verlicht.

Ik zie, hoe 't naer wat voedsel smacht:
'k Had nog wat kostbaer fruit;
In hoop verkocht ik 't reeds, en bracht
Verkwikking aen mijn spruit.

Ik zegen 't voorwerp myner min,
Kus 't weder, droef te moê
(Al stort de hoop my krachten in),
En keer tot tweemaal toe.

Een' jongling, naer my heen gesneld,
Bied ik de vruchten aen:
Ik brenge u ras (zegt hy) het geld;
Blijf hier een oogwenk staen.

Ik smEEK: verlaet een weduw niet,
En haer rampzalig kind,
Dat ik, zoo gy geen bystand biedt,
Van honger stervend vind.

Vergeefs! de jongling kooft niet weér;
Ik dool hem achterna,
Ik keer en ga, ik ga en keer,
En sidder waer ik sta.

Maer 'k roep op eens: 't Is geen barbaer.
 Ginds nadert hy: koom, red....
 Hoe (schreeuwt hy woest)! zijt gy nog daer?
 En ik zink neêr, verplet.

Ik rijs in 't einde: 'k was alleen;
 Ik was niet by mijn wicht!
 Ik strompel, afgepijnd, er heen,
 En 't sloot zyne oogjens dicht.

Ik kuste, God! een konden mond,
 Verlaten weduwvrouw;
 En zonk bezweken op den grond.
 God spare u zulken rouw!

En Liedrik, met een donderstem:
 'Verga, wie 't fruit ontnam!
 De snoodaert! treff' dit slagzwaerd hem!
 Zijn naem is?.... - 'Jozeram!'

- 'Mijn Jozeram,' gilt Liederik,
 En ruglings valt hy neêr;
 De schrik verstijft zijn sombren blik;
 In 't eind bekoomt hy weêr.

En traeg, met afgebroken stem:
 'Rampzaelge weduw! 'k moet
 Hem straffen, al vergeeft gy hem:
 De Hemel eischt zijn bloed.

Men brenge hier d'onmenschten zoon!
 En Joozram naekt, vol schrik,
 Met trage schreên, en bleeke koon,
 En neêrgeslagen blik:

‘Gy staet hier voor uw rechter nu,
 Maer voor uw vader niet.
 Herken de vrouw, die gy (ik gruw!)
 Een dolk in 't harte stiet.

Gy hebt aen de arme weêuw ontruukt
 Al wat haer overbleef.
 Sla op dan de oogen, die gy bukt,
 Daer op uw werk, en beef!

Al werd gy teêr door my bemind,
 Te snoode Jozeram,
 Mijn oudst en mijn bekoorlijkst kind,
 De roem eens van mijn stam!

Ik maek mijn wetten nooit tot schand',
 Die gy baldadig schondt:
 Dit vergt myne eer, en 't heil van 't land;
 Dit zwoer mijn rechtersmond.'

En Jozeram blikk strak en stijf
 Op 't arme schaepj'-alleen;
 Een diep bezef van 't wanbedrijf
 Vaert hem door merg en been.

‘Mijn zoon... dat is hy langer niet,
 Onwaerdig mijn geslacht.
 Welaen! het heilig recht gebiedt:
 Ter strafplaets hem gebracht!’

En somber dreunt de kreet: ‘Genâ!’
 Die bang en banger stijgt.
 ‘Denk (roept een stem), denk aen uw gâ!’
 Hy rilt, en snikt, en zwijgt.

Gewend naer 't wichtj' en de arme vrouw,
 Ontrolt zijn oog een traen,
 En aen den raed, verstomd van rouw,
 Biedt hy zijn slagzwaerd aen.

Men zegt, dat toen een wrekende arm
 Zich hief tot Joozrams straf,
 Hy vloekte, en straks volgde op 't: ‘Ontferm!’
 De stilte van het graf.

Men zegt, dat dikwijls op zyne asch
 Zijn moeder hare klacht,
 Die teeder, die verscheurend was,
 Stortte in de sombre nacht.

Men zegt, dat dikwijls Liederik
 Voor 's jonglings zielrust bad,
 Maer nimmer wankelde van schrik
 Als hy dit graf betrad.

Vrouwkensavond.

Vaer wel, vaer wel, mijn soete lief,
 Niet langher en can icker beiden:
 Ic ga er so veer, en so veer van hier,
 Ende also veer over der heiden.

Oud lied.

De dappre Godfried van Bouillon
 Ontplooide Belgies vaen,
 En kleen en groot, wie stryden kon,
 Trok 't heilig kruiskleed aen.

'Onteerd treurt Jezus heilig graf:
 De turksche macht ontzwelt
 Aen allen band: dra stort zy af,
 En overdekt ons veld.

Te wapen, Christenhelden-stoet!
 Door Godswraek aengespoord.
 Beteugel d'ongebonden vloed:
 Niet verder! zy uw woord!

God wil het!' Dit klonk overluid
Door Braband heinde en veer;
En by de traen van gade en bruid
Ging Brussels heldenheir.

Vaerwel! weende al de vrouwschaer,
Zoo liefdriek als getrouw,
Steeds bevend voor een nieuw gevaer,
En troostloos in dien rouw.

Men vreesde noodgevechten wel,
Maer licht ook teedrer macht:
De Turken warenforsch en fel,
Hun vrouwtjens lief en zacht.

Men zei, haer tintlend oogengit,
Waer liefdegloed uit straelt,
Was als de dagster, die in 't wit
Der morgenwolken praelt.

Men zei, haer mondtjens waren rood
En geurig als de roos,
Die ginds, in 't morgenland, ontsproot
Met vollen wangenbloos.

Men zei haer ryzige gestalt',
En kruin, en zwierig hair
Als d'Oosterpalm die golft en bralt,
Een levende pylaer.

Voort kroop het vierde jaer des leeds
 (Voor 't hart eene eeuwigheid),
 Sints echtaltaer en echtbed reeds
 Een dierbaer hoofd verbeidt.

Reeds loopt alom het schrikgerucht,
 Dat menig vlaemsche held
 Of in barbaersche ketens zucht,
 Of wreed werd neêrgeveld.

Of.. 'Neen, het trouwe vlaemsche hart
 Zwoer, by 't vaerwel, my trouw!'
 Zoo denkt in eenzaamheid en smart
 De vaderlandsche vrouw.

Geen vlek bezoedele de trouw,
 Gezwoen by Gods graf!
 Heldin der liefde is Belgies vrouw,
 Die eens heur harte gaf.'

Op eens dreunt door d'alouden wal,
 Waer uit het leger toog,
 De kreet: 'Er nadert krijgsgeschal!
 Een stofwolk stuift omhoog!

Men zegt, het helsche turksch gebroed,
 Op weêrwraek tuk, genaekt.
 Te wapen, dappre burgerstoet!
 In heldenvuer ontblaekt!'

Men raest en rent, en, wraekgezind,
Drijft heen naer vest en poort,
En vond voor vyand gade en vrind,
En vreugdesein voor moord.

't Was gantsch een blyde heldendrom,
Voor dood lang aengemeld,
En, by 't omdaevrend wellekom,
Zijn haerdsteên toegesneld.

De vrouw omhelst haer eeneling,
De moeder kust haer telg,
En ieder zalige arm omving
Een ridder, held - een Belg!

De knaep, nog fluks vol gloriedorst,
Vliegt toe met vreugdgeluid,
Geprest aen 's vaders fiere borst:
Een held look uit zijn spruit!

Men stroomt te samen; en als 't licht
In 't scheemrend westen zinkt,
Staet nog de feestdisch opgericht,
Waer aen de liefde klinkt.

't Verhael van Belgies leeuwenmoed,
Getoond op Salems muer,
Verrukt den luisterenden stoet,
En stelt hun 't hart in vuer.

't Verhael van 's Oostens roozengaerd
En vreemde balzemplucht
Ontvlamt voor 't paradijs der aerd'
Eene onverbergbre zucht.

De vrouw, met opgeheven kruin,
Wenscht naer de groene mei,
Op dat ze in haer verrijkten tuin
Een rozenkroon berei.

De lauwerdiadeem omkranst
Alreeds het heldenchoor.
Hun dappre schedel schijnt omglansd
Met bovenaerdschen gloor.

En hooger schijnt die gloor ontblaekt,
Wanneer, met voller galm,
Hun Christenziel en stem ontwaekt
Voor Jezus grafsteëpalm!

Den palm geplukt door Belgies kroost,
Dit ideäel van deugd!
Elks aengezicht verbleekt of bloost
Van heldentoorn of vreugd.

's Lands vaen, op Salem eens geplant,
Zwiert, met den leeuw bepronkt.
't Is, of hy Forscher klauwen spant -
Meer gram zijn oog ontfonkt!

Men schalt op pijp en op schalmei,
 En schatert wat men kan.
 De zegezang ontstroomt den rei,
 En alles dreunt er van.

Maer de overwinnaers van het Oost
 Zijn door den wijn vermand;
 En Boduognas heldenkroost
 Stort neder in het zand.

‘Vervolgt ons 't lot ook dezen dag?
 Blijft de echtkoets weduw steeds?
 Neen, toonen wy wat trouw vermag!’ -
 En 't is besloten reeds.

En uit de sluimerige zael
 Draegt elke gâ heur heer,
 In stilgevierden zegeprael,
 Naer 't legerbedde weêr.

Zoo droeg uit Wijnsbergs veege vest
 De trouwe vrouw den held,
 Wiens uitgeslagen arm haer prest
 Aen 't hart, dat liefdriek zweit.

Eenvoudigheid van d'ouden Belg!
 Hartroerend tafereel!
 O, dat uw schets den laetsten telg
 Der vaedren innig streel'!

En by 't ontwaek ziet elk ontroerd
De dierbre gemalin,
Waent zich in Oostertuin vervoerd,
En drinkt haer kussen in.

Sints als het negentiende licht
Van january blinkt,
Bloost vreugd op 's Bruslaers aengezicht,
Die lustig schinkt en klinkt.

En uit den hoogen torentrens
Van sinte Gudula,
Bomt klok by klok, en zang en dans
Verkwikken maegd en gâ.

En op dat niets ontbreken zou
Aen de ouderlyke zeên,
Draegt nog de rappe vlaemsche vrouw
Haer man ter ruste heen.

Gerem Goethals.

Den vroomen schaet geen tegenspoet.

POOT.

Wat zit zoo bleek de Christenschaer te treuren,
 In tent by tent, rond Bethel vastgeplant?
 Viel 't legerhoofd, viel Robert in het zand?
 O neen; hy blijft de kruin ten hoogen beuren.
 Een rouwmaer is 't, die 't heldenhart vermant:
 Drie maegden wil een dwinglands klauw verscheuren.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

De vloekbre moor, die over Joppes wallen
 Den scepter voert, vlamt naer der onschuld bloed.
 Op morgen wil zijn wraekzieke overmoed
 De hoofden van dien Christenstoet doen vallen,
 En zetlen op haer lijk met trotschen voet,
 En zijn' propheet een dweepend danklied schallen.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

En dan zal eerst de wapenstilstand enden,
 Die 't Christenzwaerd nog in de schede boeit,
 Na de Emir, in een helschen wrok ontgloeid,
 De weerlooze onschuld, naer zijn lust, mocht schenden,
 En wyden 't bloed, voor 't vloekaltaer gevloeid,
 Ter zoenoffrande aen zijn gesneefde benden.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukke deugd viert eens haer zegeprael.

De morgen klom, met bleekheid op de wangen.
 Een vlaemsche ridder, die, geknield, de nacht
 Doorwaekte, rijst, bezielde met hooger kracht,
 En heft tot God verheven smeekgezangen.
 De schepping zweeg, met overwolke pracht,
 En 't leger bad, met stillen rouw omvangen.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukke deugd viert eens haer zegeprael.

De morgen klom: droef hing de kruin der palmen
 Op Libanon ter neêr. Uit Joppes wal
 Steeg moordgetier: in een welriekend dal
 Zat Ibrahim, waer Godgewyde psalmen
 Eens daverden; en, by eens gryzaerts val,
 Bleef daer zijn bloed, als godloos wierook, walmen.
 Hoop Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukke deugd viert eens haer zegeprael.

Nog staen de maegden, met ontsnoerde haren,
 Daer alle drie, in 't hagelwitte kleed.

Haer bleeke mond klaegt van geen jammerleed.
 Haer treurig oog blijft op den gryzaert staren:
 Nog staen ze daer, ten marteldood gereed;
 Gereed het stof in ééne vlucht te ontvaren.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

Daer zetelt, van zijn beulenstoet omgeven,
 De woeste moor, den beulen- zelv' tot schrik;
 Wraekademend, met vonkelenden blik,
 Terwijl zijn gramme lippen dreigend beven;
 En, by des martlaers uitgedoofden snik,
 Brult wêer zijn stem, dit sein van dood of leven.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

‘Rampzaelge trits! uw sterfuer slaet: niet langer
 Wêerstaet ge my, voor wien de ceder kromt.
 Uw Christus staet voor Mahomet verstomd.
 De dolk ontgloeit, van maegdenbloed- zucht zwanger.
 Geen reddingsgeest, die u ter hulpe komt.
 Spreekt: klopt u thands 't weerspanning hart niet banger?’
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

‘Neen (sprak een maegd)! Der onschuld bloed mag vloeien,
 Een purpre roos ontluikt er geurig uit.’
 De tweede sprak: ‘Het starrenrijk ontsluit:
 Wat wil uw blik my vreeslijk tegengloeien?’

De derde sprak: 'Ik sterve Christus bruid;
Een lelie zal om onze grafsteê bloeien.'
Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

En nevens haer ligt een der dappre Belgen,
Dien lang de boei van 't vuige rot omtog;
Verwonnen held, maer dwang en smaed te hoog,
Wiens deugd de nacht der doling kon verdolgen,
En 't heilig kruis deed blinken voor haer oog;
En aen wiens bloed verhitte doggen zwelgen.
Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

- 'Ziet (gilt de moor) den slaef, die u verblindde,
Stuiptrekkend in den doodstrijd, u ter leer.
Dat tot den Aertsprofeet uw ziele keer'.
Vergeet den God, den Heer van deez' ontzinde.
Valt voor den beul, of Mahomet ter nêer;
Pronkt in mijn pracht, of dat u de aerd' verslindel!'
Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

Zy zongen saem, met opgehevene oogen
(Zoo zingt voor 't laetst de liefelyke zwaen),
Met oogen vry van bangen maegdentraen:
'Ontsluit u, graf! ontsluit u, hemelbogen!
Een reine geest lacht ons daer, wenkend, aen.
De martlaerspalm stijgt in zijn hand ten hoogen.'
Hoop, Maegdenschaer, op God en 't riderstael!
Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

En Ibrahim: 'Gy drinkt, op jonge roozen,
 Indien gy wilt, naest my de wellust in.
 'k Ontluik u 't geurig paradijs der min,
 Waer tusschen 't koel geblaêrt de oranjen blozen.
 En, overwalmd door reukwerk, ziel en zin
 Gekitteld, smelt gy weg by 't weeldrig kozen.'
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukke deugd viert eens haer zegepraël.

En 't maegdenchoor: 'U volgen wy, o gryze!
 Die ons de toorts van 't Christendom ontstaekt.
 Gelukkige, wiens kluister werd geslaekt!
 Dat onze ziel u spoedig tegenryze;
 Zy, die voor God in de eigen vlammen blaekt.
 Wat geeft het haer, waertoe men 't lijf verwyze?'
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukke deugd viert eens haer zegepraël.

De dwingland wenkt: gespannen staen de spieren
 Der beulen: 't stael verheft zich flikkrend... God!
 Zend d'engel af, die de offerbylen knot!
 Voorwaer, hy 's daer!.... Wat kruisvaen kooft hier zwieren,
 Ten schut der martlaressen? - 't Beulenrot
 Verbleekt, en beeft, en smoort zijn bloedziek tieren.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukke deugd viert eens haer zegepraël.

Een ridder op het ros, in stalen platen
 Uitblikkrend, daegt, met vreesselyken praël.

Aen 't vliëgend oog ontschiet een bliksemstael:
 'Niet verder! God zal nooit zijn volk verlaten.
 Verhoopt! Ik koom, opdat mijn degen dael' -
 Geen beulenzwaard, dat weerloos bloed durft haten.'

Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegepraël.

'Gy, door wiens mond het recht- alleen moet spreken,
 Geen weerloos bloed bevestig uw heldenglans.
 Ontblader niet die frissche maegdenkrans:
 Uw eigen hart, o Emir, zoude 't wreken.
 Ons zwaard besliss' haer dood of levenskans;
 Door onze vuist zy 't oordeel Gods gestreken!'
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegepraël.

- 'Beef voor mijn stael! 't Woog zeker beï uw handen
 Te zwaer. Vermetele, wat tart ge my?
 Wat wilt ge? Dat uw hoofd het eerste zy
 Dat nedervalle, als 't wraekstael zal ontbranden
 Van Ibrahim? Welaen dan, kampen wy!
 Verdelgingszucht doorbruischt myne ingewanden.'
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegepraël.

De ridder staet: de maegden zijn ontluisterd,
 Getuigen van den rasbeslisten kamp.
 Wacht haer de zege, of vreesselyker ramp?
 Haer bede zucht, als 't windeken dat fluistert.

In 's dwinglands oogen barnen wrok en schamp.
 De ridder staet, het voorhoofd onverduisterd.
 Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

De woeste moor, die op de tanden knettert
 Bestijgt het ros, vliegt op den ridder af.
 Deze ook snelt heen, in losgevierden draf:
 De zwaerden kratsen, 't zwerk wêergalmt en klettert,
 En hongerig gaept naer zijn prooi het graf.
 Wat stryder viel, door 's vyands arm verpletterd?

Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

De donder rolt, uit zwarte wolk gebroken.
 Een kryger staet, wien bliksemlicht omdanst.
 De maegdentrits knielt neder, bidt, en glanst.
 De beulen zien des afgronds schimmen spookten.
 En (daer, waer 't hoofd des gryzen viel, omkransd
 Met martelkroon) het bloed des dwinglands rooken.

Hoop, Maegdenschaer, op God en 't ridderstael!
 Verdrukte deugd viert eens haer zegeprael.

De donder rolt: de wreedheid vlucht, bezweken
 Van schrik. De ridder klimt op 't brieschend paerd.
 Aen 's Emirs dosch vaegt hy zijn bloedig zwaerd;
 En 't maegdenchoor stapt, nevens hem, ter streken
 Waer 't Christenheir, de bliken starrenwaert,
 Niet ophoudt Gods bescherming af te smeeken.

Juich, Maegdenschaer! dank God en 't ridderstael!
Verdrukte deugd viert heuren zegeprael.

En Robert, wien de boezemklop versnelde
By 't grootsch verhael, dat al het heir ontroert,
Zegt: 'Ridder, de eer blyve aen uw feit gesnoerd:
Op uw blaoen sta 't monster dat gy velde,
En 't drietal, aen des afgronds muil ontvoerd;
En dat de menestreel uw roem vermelde!'

Juich, Christenheir! dank God en 't ridderstael!
Verdrukte deugd viert haren zegeprael.

De Ridder buigt: de held, tot hoofd gekozen
Der legerbend, drukt hem de dappre hand,
En prangt hem aen zijn borst, in vreugd ontbrand.
En elke maegd vlecht, met aenvallig blozen,
Om 't dierbre hoofd, tot zusterliefde-pand,
In Sarons geurig dal ontloken roozen.

Juich, Christenheir, dank God en 't ridderstael!
Verdrukte deugd viert haren zegeprael.

De jubelstem van 't leger klinkt de dalen
Wêergalmend door, langs de oevers der Jordaen.
Zacht, als een harp, ruischt hare golvenbaen.
De ceder prijkt in goude zonnestralen;
En de echo, uit de graven opgestaen
Van Salem, schijnt den feestzang te herhalen!

Juich, Christenheir, dank God en 't ridderstael!
Verdrukte deugd viert haren zegeprael.

Graef Karel de Goede.

Dankbre liefde is de eeuwge graf lamp.
Die bij de asch der braven brandt.

PETRONELLA MOENS, *Waterloo*.

I.

't Was uit met Vlaendrens vruchtbaerheid
Die 't hoofd zoo lang had opgebeurd.
Geen lachend leven overspreidt
Meer 't veld dat ongedolven treurt.
Geen boekwei tiert, geen halmtjen ruischt:
Ontmoedigd rustte 's landmans vuist.

Hy stort ter neêr, met hol gezicht,
En knaegt met radelloozen tand
Aen 't vunze stroo, waerop hy ligt;
En heft, verflauwende, de hand,
De maegre hand ter zegening
Zijns zoons, wien reeds de rust beving.

De hongersnood doorwaert de stad
Met ongestuiten reuzenvoet.
Wat baet den ryke pracht of schat?
Hem pijnt die ydele overvloed!
Hy zou een vorstelijk kleinood
Bly schenken voor een korstjen brood.

Het gretig stael vloog in den strot
Van 't uitgemergeld ros sints lang;
De trouwe hond deelde in dit lot;
Niets stilt den bittren hongerprang.
De stervende roept God nog aen,
Maer 't wierookvat blijft ledig staen.

Verwoesting heerscht in 't heiligdom,
Bestrooid met lyken, zonder baer,
Van d'onvertroosten Christendrom
Gevallen voor 't gewijd altaer,
Dien zy, ten laetsten schut en scherm,
Omhelsden met bezweken arm.

Een enkle stam geniet en juicht
In Brugges uitgevaste vest.
Hun korenzolder barst en buigt
Door airen, uit al 't vlaemsch gewest
Vergaêrd door Vlaendrens cancelier,
Door Bertolf, d'onverzaedbren gier.

Voor schatten ruilt hy slechts wat graen,
En spot met d'algemeen en nood.

Al moest het heele land vergaen,
Wat geeft het? Hem ontbreekt geen brood.
Hy leeft alleen voor zwaer gewin,
En lacht by zijn verzaed gezin.

Maer de Eeuwige ziet van omhoog,
Eer Vlaenderen verkeere in graf,
Op 't knielend volk, met teeder oog,
En in dien blik daelt zegen af.
Graef Karel vliegt van 't fransche strand
Te rug naer 't kermend vaderland.

Graef Karel kooft, en waekt, gelijk
Een minnend vader voor zijn kroost.
Geen ramspoed neemt tot hem de wijk,
Of vindt er liefelyken troost.
Hy spijst al wien hy spyzen mag,
En wint tot loon der armen lach.

Hy wenkt; en Ypere is gered.
En knielt voor hem met liefdevuer.
Hy wenkt; en Bertolf staet verplet.
De macht ontsluit de korenschuer,
Waer vrekheid, voor 's volks beden doof,
Den graenschat wegdrong, als haer roof.

Hy wenkt - en aen zijn breeden disch
Vindt dagelijks en weëuw en wees
Een onverhoopte lafenis,
Die stille dank, al biddend, prees;

En 't naest hen zeetlend jonkersrot
Beteugelt d'overtrotschen spot.

't Herlevend volk herwint den moed;
En heeft de spade bly hervat.
Natuer spelt nieuwen overvloed,
Met vruchtbren dauwdop overspat.
En Vlaendrens redder smaekt een heil
Voor geenen schat of scepter veil.

Maer Bertolf knarsetandde woest,
Herkauwde stit den smaed en hoon
Dien hy alleen had ingeogst,
En zwoer den Grave een aeklig loon,
En dreef tot wrok en overmoed
Het hem verwante vloekgebroed.

'Ja, wreken zal ik u, mijn oom!
Gilt Bosschaert uit, met helsche borst.
Het bloed van dien verwaende stroom',
Die ons in u bevlekken dorst!
Al vielen wy met hem, hy vall'!
- Hy valle! dreunt hun wraekgeschal.'

Maer Karels heldenziel, voor wie
De trots van legers had gebukt,
Dacht aen geen leed. Hy boog den knie
Voor d'Oppervorst, en bad, verrukt:
'Heb met mijn kindren medely';
Bewaer uw roede alleen voor my!

Geen diamanten kroonegloed
 Verleidde er ooit mijn blikken; neen!
 'k Verkoos der Belgen gravenhoed.
 O Heere der barmhartigheên,
 Zend op mijn volk uw zegen af,
 En 't kniel' slechts, weenend, op mijn graf!'

II.

De klok slaet een; en atles sluimert:
 Alleen de sombre booswicht waekt.
 Zijn sponde strekt hem tot een pijnbank.
 De hel, die in zijn boezem blaekt,
 Vervroegt hem 't uer der eeuwge wrake,
 Wanneer Gods gramme donder kraekt.

Des afgronds geest waert in het duister,
 En juicht om zijn gelukkig plan,
 Als toen hy de eerste stervelingen
 Met toren zag bedreigd, en ban.
 Hy juicht: hy vond wien hy verslinder -
 Een gloeiend moordenaersgespan.

De nacht verbreidt haer stille wieken,
 Maer wraekzucht, die hun hart doorwoedt,
 Ontzegt den hollen blik de sluurring -
 't Berouw aen 't zwoegende gemoed:
 Reeds glimmen dolken in hun vuisten:
 Zy hongren naer onschuldig bloed.

Lang had de goede Graef gebeden,
 Op dankbre kniën neêrgestort;
 Een zachte slaep wenkt hem ter ruste,
 Met vrede en zaligheid omgord,
 Terwijl zijn brein in zoete droomen
 Op 't needrig bed gewiegeld wordt.

Hy ziet de welvaart weder tieren
 In dorp en stad, by ieder stand.
 Hy ziet de vreugd op de aengezichten,
 En elke borst in liefde ontbrand.
 Hy ziet zich overal aenbidden,
 Gelijk den vader van het land.

Hy heelde de allerlaetste wonde
 Van d'onderdaen, zijn dierbaer kind;
 Geen weêuw of wees die langer schreide;
 De booze- zelf was vreêgezind;
 En 't nakroost gaf den naem van Goede
 Aen Karel, door 't heelal bemind.

Hy hoorde gouden- englenharpen;
 Hy ziet hen wenken, by 't gezang;
 'O broeder, koom: de Hemel wacht u!'
 En met een danktraen op de wang
 Ontwaekt hy, voor het blozend oosten
 De dikke duisternis vervang'.

Nog kondde schettrend hanenkraeien
 Den dag niet aen de zwygende aerd';

Nog floot geen vogeltjen, zijn nestjen
 Ontstegen voor het frisch geblaêrt:
 En Karels ziel, ten hoogen aedmend,
 Had Christenzuchten reeds gebaerd.

De klok van sint Donaes riep godsvrucht
 Ter vastenboete en bedenplicht.
 De Graef klimt, met verhaeste schreden,
 Naer 't opperste van 't tempelsticht,
 En bukt voor 't altaer des Alhoogen
 Volneedrig 't vorstlijk aengezicht.

Geen ridders die den Graef beschutten:
 Hem schut de liefde van zijn volk.
 Geen dienaers die den Graef omgeven:
 Hy leeft voor 't land, en vreest geen dolk;
 Hy bidt en waekt tot heil der zynen
 Voor de eerstbepurperde ochtendwolck.

Hy 's van ellendigen omgeven.
 Doch schuilt hier geen gevloekt verraed?
 't Is of er woeste blikken gloeien-
 Een dolk glimme onder 't slecht gewaed
 Van bedelaren, op wier voorhoofd
 Een Caïns merk gestempeld staet!

En Karel bidt: 'Wien zou ik vreezen,
 Mijn God, zoo my uw schild bedekt?'
 Daer smeekt een droeve vrouw een almoes;

Hy rijst, tot meêly' opgewekt:
 Daer blinkt een bijl, en hakt zijn arm af,
 Dien arm, menschlievend uitgestrekt!

'O Bosschaert, God vergeve u!' Tevens
 Valt hy, beî de armen afgeknot.
 Nu priemt de dolk der wangedrochten
 Den martelaer, door hen bespot.
 Men bonst hem neêr van uit de hoogte,
 By 't helsch gegil: 'Waer schuilt zijn God?'

III.

God! galmde 't ruime tempelchoor
 De vloekverwanten na in 't oor,
 Doof voor des Hemels stem:
 Het drong tot de yzren borst niet door,
 Dit woord vol vreesbren klem;
 En uit des Heeren woon gevlogen,
 Straelt alverdelging uit hunne oogen.

De herder viel voor vuig geweld;
 De bloedge wolvenbende snelt
 Naer 't hem verkleefde volk.
 Zijn dienaers liggen neêrgeveld
 Door onverwachten dolk.
 Nu plonderen de roovershanden;
 De vlamme vliegt door 's Graven panden.

Gods donder rust, maer sluimert niet:
De moordenaer verbleekt, en vliedt,
 En zoekt reeds krocht en kuil,
En gaet, ter gunst van 't nachtgebied,
 (Onzaelge staertster!) schuil;
Maer vreest, al huivrend voor zich-zelven,
Den val der gramme luchtgewelven.

De erkenntnis naekt den martelaer,
Die rustig stond in 't bangst gevaer,
 En voor den volke viel;
Dofsnikkend, beeft der Belgen schaer,
 Met neêrgeslagen ziel;
En kust de hand, nog mild ontsloten
Ter zalving van natuergenooten!

Daer lag de Grave, zonder smet;
Van al zijn weenend kroost omzet,
 Dat op zijn wonden toont.
Daer lag hy als in diep gebed,
 Met wonderglans bekroond.
De geur der roos van Edens dreven
Scheen om den zalige te zweven.

De toren droogt de tranen af
Der vaderloozen by zijn graf;
 Men zweert er, neêrgeknield,
Der moordenaers gerechte straf,

En vliegt, van wrok beziel;
En spoort hen op van alle kanten,
En doodt een deel der vloekverwanten.

Hervoortgezweept door 't bang gemoed,
Vlucht Bosschaert met gewieken voet,
Tot aen het Scheldestrand,
En stapt een schuit in, maer de vloed
Smijt hem te rug aen land.
't Gericht heeft reeds hem vastgegrepen,
En d'adem uit zijn borst genepen.

De moordenaren dolen voort
Van hoek tot hoek, van oord tot oord;
De zee wordt hun verblijf.
Zy schuimen ze af, tot roof gespoord,
By daeglijksch wanbedrijf.
De stoutste kiel en vloot versaegde
Waer hun bebloede vlagge daegde.

Eens, dat weêr de akelige dag
Die 't gruwelstuk volvoeren zag
In stormen nederzong,
Terwijl in ieder donderslag
De naem van Karel klonk,
En ieder golf hun wraek verkondde,
Verdwenen ze in des afgronds monde.

Broeder Willem van Renesse.^{aant.}

Te Groeninghen.....
 Daer broer Willem van Renesse cudse zwaer wouch
 Die VI. C. verwoeide Fransoysen verslouch.

M. VAN VAERNEWYCK, *Vlaemsche audvremdigheyt.*

‘Te wapen! te wapen (weêrgalmde het luid
 Uit Kortrijks woeligen wal)!
 Men wreke Vlaendren en Eduards bruid,
 (Weêrgalmde 't, by wapengeschal)!’
 En men hoorde de kloostergewelven en zalen
 Van ter Does: ‘Te wapen! te wapen!’ herhalen.

Dit schokte een leekebroêr van dit gesticht,
 En stelde zijn boezem in gloed.
 Hy tobt en hy zwoegt en hy zweet daer hy ligt
 Te sluimren met bruischenden moed;
 En nauw gelukt het hem in te slapen,
 Of hy schiet uit zijn droom, en gilt woest: ‘Te wapen!’

Zijn droom was aeklig en hellezwart.
 Wat zag hy? Een kerkerslot,
 Waer Flips Filippine, trots vadersmart,
 In smeed, 's lands rechten ten spot:
 ‘Mijn bruidegom (riep ze)!’ - Vergramd en verwonderd,
 Heeft broêr Willem: ‘Vervloekte tyran.’ uitgedonderd!

Die droom was waerheid; zulk ondier, die vorst;
 En nog toefde het lieflyke licht;
 Broêr Willem, loopt met toorn in de borst,
 Naer den stal van het kloostergesticht,
 En kiest uit den hoop twee felklauwende rossen:
 ‘k Zal Vlaendren (roept hy) en Flippine verlossen!’

En voor op de kruiden de dauwparel blinkt,
 Ontzonk des kloosters torenspits
 Reeds zijn oog, en hy hotst en hy rotst, dat het klinkt,
 Hervoort, als een snorrende flits.
 Wel mistte hy waepnen; maer, dacht zijn woede,
 Ontbrak het een held ooit aen geesselroede?

Daer nadert een Belg, met forsche knots:
 ‘Mijn vriend, sta my af wat ge torscht;
 Ik ruile 't met u voor dit deftige ros!’
 En nu rijdt hy, zoo fier als een vorst:
 De gewapende held ziet Kortrijks wallen
 Aen 't dagen, en hoort er het krijgsgejoel schallen.

Hy snelt voort, en genaekt in vollen galop
 Het bloedveld: fel gloeide de slag!
 Men kneusde met knotsen en hamers den kop

Aen 't fransche leger, dat lag
 Gestort in putten, by't driftige draven;
 En de dood steeg, huilend, uit alle die graven.

Broêr Willem bleef niet achter, voorwaer!
 Als Pieter de Coninck zoo fier,
 Als Breydel zoo dapper, zoo koen in 't gevaer,
 Verheft hy zijn wraekgetier;
 En hy slingert en slaet en bonst ter neder,
 En wie hy verplettert, die rijst niet weder.

‘Wat walsch is, valsch is!’ brulde zijn stem,
 Een verdelgend losbarstende orkaen!
 Be Franschen verbleekten, en vielen voor hem,
 Gelijk voor de sikkel het graen.
 Hy scheen een geest in bliksmenden luister:
 Hun overmacht zonk voor hem in 't duister!

Nu reed hy, die schitterend had getoogd,
 Dat in kap of keuvel te met
 Een ridderhart schuilt, wel waerdig verhoogd,
 Naer 't klooster met tuchtigen tred.
 Het land triomfeerde op d'ontaerden koning:
 Die gedachte was hem de verhevenste looning.

Nu klonk het *te Deum* in Kortrijks kerk;
 Op 't riddersporen- goud trotsch.
 Nu krom zege- en danklied juichend naer 't zwerk,
 En Willem lei zwaerd af en knots,
 En sloop van het slagveld, met needrige zinnen,
 Be beroekte kloosterkeuken weêr binnen.

Dendermonde belegerd. ^{aant.}

D'inboorlingh is in zijne wiegh gehouden
 En bakermat; hoe kan ik die voorby?
 Al wort de melck der moeder niet vergouden
 Van 't kint, dit streck ten allerminsten dy
 Een klein bewijs van mijn genegtheden,
 En groote zucht tot mijn geboorteplaets.

VONDEL, *Maeghden*.

Klink hoog, o vaderlandsche luit,
 Ter eere van de Denderstad.
 Hare oude trouw glanz' heerlijk uit,
 Als onverdoofbare eereschat;
 Die trouw, haer gryzen graef betoond,
 Door traen en voorrecht eens beloond.

Die trouw straelt door der eeuwen nacht
 Verkwikkend schoon, verbazend groot.
 Ontwaek, heldhaftig voorgeslacht!
 Klink' tot in uwer graven schoot
 Het door uw zoon gezongen lied,
 Dat uwer grootheid hulde biedt.

‘Drie steên, van opgeblazen aerd,
 Verwierpen ons verbond alleen,
 En tarten Arteveldes zwaerd.
 Maer de oude trots van Aelst verdween;
 En Dendermonde is ras niet meer,
 En Audenaerde stort ook neêr.

Hoe! wil die Dendermondsche zwerm,
 Hoogmoedig als zijn reuzenros*,
 Weêrstaen aen mijn geduchten arm,
 Verguizen zelfs mijn wapentros?
 Dit volk bekoop' zijn euvelmoed:
 't Verga, 't verzinke in gudsend bloed!

Wat stelt zy hare omschanste borst
 My tegen, die verwaende stad?
 Wat roept zy: Vaderland en vorst!
 Op ongestrafte stoutheid prat?
 Eens vrage 's reizigers zoekend oog:
 Waer rees des Denders vest omhoog?

Het lot van Pamel treffe haer!
 Mijn gramme bliksem slaet haer kruin;
 Mijn strenggewroken heldenschaer
 Zit eerlang op haer rookend puin.
 En 't oovrig Vlaendren leere er af,
 Te siddren voor gerechte straf:

* 't Ros Beyaert.

Verhaelt op dezen zwakken wal.
 Dien thands de Graef niet meer bewaekt,
 Dien thands geen ridder redden zal
 (O gy, van fellen gram doorblaekt!)
 Verhaelt uw schade, er door voorheen
 Gevoeld, by ingetrapte leën.

Verdelgt, o helden, 't addressnest.
 Deed Audenaerden onverwacht
 U deinzen voor haer sterke vest,
 Ras keert gy daer met grooter macht;
 Maer Dendermonde, eer 't licht herdaegt,
 Bezwijk', van de aerde weggevaegd.'

Zoo spreekt Flips Artevelde, omgord
 Met 's vaders moed, in wrok ontbrand;
 Die in zijn blinkend wapenbord
 Drie gouden vryheidshoeden plant,
 Opdat zijn hoogmoed licht eerlang
 Met 's graven mantel zich omhang'.

Daer vliegt een woeste krygersbend'
 Te wapen, roofziek voortgespoord,
 En (als een rukwind) rolt en rent
 Naer die getrouwe wallen voort,
 En grimt de aloude leeuwenvaen,
 Die vlekloos er op rondzwiert, aen.

Maer schoon de Graef de gryze vest
 Niet meer beschutt' met raed en daed,

Maer schoon dit felbedreigd gewest
 Geen riddren groete als toeverlaet,
 Der burgren brein, der burgren arm
 Verstreckt tot ridderlyken scherm.

Ja, ieder burger is soldaet,
 En elk soldaet een fiere held.
 Ja, vallen wil hy waer hy staet,
 Of zegevieren op 't geweld:
 'Stads puin (roept ieder) zy ons graf,
 Voor men die afsta laeg en laf!'

De vyand stormt, rammeit en woedt
 Met overmacht, steeds toegestroomd.
 Hy stormt, maer wint geen enklen voet,
 Schoon hy van overgaef al droomt.
 Dra stapt een trotsige gezant
 Ter eisch van 's Denders eeuwge schand'.

Hy kooft, met winderigen zin,
 Het hoofd omhoog, met stout gelaet,
 De walbrug over, 't stadshek in,
 Tot voor der burgerhelden raed.
 'Geeft deze vest op; dan, genâ;
 Zoo niet, de Denderling verga!'

'Neen (dreunt des hopmans woord)! by God!
 Nooit lyden wy dien hoon en blaem.
 Grootsch, onbezoedeld, onbespot,

Blinke onze alouden eere-naem!
 Wy geven deze vest niet op:
 Veeleer vall' hier de laetste kop!

'Stads sleutlen vordert een barbaer:
 Zy liggen op de groote markt
 Van Audenaerde!' - Haelt ze daer,
 Riep aller verontwaerdigd hart.
 De vreemdling bloosde, en bleekte, en stom
 Verliet hy d'eedlen heldendrom.

En hoe men storme, en renne, en raez',
 En vloeke op zulke trouw en moed;
 En hoe men aen- by aenval blaesz',
 Onvelbaer stond die dappre stoet.
 Hy juicht, verheven boven 't graf;
 En, schaemrood, trekt de vyand af.

En Vlaendrens opgetogen Graef
 Verneemt die heuchelyke trouw,
 By zwarten opstand blank en braef,
 Ten troost van zijn ontroostbren rouw.
 Hy zegent hunnen heldentrots
 En barst in dankbre tranen los.

De ontzachlyke Artevelde, omgord
 Met 's vaders moed, in wrok ontbrand,
 Die in zijn blinkend wapenbord
 Drie gouden Vryheidshoeden plant,

Sprak, onvrywillig waerheidstolk:
'Voorwaer, het is een dapper volk!'

Zoo zong de vaderlandsche luit
De glorieryke Denderstad.
Haer oude trouw glanst heerlijk uit,
Als onverdoofbare eereschat;
Die blanke trouw haer vorst betoond,
En waerd met bardenlied betoond.

Simon de Lalaing.^{aant.}

Wij hoopten, aan uw zijde, op 't zoetst geluk van 't leven,
 Wij hadden voor geen schat uw min ooit veil gegeven;
 Maar 't hart moet zwijgen voor de stem van 't Vaderland.

LOOTS, *Leonidas*.

In 't woelig oord der Gentenaren
 Hief opstand d'ongetemden kop,
 Herschiep er helden in barbaren,
 En gaf menschlievendheid den schop.
 Wat hertog Filips aen mocht wenden,
 De twistvlam groeide, en greep in 't rond,
 En dreigde nooitbeproofde ellenden
 Aen Vlaendrens sidderenden grond.

Maer de oude vlaemsche trouw blonk ook in hemelluister:
 En rees in 't harnas op, ter schutting van 's lands heer;
 De muitery niet min verdoemend dan den kluister,
 Stond zy voor Filips bly te weer.

Aen Gent bood De Lalaing den schedel,
 Wat vest des hertogs zyde ontviel,
 En bleef niet slechts door titlen edel,
 Maer waerlijk ridder in de ziel.
 Hy zwaeit den staf op Oudenaerde,
 Beschut die vesting met zijn zwaerd,
 En tart den Gentnaer, hoe de ontaerde
 Hem overmachtig tegenvaert.

De ridder blijft getrouw, ten trots der muitelingen;
 Een misdrijf in hun oog, een strafbre gruweldaed.
 Hy ook, hy moest het woord van: Vryheid! trouwloos zingen,
 En zich verheffen door verraed.

Daer naken onverwachts hun drommen;
 Zy naken, en de hel genaekt.
 De burgers staren, en verstommen;
 Maer De Lalaing - hun engel - waekt!
 Hy trekt den onbevleken degen
 Den vyand in het aengezicht,
 En hoopt gerust op 's Hemels zegen,
 By 't volgen van den heilgen plicht.

De vesting blijft getrouw; ter schaëuw der vleuglen veilig,
 Die De Lalaing op haer met majesteit ontplooit.
 Ja, de eens gezworen eed blijft ieder burger heilig,
 En zich verlagen kan hy nooit.

De vrouwen voelen 't schuchter harte
 Voor 't vaderland ook sneller slaen,
 En overheerschen zwakte en smarte,
 By Belgies grootsch ontrolde vaen.
 't Zijn Audenaerdes edelvrouwen,
 Die manlijk tygen aen het werk,
 En de eerste heldenmoed ontvouwen
 In 't woestontsloten oorlogssperk.

De gade van Lalaing toont, als die held, zich edel,
 En klimt en klautert stout ten hoogen wallen op;
 Al drukke een mande, zwaer van steen, haer teedren schedel;
 Al stijg' vermoeienis ten top.

'Mijn God, 'k heb moederingewanden
 (Zucht zy)! Wat ramp ons overvall',
 U dank! mijn kroost is in uw handen,
 Gevaervry, ver van dezen wal.'
 En op het hoogst der vest geklommen,
 Slaet zy haer kalmen blik ter nêr
 Op de aengestormde vyandsdrommen,
 En heft dien biddend tot den Heer.

De burger blijft getrouw: uit dertig bronzen monden
 Gonst hem de looden kloot alom, verdelgend, na.
 Wel zinken helden neêr, maer overdekt met wonden,
 En elk sprak tot zijn makker: 'Sta!'

Hier baet geweld, noch list en lagen:
 Geschandvlekt in zijn eigen oog,
 Moet zich de ontrouwe 't hart verknagen,
 Hoe of hy 't brein ook spitsen moog'.
 Maer, zie! de Geest des kwaeds, gestegen
 Uit d'overwonnen jammerpoel,
 Vloog, in de sombre nacht hun tegen,
 En doofde in hun alle eergevoel.

'Te Veltsic (lispelt hy) heft zich, ter olmenlommer,
 Een needrig dakjen op, waer gy een schat ontdekt:
 Het kroost van De Lalaing speelt daer, bevrijd van kommer -
 Dit kroost, dat u ter wrake wekt.'

Het morgenrood ziet hen vergaderen:
 Zy zoeken 't dakjen vry van zorg,
 Dat tusschen eenzame olmenbladeren
 De nederige kruin verborg.
 Zy vinden 't: aen den hals en boezem
 Der voedster speelde een wichtjenspaer,
 De wang versierd met roozenbloesem,
 En lachend in het doodsgevaer.

Zy scheuren ze, onvermurwd, uit hunner voedster armen.
 Vergeefs dat zy die schut, feljamrend om hun lot;
 Vergeefs vliegt zy die na, en roept, met woedend kermen,
 Om wraek tot De Lalaing - en God!

Een zendling treedt den stadsvoogd nader.
 ‘Uw kindren zijn in onze macht.
 Geef op! geef op! en toon uw vader,
 Of beef voor 't noodlot, dat hen wacht.’ -
 God (sprak hy) kan me er andren geven.
 Ik ruil mijn kroost niet voor die schand’;
 Want de eer keert nimmer; en hun leven
 Behoort, als 't myne, aen 't vaderland.

De vyand naekt de vest, en gilt den vader tegen:
 ‘Zie daer uw kroost: geef op! of 't bloed van beiden stroomt!’
 Het lemmer blinkt; de dood bedreigt hen allerwegen,
 En hunne moeder... God! zy kooft.

Zy kooft, de doodverw op de wangen,
 En ziet den barschen beulenstoet,
 En ziet het zwaerd, al hongrend, hangen
 Op hoofdtjens van haer eigen bloed,
 En hoort haer liefelingjens kermen,
 En smeekt Gods tuchtigende roë,
 En steekt hun vruchtloos minnende armen
 Van de aengevallen vesten toe.

‘Natuer verheft de stem: verzaak ze niet, mijn Gade!
 Ei! sta, om held te zijn, den naem van mensch niet af.
 Zorg, dat uw eigen hart u met geen vloek belade.
 Ik dael met hen in 't zelfde graf!’

En forscher gillen nu de ontaerden:
 'Het geldt uw kroost: geef of! geef op!'
 En wreeder dreigen nu de zwaerden:
 De ontboeide wraeklust klimt in top.
 De vader (zal hy 't lang nog wezen?)
 De vader staet verbleekt - en denkt;
 En zielsverhooging is te lezen
 In 't verontwaerdigd oog - Hy wenkt!

't Kanon brult los, en spreekt: 'Gy zult dees vest niet krygen.
 'k Ben vader, maer ook Belg: ik blijf den plicht gestand.
 In dit beslissend uer moet vaderliefde zwygen
 Voor hooger stem van 't Vaderland.'

Dit onverwachte heldenwonder
 Schokt hen met peilloosdiep ontzach.
 Dit antwoord klinkt hun, als een donder,
 Als een bazuin van d'oordeelsdag.
 't Is hun, als daegde de Opperrechter
 De basterts voor zijn majesteit;
 Als trad hy-zelf hier op ten vechter,
 Ten wreker dier onmenselijkheid.

Gelijk toen Gods heraut Sennacherib deed beven,
 En schrikverwarring smeedt in zijn ontelbaer heir,
 Zoo beeft dier boozen trots, hoe hemelhoog verheven,
 En ploft in 't bloedig zand ter neêr.

Ze wyken van die vrye wallen,
 En vluchten, waer die donder daelt.
 De burger, manlijk uitgevallen,
 Vervolgt, en velt, en zegepraelt.
 Lalaing - hy vindt de wichtjens weder,
 Nog ademend in stille vreê,
 En zinkt op dankbre kniën neder;
 En tot den Hemel klimt deez' beê:

'Geduchte Heer der legermachten
 En vader van uw lydend volk,
 Wiens stemme die natuer verkrachten
 Toebliksemt uit de ontvlamde wolk;
 Gy - die, schoon deze stem niet klettert,
 Hen door de rechterhand verplettert,
 Waermeê gy ze aengrijpt in het hart -
 Hebt de onschuld, onverwachts besprongen
 Door tygers, hunnen muil ontwongen;
 Verheemling volgt op vader smart.

Maria, morgenstar der aerde,
 Wier zoete glans heur nacht verkwikt,
 Heeft in de ramp, die de afgrond baerde,
 Op Audenaerde neêrgeblikt.

“Een nieuw Herodes wil ontwaken:
 Zie Gent in kindermoord-zucht blaken;
 Verstomp den dolk der dwinglandy,
 Mijn Zoon!” Nu sprak een traen in de oogen,
 Door teedre moedermin bewogen;
 Gy wenktet - en de, stad was vry!

Ontsluit de heilge tempelchooren,
 In zegeryke majesteit.
 Den hertog werd er trouw gezworen -
 Zweet God er dank in eeuwigheid!
 Laet de overwonnen krijgsbanieren
 Verkondigen, by plechtig zwieren:
 Gods arm verhoogde ze in den krijg!
 Gy, priesters! doet uw stemme schateren,
 By zielverheffend orgelklateren,
 En dat de lof ten starren stijj'!

De domklok riep het volk naer de opgepronkte altaren,
 By 't zwaeien der banier, uit vyandyke hand
 Gevallen: 't golfde toe. Daer knielen krygerscharen;
 De wierook van 't gebed ontbrandt.

En De Lalaing, door dank gedreven,
 Stapt aen, volzalig echtgenoot;
 En, van zulk heiltriomf omgeven,
 Voelt zich als vaderlander groot.

Zijn dapper vaderharte huppelt,
En zwelt, geschokt van vreugd, omhoog;
Een wellustvolle traen ontdruppelt
Het op zijn ga gevestigd oog.

Hy knielt voor 't outer neêr, droomt zich in hooger streken,
Reikt haer de wichtjens toe, vol teedren vader trots,
En kust hun alle drie, maer poogt vergeefs te spreken;
En 't grootsch *te Deum* dondert los!

Arnold, hertog van Gelderland.

't Hart is voor 't genot gesloten,
 Dat ge uit volle handen stort;
 Want de wortel van mijn leven
 Ligt geknot en weggedord.

IMMERZEEL, *aen de lente.*

Bekoorlijk Gelderland, aersch Paradijs,
 O heuvlig oord, bespreid met groenen dosch,
 Versierd met waterval, en berg, en bosch,
 Eens droeg uw grond een burchtslot, groot en grijs,
 Dat, zwartend, afstak by de jonge schoonheid,
 Die er natuer verkwistend-mild ten toon spreidt.

Alsof voor 't licht een gruwel zich verdook,
 Lag, onder de aerde, op 't slot een kerkerwoon:
 Daer rinkelde, met akeligen toon,
 Een ketting soms, als van een dreigend spook.
 De middagzon liet hare droeve stralen
 Nauw door het kleen, betralied kijkgat dalen.

Wie, die in meer dan helsche nacht daer treurt;
 Door vuig verraed, by staetsorkaen-geloei,
 Gekneld in meer dan helschen folterboei?
 't Is Gelders heer; de hertogskroon gescheurd
 Van gryze kruin, en in die sombre wooning
 Ter neêr gebonsd, zijn zorg en deugd tot looning.

God! vunzig stroo verving den floersen stoel;
 Verscheurd gewaed, de hermelynen pracht;
 De omglansde zael werd eeuwge kerkernacht;
 Doodsche eenzaamheid voor bont kasteelgewoel.
 Stilzwygend naekt een ruw cipier, of fluistert:
 'Geen klacht: uw eigen bloed heeft u gekluisterd.'

God! welk een vuist vergreep zich aen den vorst,
 Slechts ademend voor kroost en onderdaen;
 Die 't lieve licht der wijsheid op deed gaen,
 En 't opving in verheven Christenborst?
 De snoodste vuist! Die van een diepontaerde,
 Wien Arnolds gade in zielsverrukking baerde.

Volzaelge moeder! zy slaept d'eeuwgen slaep;
 De kerker van den dood beschermt haer lot.
 Rampzaelge vorst, wat blijft u over? - God.
 Tot hem stijgt ge op, wat afgrond tegengaep'.
 Maer, ach! gy durft geen wraekvuer af te smeeken:
 Uw Adolf doet zijns vaders tranen leken!

De nachtegael zong reeds in 't duistrend bosch,
 Op 't donsden nest, by zijn geliefde teelt:

En als weêr de ochtend door de takken speelt,
 Breekt hy op nieuw in melodystroom los.
 De ruste zweefde om 't sombre burchtslot benen:
 De vader lag nog op de kniën te weenen.

De vader (ach, waer' hy het nooit geweest!)
 Herdenkt natuer, wier onbekrompen hand
 Haer looverkorf op 't lachend Gelderland
 Thands uitstort, by het dartel lentefeest;
 En voelt te dieper, in den boei gegyzeld,
 Wat hem de ziel, de vaderziel verbryzelt.

De nachtegael zong reeds in 't vael geblaêrt -
 De nachtegael, door hem eens zoo bemind.
 Ach! waerom week de tael ook van dien vrind,
 Die voor hem float in Gelders roozengaerd!
 Ach! waer' die vriend ten minste bygebleven!
 Niet vruchtloos werd zijn troostlied aengeheven.

De nachtegael zweeg in het slapend loof,
 En Adolf lei zijns vaders hairband af.
 Het pluimen bed scheen hem een aeklig graf:
 De zoete slaep bleef voor zijn bede doof.
 De wroegingsworm, die de yzren borst doorwondde,
 Ontwaekte by de rust van 's aardrijks rondte.

's Gevangen wachters sliepen zelve zacht:
 Een enkle waekte, een trouwige onderdaen.
 Begunstigd door den sluier van de nacht,
 Hief hy een lied met stille toonen aen;

Een liefdelied, teêr als de moederzangen
Aen 't schreiend wiegjen, door de ramp omvangen.

De nacht boeit de ingeslapen wareld,
Vorst Arnold! met fluweelen hand.
Haer voorhoofd blinkt niet, overpareld,
By gouden starrenband.

Der zonnen Heer verhoort mijn bede:
Hoe zwarter nacht, hoe veilger zang.
Ontwaek, o Vorst, in 't uer der vrede;
Schud uit den zieleprang!

Ontwaek, hoe onder 't juk gebogen
Van een gevloekte heerschappy.
Uw macht is als een droom vervlogen:
Uw ziel bleef groot en vry!

De bastert roeme op 't palmenloover,
Geplukt by Jezus heilig graf;
Gods wrake wacht den scepterroover,
Met vlammend rechtzwaerd, af.

Wie dacht dat Gelders telg, ontweken
Aen 't land gewijd door 's Heilands bloed,
Zijn voorhoofd in uw kroon zou steken,
Met vuigen overmoed?

Dat die zijn bloedgen ridderdegen
 Spoelde in de heilige Jordaen,
 Zijn vader, 't hart van wee doorregen,
 In folterboei zou slaen?

De Alvader haet ondankbre kinderen,
 Die vorsten bonzen van den throon;
 En onbezielde volksverslinderen
 Ontruikt zijn hand de kroon.

Hy telt de tranen zyner zonen,
 Die hy aen 't volk tot gidsen gaf.
 Der heerschzucht klauw roov' hunne kroonen:
 Haer stoel rust op een graf.

Uw traen is brandend neêrgezonden,
 O Arnold, op mijn trouwe borst.
 De kluister houde u vastgeklonken:
 Gy blijft mijn dierbre Torst.

Ontwaek! Ik ben een heilig zanger,
 Geen lage en laffe basterttelg.
 Mijn lied gaet van Gods waerheid zwanger:
 't Orakelt voor den Belg!

De ondankbaerheid moge u verpletteren,
 Uw deugd blijft de adem van mijn lied.
 Dra zal des Hemels donder kletteren,
 Die op de ontaerden schiet.

Dat God mijn levensdraed slechts rekke
 Tot uw gewyden zegeprael!
 Dat Gelders vreugd mijn feestzang wekke
 Voor ik ten grave dael'!

De gryzaert hoorde 't gloeiend liefdelied,
 En hem ontzong de laetste boezemprang.
 De hemeltraen langs de uitgedorde wang
 Vergold eene eeuw van vaderlijk verdriet;
 En, dankend, hief hy zwaerömboeide palmen,
 En 't liefdelied bleef in zijn borst weêrgalmen.

'Neen (riep hy uit)! geen harpenaer verzaekt
 Den eedlen trots van 't onomkoopbaer hart:
 Zijn liefde klimt met 's braven smaed en smart.
 Wie trouw bespott', zijn stoute boezem blaekt.
 Zoon myner ziel, al zonke in 't slijk mijn kroone!
 Ik zegen u: dat God die traen u loone!'

Zoet, als de kus dien hy zijn Adolf bood,
 Wen 't kind met warmen vaderwensch verlangd,
 Eerst in zijn minnende armen werd geprangd,
 Klonk hem die toon, die 't dichterhart ontvlood.
 Zoet als aen de onschuld 't lied der serafynen,
 Die, stervend, de aerd' ziet onder haer verdwynen!

Des Heeren wraek daelde in ontvlamde wolk,
 't Zwaerd in de vuist, en 's Hertogs keten brak.

En als 't gedrocht de hand hem tegenstak,
En hy aen 't broed vergaf van d'afgrondskolk,
Verscheen de bard niet aen zijn zegewagen,
By 't snuivend ros, in blank gareel geslagen.

Toen trof de donder de oude torenkruin,
In 't stof verlaegd, op d'akeligen grond;
Toen vroeg het oog waer Burens slot er stond,
En Arnold kwam soms mijmren by het puin;
En dacht ontroerd den toon na van den zanger,
Die godlijk zong, van menschenliefde zwanger.

En als de gryzaert, vry van 't rampgewicht
Der aerde, klom ten Koning van 't heelal,
En, by het uitgestroomde harpgeschal,
De vleuglen repten in 't ongeschapen licht,
Klonk hem 't verhoogde lied des zangers tegen:
Voor Arnold was hy tot den Heer gestegen.

Het Gericht van graef Karel van Valois.

O welgeboore vrouw! beschrijelijk voorwaar,
 Voorwaar beklaghlijk zijn zoo veel' ellenden zwaar,
 Die uw verwonne borst, met droefheit opgevult,
 Bedrukken altezaam, en geene by uw' schuldt.

HOOFT, *Geeraerd van Velzen.*

‘Verdrukten, die over onmenselijkheid klaegt,
 Koomt aen; treedt den Grave vry toe.
 Verdrukkers, ras ziet ge u ter rechtbank gedaegd,
 En bukt voor Gods wrekende roê!’
 Zoo schreeuwde de roeper van Karels gericht,
 Al schellend, langs wijk en langs straet.
 Verdrukten gevoelden zich 't harte verlicht;
 Verdrukkers verschoot het gelaet.

Dees tael trof een weduw, die weenend haer oog
 Verhief, en om deerenis bad;
 Die tael schonk haer krachten. Nu toog zy en vloog,
 Waer Karel op 't stoelkussen zat.
 Nog rolde er een traen langs de doodschbleeke koon,
 Waer gistren het blosjen op glom.
 Nog zwierde de ontbondene hairlok zoo schoon:
 Zy nadert van foltering stom.

De Graef zat omkranst van een' aedlyken stoet,
 Gekozen tot hulp en tot raed.
 Wie zit er naest hem, straks zoo trotsig van moed,
 Nu bleek, dan weêr rood van gelaet?
 't Is Vlissingens heer, om zijn degen beroemd;
 Thands schuddend van angst, als een blad,
 Wanneer men den naem der rampzalige noemt,
 Die Karel ter rechtspleging bad.

In 't eind' barst zy los op ontzettenden toon:
 'Een snoodaert belaegde myne eer.
 Ik sidderde, en weende, en verwenschte mijn schoon,
 En hy - hy ontvlamde te meer.
 Dra boeit hy mijn' gâ, dien hy dreigt met het graf.
 Ik smeek om zijn vryheid; o grief!
 Volbreng eerst de lust, die uw schoonheid my gaf,
 (Roept hy) en u schenkt haer die brief.

'k Vertrok nu met sombere vreugd, en ging ras
 Tot vrydom mijns gades; o God!

'k Vond hem, op 's verleiders bevelen, nog pas
 Het hoofd van den halstronk geknot.
 Mijn weduwenrouw hief tot God zijn geschreeuw;
 'k Eisch, rechter! dat gy dien verlicht.' -
 Wat monster (roept Karel) maekte u tot een weêuw? -
 'Die naest u daer zit in 't gericht.'

Verpletterd stond hy, die daer zat in 't gericht -
 Verpletterd in tael en in blik:
 'Hebt gy zoo verzaekt aen uw heiligen plicht?' -
 En, siddrende, stamelt hy: 'Ik....
 Mijn schuld... ja, ik wil haer vergoeden, o Graef!
 Herstellen die 'k min in hare eer,
 Haer schenken mijn hart, en mijn hand, en mijn haev'.
 Vergifnis, genadige Heer!'

Dit voorstel ontstelde haer dobbrende ziel:
 Wat baette die balsem haer wond"?
 In 't einde, daer 't voorstel den rechter beviel,
 Ontglipte het jawoord haer' mond.
 Straks haelt men een' priester; hy zegent hun band.
 De stadsvoogd reikt, bly van gemoed,
 Ten byzijn des Graven, haer plechtig de hand ,
 Gereinigd nu, dacht hy, van bloed.

En 's anderdaegs roept hem de rechter: 'Spreek voort:
 Vrouw, zijt ge voldaan van 't gericht?' -
 'Ja, Heere! dat ben ik.' - 'Ik niet (was zijn woord,
 En streng stond hem 't kalme gezicht).

Men sluite den schuldige in de yzeren boei,
 Waerin hy d'onschuldige sloot!
 Gy, vrouw! dat geen traen over hem u ontvloei,
 Die vreugd in uw tranen genoot!

De vrouw was voor nood, noch voor jammer beducht;
 Men teugelde, dacht ze, zijn lust.
 'Vaerwel (snikt ze), o mijn...' In een teederen zucht,
 Verstikt ze, terwijl zy hem kust.
 Maer voor nog op aerde de duisternis zonk,
 Blonk reeds voor zyne oogen het zwaerd,
 Dat gistren voor die van d'onschuldige blonk,
 En sliep hy naest hem onder de aerd'.

Die schrikmare schokt u, verschoten van verw,
 Rampzalig geteisterde vrouw!
 Wel is u 't bezit van het kostelijkst erf,
 Maer daeglijks verkwijnt ge van rouw.
 Twee bloedige beelden omwaren u steeds,
 En staen voor uw folterbed daer!
 Vol is nu de beker des weduwenleeds:
 Gy rust met een lach op de baer!

Nieupoort belegerd. ^{aant.}

Heldinnen stonden eer als onbeweeghde posten;
De faem der vrouwen roemt die stad en land verlost.

VONDEL, *Gijsbrecht van Amstel*.

‘O Nieupoort, buk voor de overmacht der Franken!
Ziet gy mijn stael niet, als een roede, wanken?
Ontsluit, ontsluit dan voor Vendômes stap
Uw zwakke poort, eer u mijn voet vertrapp’.
Buk ‘t voorhoofd neêr voor Frankrijks eerezetel:
Wat tergt uw arm mijn blinkend krijgsgeluk?
My wederstaen... o, dit is diepvermetel.
Beef voor mijn wraek, o Nieupoort! buig en buk!’

Zoo spreekt voor die wallen
‘t Trotsche hoofd der Gallen,
Aerdsche donderaer,
En beschaefd barbaer.

Hem is 't bloedvergieten
 Een bekoorlijk spel.
 Schept zijn vlam een hel,
 Dan mag hy genieten;
 Dan zegt hy: 't Is wel!' -

'O Nieupoort, sta, al dreigen u die wolven,
 Als de aen uw kust opeengehoopte golven.
 God zal den Gauler kluistren, als d'orkaen,
 Blijft gy getrouw aen Maximiliaen.
 Geen overmacht van vreemden doe u sidderen:
 Tart hun geweld; vrees enkel hun genâ.
 Uw wallen zijn uw burgers, krygers, ridderen;
 Uw wal is de eer en God. O Nieupoort, sta!'

Zoo verheven spreken
 De in haer wal geweken',
 Dan nog onversaegd,
 Als Vendôme daegt.
 Hy kan hen verdelgen,
 Woedend uitgespat:
 Maer zijn kniën omvat
 Geen dier brave Belgen;
 Nimmer bukt de stad.

Vendôme wenkt, en de Etna schijnt ontbonden;
 Het moordbrons schiet, met opgesparde monden,
 Een vuurstroom uit, die op haer muren wrokt.
 De veste beeft, 't zwerk davert, de aerde schokt,

De zee ontvlucht de sidderende stranden;
 De burger - staet: hy grijpt naer stael en lont,
 En plant het vaendel met getrouwe handen,
 En zendt het bronsgebrul de wallen rond.

Maer, op zwakke wallen
 Woedend aengevallen,
 Wat vermag de stad,
 Spoedig afgemat?
 Kan zy zich verweeren
 Tegen zulk een tal,
 Heet naer uren val?
 Hoe dien storm te keeren?
 Scheurt de vest niet al?

Vendôme wenkt: een zendling spoedt ter stede,
 Met witte vlag, trotsch voorhoofd, trotsche schrede,
 En, onbeschaemd (als tot een vuigen slaef)
 Sprak fransche list: 'Genâ by overgaev!'
 Men voelt in brein en hart de gramschap zieden,
 En vliegt verwoed ter hooge wallen heen,
 En plechtig rolt het antwoord, dat zy bieden;
 't Kanon barst los, en dondert rustloos: Neen!

't Krijgsvolk is vergaderd
 Van den Gal, en nadert,
 Met ontvonkeld oog.
 Op de vest, omhoog,
 Waent hy reeds te vlieden,

Met verbreedde borst,
 Waer, nog onbemorst,
 De oude vanen wiegen
 Van den vlaemschen vorst.

Men zwermt daer heen, en klautert op, en klavert;
 De steen gonst neêr, 't kanon der wallen davert;
 De vyand deinst, van dien verheven moed
 Verbaesd, te rug, met waggelenden voet.
 Maer 't dapper volk is doodlijk afgestreden:
 De stormhoed weegt aen 't log en duizlig hoofd;
 Het harnas weegt de zwaervermoeide leden.
 Men zinkt ter neêr, van kracht en aem beroofd.

Nieupoort, welke rampen?
 't Is dan uit met kampen!
 Nog een stond - en 't slaet,
 't Uer, dat gy vergaet.
 God, de God der Vaderen,
 Is 't uw raedsbesluit?...
 Maer wat vreemd geluid
 Dreigt den Gal te naderen?
 Zondt ge uwe englen uit?

‘Wat's dat? Wat drom vliegt ons verwoeder tegen?
 Het regent volk, op bres en wal gestegen
 (Zoo gilt Vendôme, ontsteld), 's Bepieders tael
 Verkleent hun macht. Vaerwel, o Zegepraël!
 Wy geven 't op: nooit buigen toch die koppen,

Ontelbaer, toegegolfd met eeuwgen vloed.
 Belg! voelt ge uw borst by zulk een tael niet kloppen?
 Wie was de drom? 't Was Nieupoorts vrouwenstoet!

‘Waer de krijgsmacht dondert,
 (Roept gy uit, verwonderd),
 Gantsch een vrouwenstoet,
 Waerdig Kenaus bloed?
 Vrouwen, zwak en krachtig,
 Niet geschapen voor
 Zulk een' zegegloor!’ -
 Vrouwen, ja, waerchtig-
 Groot op 't heldenspoor.

Van 't lieve voorhoofd vliet het zweet by droppelen;
 De boezem, dien de min-alleen deed poppelen,
 Is vast geprangd in yzren harnasplaet;
 Een storremhoed verving het hoofdsieraed.
 De teedre hand, gewoon aen 't spinrokdraeien,
 Was uitgestrekt, der veege stad ten stut,
 By 't lansenvoeren en het zwaerdenzwaeien,
 En laedde zelfs en loste 't wraekgeschut.

De eerst bezweken helden
 Rezen, waer die snelden
 Naer den zegeprael,
 En hun dankbre tael
 Was verrukte tranen!
 Op den vryen wal,

By trompetgeschal,
Golfden de oude vanen:
Siddrend week de Gal.

Gy vraegt den naem dier Kenaus Hasselaren?
Hy flonkert niet in 's Lands geschiednisblaëren.
Hy is vergaen; maer de eer van 't stout bestaen,
Wat ook verdwijn', zal nimmermeer vergaen;
Maer 't laetste kroost zal voor haer grootheid knielen,
En roept, in vaderlandsche drift ontbrand:
'Nooit bukt het land, dat zulke heldenzielen
In vrouwen vond: nooit bukt dit heilig land.'

De drie Vrouwen van Crève-Coeur.^{aanf.}

't Gevaar scheidt vrouwen tot heldinnen;
 Begaafd met minder lichaamskracht,
 Zijn ze eindloos sterker in 't beminnen,
 Dan 't haar beschermende geslacht.

PETRONELLA MOENS.

De vyand nadert tot uw wallen,
 Bouvignes, met ontelbre macht.
 De schorre krijgstrompetten schallen,
 En stormgetuig wordt aengebracht.
 Geef over: wil dien moed beteugelen!
 De Gauler zal u overvleugelen;
 De tweede Henrik zwoer uw val.
 Maer neen! geen witte vlag kooft wapperen:
 Bouvignes onverzetbre dapperen
 Bevelen zich aen God, en stygen op den wal.

Wie zijn die ridders op die muren?
 Zy tarten gantsch een leger uit.
 Wie, die, in de uitgebarste vuren,
 Den forschen aenval stout verduren,
 Als schilden, waer de woede op stuit?

Wie zijn die schoone, jonge vrouwen,
 Die moedig kampen aen hun zy'?
 Wat macht de vyand moge ontvouwen,
 Al kraken dondrende kartouwen,
 Zy roepen manlijk: Dood of vry!

Drie ridders zijn het, dien verheven titel waerdig;
 Drie vrouwen, uitgeglansd by d'opgedaegden dood -
 Drie vrouwen, naest en met hun gaden stervensvaerdig -
 Drie vrouwen, waerd het graf van haren bedgenoot.
 Wie zal de moed, de kracht dier sterker zielen melden?
 Den zwakken krygerstoet ontvonkt haer stoute tael;
 Haer nyvre hand verbindt, de wonden van de helden,
 Herstelt de murenbres, voor d'eersten morgenstrael.
 Maer de akelige nood grijpt rond met breeder klauwen:
 Nu kent voor de eerste mael elke eedle vrouw den schrik.
 De ridders zijn gewond; zy storten, bidden, flauwen,
 En 't brekend oog zendt haer den jongsten liefdeblik.

'Wraek (zoo gillen 's Lands heldinnen)!
 Vall' hun bloed op 's vyands hoofd.
 Wraek (zoo brullen ze, als leeuwinnen,
 Van haer welpen versch beroofd).'

En de dood wordt weêrgezonden
 Naer de toegestroomde schaar.
 Woest herstryden felgewonden,
 En men tergt elk doodsgevaer.

De Gal ziet haer omhoog, als dreigende englen, zwieren.
 Hy wil, dat zy eerlang zijn zegeprael versieren ,
 En vlamt, met geilonstoken bloed,
 De schoonheid aen van heur, in 't blank gedoschten, stoet.
 De slaverny bedreigd de belgische banieren.
 De storm groeit op den wal, maer tevens groeit de moed.
 Geen woord van overgave!
 Hy sterft, maer wankelt niet de brave!
 't Heldinmental ziet reeds de handen naderby
 Naer hunne prooi gestrekt, en roept nog: Dood of vry!
 Zy snellen, steigren op den naesten hoogen toren,
 Aen wiens ontzetbren voet de Maes, al grommend, slaet,
 Verschynen op zijn trans, en schikken 't kuisch gewaed,
 En geven zich de hand (als tot een choor verkoren,
 Waeraen de bruiloftvreugd den blyden danswenk gaf)
 En storten in der waetren graf!

En de vyand ziet van onder
 't Eensklaps uitgevoerd besluit.
 Diepverbaesd by 't plechtig wonder,
 Schalt by zijn verruking uit.

En de vloed, die klotste en bruischte
 By dien overforschen smak,

Zwijgt; en 't treurig golfjen ruischte
Langs het opgeschuimde vlak.

En de vyand staert, verpletterd,
Op die gladgekemde baen;
Geene vuerbus die meer klettert,
By de neêrgedaelde vaen.

En de vyand haelt de lyken
Uit de golven naer de kust,
En bestelt, met eereblyken,
Zuchtend, samen haer ter rust.

Jaerlijks als de zon herblakert,
Die 't heldhaftig sneven zag,
Eu de lentebloemen bakert
In haer uitgestraelden lach,

Koomt het volk de kniën plooiën,
Waer het graf haer ruste biedt;
't Koomt er keur van roozen strooien,
En vergeet de lauwren niet.

De Monnik van Sint Just.

Vreugde, hoop is mij ontvaren,
 Uitgespeeld de droeve rol.
 Maak, o dood, mijn trage jaren
 Met het uur der slaking vol.

STARING, *Ada van Holland.*

‘Wat rouwgalm herwaert togedreven,
 Bedroeft Kastieljes lustig dal,
 Zoo mild ontbot met lenteleven,
 By bloem, en ooft, en vlietkristal?
 Wat toortslicht wil er ylins glore
 In gindsche kloosterkerke-chooren?
 Sint Just, uw stille kerkhofgrond,
 Waerop de Eerwaerde vaden slapen,
 Schijnt naer een nieuwe prooi te gapen:
 Een lijkzang mort en mompelt rond.

Dees lieflijk bloeiende granaten,
 Die, by de balsemrykste lucht,
 Den overwinnaer van tien staten
 Verlokten op hun zoete vrucht -
 Dees schoone, sappige citroenen -
 Dees tandenkittlende limoenen,
 Die eens den wand van Karels kluis
 Verblijdden door hun frissche kleuren,
 In 't groene loover blozend - treuren
 By dit ontzettend rouwgedruisch.

En 't bloemtjen, dat mijn vriend besproeide
 Met onlangs zegenryke hand -
 De roos die, naest de lelie, gloeide,
 Viel, naest de lelie, in het zand.
 De kronkelpluimige angelieren,
 Die hy van Tunis ons wou stieren,
 Als hy die roofoest zinken deed,
 Ook zy bezwyken, en verwelken;
 Geen geuren meer van bloemenkelken!
 Ons dreigt een zielverplettend leed.

Voorzeker! God wilde ons vermanen:
 Ons dreigt een onverwachte ramp.
 De bloedge staertstar, die de banen
 Des hemels vlegt, brengt oorlogskamp:
 Of - een doorluchtig hoofd zal vallen;
 Licht ook 't doorluchtigste van allen:

Zy dook, en licht verdwijnt die zon;
 De vorst, die vrees en liefde wekte;
 Wiens staf van oost tot westen strekte;
 Dien niemand - die zich- zelv' verwon!

Zoo sprak een Kastiljaen, aen 't dierbre dal geklonken,
 Waer eerst zijn oude vorst, als monnik, rust geniet;
 Zijn eëlmansharte mocht op 's monniks vriendschap pronken,
 En niets was hem zoo waerd als Karels tuingebied.
 En wat wellicht dien niet gelukte,
 Toen de aerde voor hem zweeg en bukte,
 De monnik vond een trouwig hart
 Om zich- alleen. Wat ziet, in onberaden smart,
 De Kastieljaen? Het kluisjen toegesloten.
 Hy waegt het niet er op te stooten,
 Maer beeft te rug, en vreest voor ramp, en bidt den Heer,
 En gaet traeg heen, en zucht: 'Op morgen koom ik weêr.'

Al zag men nog geen grafstêe delven,
 In de oude kloosterkerk-gewelven
 Klonk aeklig 't slepend lijdienstlied.
 De lijkdosch zweeft, de lijktoorts sprankelt;
 Het broedrenchoor verbleekt, en wankelt:
 Een enkle broeder wankelt niet.
 Zijn aengezicht is grootsch en edel.
 De monnikskap dekt nu dien schedel,
 Wiens voorhoofd 't kroongoud heeft gevoegd,
 Maer dien 't met voren heeft doorploegd.

Een enkle, in blanke doodenlinnen,
 Altijd der zege vergewist,
 Ziet, stapt daer heen met kalme zinnen,
 En legt zich neêr in de open kist.

De psalm, die in deez' broedrenkring,
 Europas zegelied verving,
 Het *De profundis* klinkt en dreunt,
 Door 't somber orgel ondersteund.

'In 's afgronds ingewand verloren,
 Roep ik u aen om stille vreê!
 O Heere, neig opmerkzame ooren
 Naer 't diep verzuchten myner beê!'

En de oude keizer hoort het lied,
 Terwijl zijn beê tot Gode schiet:

'O Heer, uit d'afgrond dezer aerde
 Roep ik u aen: 'k beproef den dood!
 't Hoofd, dat ge in menig strijd bewaerde,
 Heb ik by tijds voor u ontbloot.
 'k Verruilde 't purper voor dit linnen.
 'k Wil u- alleen voortaan beminnen:
 Want gy- alleen schenkt koele vreê.
 'k Heb tot geleider u verkoren.
 O Heere, neig opmerkzame ooren
 Naer 't diep verzuchten myner beê!'

En 't *De profundis* klinkt en dreunt,
Door 't somber orgel ondersteund:

‘Wilt gy onze ongerechtigheden
Met strenge blikken gadeslaen,
Wie zal, door siddring onbestreden,
Voor 't vlekloos aengezicht bestaen?’

En de oude keizer hoort het lied,
Terwijl zijn beê tot Gode schiet:

‘k Heb ver van my den staf versmeten,
En ik greep enkel naer wat rust!
Ik, die ten rijkstoel was gezeten,
Des levens lamp nog ongebluscht,
Lig hier! - Ik, rechter van de volken,
Ik sidder... Uit de ontvlamde wolken
Loeit my de gramme donder aen.
Heer, telt gy de ongerechtigheden,
Wie zal, door siddring onbestreden,
Voor 't vlekloos aengezicht bestaen?’

En 't *De profundis* klinkt en dreunt,
Door 't somber orgel ondersteund:

‘By u woont meêly en vergeven,
Opdat u de aerde minne en eer'.
Mijn ziele wil u tegenzweven:
Verheugd hoopt ze in uw woord, o Heer!’

En de oude keizer hoort het lied,
Terwijl zijn beê tot Gode schiet:

‘Wat twyfel grijpt my aen?... Verdwaelde
Dees hand, die 't kettrenbloed vergoot?
Gy dulde 't, gy!... Geen bliksem daelde
Op Luthers dwalend rampgenoot!
Ik- zelf, was ik niet gantsch omwonden
In 't vuigbevlekte kleed der zonden?
En 'k smoorde 't meêly!... Gy, zie neêr,
Genadig Heer van dood en leven!
Mijn ziele wil u tegenzweven:
Verheugd hoopt ze in uw woord, o Heer!’

En 't *De profundis* klinkt en dreunt,
Door 't somber orgel ondersteund:

‘Mijn ziel wenscht naer het Opperwezen,
Als wachters naer het purprend oost.
Steun op Jehovah: wil niet vreezen!
Hy zal u redden, Isrels kroost.’

En de oude keizer hoort het lied,
Terwijl zijn beê tot Gode schiet:

‘De grond ontzinkt mijn' looden voeten!
Slaep ik dan reeds by 't droomloos volk?
Mocht ik naer eisch mijn zonden boeten?
Verzwolg my reeds des afgronds kolk?’

Neen, 'k sluimer nog niet onder de aerde.
 Flips, Don Juan, Margretha waerde
 Daer voor mijn brekend oog!... Hun, troost;
 My, rust; my de eeuwge rust der graven!
 De scepterlooze bleef ook slaven!
 Wenk, Heer, en redt me, als Isrels kroost!'

En uit de doodkist treedt de gryze,
 De geessel van het Turksch gebroed.
 In 't stof buigt de opgetogen wyze,
 En vrede stroomt in zijn gemoed.
 En psalm en orgel zwijgt; geen glansen
 Der vale lijktoorts blyven dansen,
 En stil vertrekt de omkapte stoet.

En als het lachend morgenrood
 Den vliet, die door het lustdal schoot,
 Met gouden flikkring overstrooide,
 En die door 't boomenloover goot,
 En plant en heester er meê tooide -
 Als weêr de blyde bloem haer knop,
 Met diamanten dauwedrop
 Bepareld, liefelijk ontplooide;
 En de opgeklaerde zonneglans,
 Gestegen aen d'ontvlamden trans,
 De heilge beelden weêr ontvonkte,
 Wier schildring op het kerkglas pronkte -
 Als, by het vogelengeschal,

Dat golfde door 't ontwaekte dal,
 De dankbre morgenbeê weêrgalmde
 Van 't broedrenchoor, dat plechtig psalmde,
 En neêrboog in den kerkebeuk,
 By d'opgewalmden wierookreuk -
 Ontbrak er een, trots dit ontblaken
 Des dags; een enkle: want hy sliep!
 Hy sliep, om stille vreê te smaken;
 Hy sliep, om nimmermeer te ontwaken!...
 God neigde de ooren toen hy riep:
 'In 's afgronds ingewand verloren,
 Roep ik u aen om stille vreê.
 O Heere, neig opmerkzame ooren
 Naer 't diep verzuchten myner beê!'

't Is alles rustig in de wanden
 Des kloosters! - Nauw rolt daer een traen,
 Nauw ryzen opwaert droeve handen:
 Een monnik was voorbygegaen!
 Hy rustte by de Eerwaerde vaderen.
 Geen grooten zag men 't grafbed naderen:
 De duistre kloof verzwolg ook hem!
 Slechts wen de bleeke starren schenen,
 Kwam de edelman zijn' vriend beweenen,
 En zuchtte op Karel 't *Requiem*.

Margaretha van Kalslagen.^{aant.}

Uw boezem, reine bron van zalvend mededoogen,
 Ontlaedt een milden stroom van zegenvolle hulp.

F. BLIECK.

Een ander eer' den Korsikaen,
 Gewapend met vernielingsdonderen,
 En wederhoude een teedre traen,
 By 't zien op bloedge heldenwonderen!

Niets doet het harte my zoo goed,
 Kan my zoo zacht en zalig streelen,
 Dan dat een vrouw uit belgisch bloed,
 In de eer des heldenmoeds mag deelen;

Dan dat zy zich door deugdenmin
 Mag tot dien glorierang verheffen,
 Die vaderlandsche ziel en zin
 Met onweêrstaenbre geestdrift treffen.

Heft Haerlems vest zijn Kenau hoog,
 Ook u blijft in Margreet de luister,
 Te schittren in der menscheid oog,
 O Antwerp, wat verzinke in 't duister.

Uw luchtdoorklievend kerkspits vall'
 Voor 't maeiend stael des tijds bezweken,
 Margrethas naem doorklinkt uw wal:
 Wat zeissen zal haer zuil verbreken?

Den arm had Jova uitgebreid,
 En Leyden ging voor Flips verloren.
 De Spanjaert raest om 't heldenfeit;
 De Spanjaert raest in heischen toren.

En elders brult zijn euvelmoed,
 By wapenklank en wraekgeschater,
 En dartlend plast hy rond in 't bloed
 Van 't afgemarteld Oudewater.

Hy moordt: toch slaept en sluimert niet
 De wrok van Hollands waterleeuwen;
 En 't saemgezworen Antwerp biedt
 De hand aen de aengestoven Zeeuwen.

Men wil Kastiljes beulenrot
 Verdund naer d'Iber wederdryven,
 En zweert by vryheid en by God
 Zijn moed in 's Lands kronijk te schryven.

Maer 't stoute poogen is ontdekt:
 En 't zwart schavot rijst naer den hoogen.
 Tot doller wraekzucht opgewekt,
 Ontvonken 's tygers glurende oogen.

‘Gy kunt ons redden, Margariet.
 (Zoo zucht een drietal bondgenooten)!’ -
 ‘Koomt in, mijn vrienden.’ Ze aerzelt niet,
 Al gaepte een hel voor haer ontsloten!

Daer treedt het vloekrot snufflend in.
 De rechtsgriffier, God! is heur gade.
 Toch schertst de kalme deugdheldin,
 Wat angst heur boezem overlade.

‘Zoek vry, mijn honderdoogig vrind!
 Naer 't schuilvest van die zeeuwsche hazen;
 Een prooi voor d'eersten hazewind,
 Al durven zy oproerig razen!’ -

‘Griffier, volvoer uw Christenlast:
 Schrijf 't vonnis (gilt men uit) dier ketteren!’
 Hy schrijft, op eene aloude kast,
 Een vonnis dat haer moest verpletteren.

De aloude kast behelsde een paer
 Der opgespoorde bondgenooten.
 De derde in 't rookhok zegent haer,
 Met tranen 't dankbaer oog ontschoten.

't Gespuis vertrekt: met stommen mond
 Knielt ieder voor hun redster neder -
 Een engel, dien de Hemel zond;
 En ziet zijn blyde moeder weder!

En, uit den folterdood gered,
Stortte ieder, met verrukte zinnen,
Bywijl een gloeiend dankgebed,
En riep: 'Ook Vlaendren heeft heldinnen!

Ja, Vlaendren heeft heldinnen ook
In onvolprijsbre liefdedaden;
Die, hoe de wraek en wreedheid spook',
Geen ongelukkigen verraden.'

En voor Margretha daelde in 't graf,
Ontsloten zich de starrenbogen:
Drie hemelgeesten daelden af,
En voerden zingend haer ten hoogen.

Maria Millet.^{aant.}

Het geldt haar heiligst goed, geen strijd is haar te groot.

SPANDAW, *de Vrouwen* (IIe zang).

'Uw jongste telg kon my het hart ontstelen:
 Ontzeg haer myner bede niet.
 Zoo moge ze in myne echtkoets deelen,
 Die haer en heil en zegen biedt!

En gy, Maria! gy, die 'k zie in al mijn droomen,
 En zonder wie my zelfs geen ademtocht meer lust,
 Niet waer? Uw zoete lach deed my de hoop bekomen,
 Dat gy eerlang, terwijl mijn bloed zal sneller stroomen,
 Door mijn verliefden mond, als bruidtjen, wordt gekust?

Mijn trotsche bakermat, Parijs, bezit geen vrouwen,
 Als de eer van Berlaimont, wier lachj' onschuldig vleit.
 't Is wellust haer gelaet te aenschouwen,
 Maer heur bezit waer' hemelzaligheid!'

Zy zwijgt: Milet ontdekt den strik zoo loos gespannen.
 En spreekt: 'Hoe 't my vereer', dat gy mijn telg bemint,
 Wil 't denkbeeld van die echt, o Kapitein! verbannen:
 Aen Frankrijks adel past geen simpel boerenkind.'

De ontuchtling bloost, verbleekt, en voelt zijn dolheid steigeren.
 Verknagend spijt! wordt hem zijn prooi zoo licht ontroofd?
 'Vilain (zoo gilt hy)! hoe! durft ge al mijn lust my weigeren?
 Zoo kliev' mijn stael uw hoofd!'

De gryze ontvlucht zijn bittre woede,
 En 's monsters oog schiet vlammen uit.
 O, dat een engel haer behoede,
 Of 't monster schendt de ontzeide bruid!

Zy poogt beurs vaders pad te volgen;
 De gier grijpt, vloekend toegesneld,
 Met woesten ruk, en houdt verbolgen
 Het weêrloos duifjen vastgeknel.

De wellust heeft haer doel beschoten.
 Het soudenierenrot genaekt,
 Dat by die bleeke wang, met tranen overgoten,
 In onbetembre drift ontblaekt.

Men dwingt ze, om aen den disch heur hartewrok te smooren,
 Waer elk der ontucht teugel viert,
 By 't kwetsen van de maegdlyke ooren,
 En vindt dat haer de blos versiert.

Nu treedt een hopman in, die d'overste wil spreken.
 Hy fluistert hem iets toe: de dappre maegd ontwaert
 De kans om haren smaed te wreken:
 En 't kloek besluit staet vast, op 't oogenblik gebaerd.

Zy grijpt het stael, voor haer gelegen,
 En ploft het in zijn borst. Hy gilt,
 En duizelt, en valt dood. De in top gestegen
 Verwarring schut haer vlucht: de krygers staren wild.

Zy vliegt heur vader na; meldt, wat zy heeft bedreven,
 En roept: 'Ontvlucht dit duivlenheir.'
 Voor haer, wat baet haer nog het leven?
 Zy leefde lang genoeg: de booswicht is niet meer!

Het vloekrot stuift haer toe, en sleurt en sleept haer henen,
 Met wonden overdekt, en bindt ze aen d'eersten boom,
 En 't bloed, om aen de wraek haer vollen eisch te leenen,
 Beplascht haer aengezicht met gantsch een purpren stroom.

Zy zieltoogt, opent brekende oogen,
 Ja, brekend, maer vol verontwaerdiging!
 Ze ontsluit den mond, met stervend poogen,
 En roept profetisch uit tot hun verstomden kring:
 'Ik daeg u morgen voor den rechterstoel des Hoogen!'

Te doller spat hun wraekzucht uit
 (Als 't vuer een stond gesmeuld, om feller uit te barsten);
 En 't stael, terwijl zy op de gramme tanden knarsten,
 Velt Berlaimonts verheven spruit.

De vader brult, hun vuist ontweken;
De gramschap leent hem kracht: hy maelt aen al die streken
Marias heldendaed en dien barbaerschen moord.
Welsprekend is zijn traen; een donderschok, zijn woord.

Drie dorpen snellen saem, die 't wrekend wapen zwieren:
Zy vliegen naer 't verblijf dier vuige soudenieren,
En vinden 't heilig lijk der maegd,
En storten tranen, maer door woede weggevaegd.

Als engels van de wraek, gedaeld by 't donkerknallen,
Verschynen zy: het belgisch lemmer zwaeit,
En 't beulenrot, als 't gras voor 't zeissenstael gevallen,
Is weggemaeid.

De zieke Vrouw binnen Antwerpen.^{aant.}

Wel haat ik hem uit 's harten grond,
 Wie Neêrlands omkeer zoekt,

.....
 Maar grootheid toch en deugd van ziel,
 En edelheid van aard,
 Aan wie zij ook ten deele viel,
 Is lof en liefde waard.

TOLLENS, *de Spaansche Broeders.*

De deugd is altijd lief en schoon:
 Zy moge vriend of vyand sieren;
 Zy volge eens dwingelands banieren,
 Of schittere op der vryheid throon:
 De deugd is altijd lief en schoon.

‘Beef, Antwerp, voor mijn toren gloed
 (Riep Parma, in het stael gestegen)!
 Geef op, of kruip, in 't stof bezwelen.
 Vergeefsch uw weêr, vergeefsch uw moed:
 Mijn ziel heeft dorst naer kettrenbloed.’

- 'Neen (riep de vrye stadsgenoot)!
 Wy siddren voor geen spaensche vanen.
 Oranje, Marnix!... zie daer namen
 Op de onze stralend, rein en groot,
 De Vryheid zetelt naest den Dood!'

En Parmas arm omslaet hen nauw:
 Geen nooddruft kan meer binnenstroomen
 Tot onderstand der vryheid zonen.
 De honger, met ontvleeschden klauw,
 Vell' hunne vryheid, mat en flauw!

Wie treurt in die verheven woon,
 Die eens van vreugden overvloedige?
 Een moeder die het ziekbed boeide,
 Nu 't harte krank, de leden loom,
 En 't bloed verkild in trager stroom.

Een bleeke teering greep haer aen,
 Die 't laetste wangenblosjen roofde,
 En de eens zoo vierige oogen doofde.
 Geen hand der hoop droogt hare traen.
 Rampzalige, zy moet vergaen.

De bange kwael dringt dieper in.
 Geneeskunst, met haer leed bewogen,
 Helaes, heeft vruchteloos gesproken:
 Wie brengt de moeder van 't gezin
 Het heilzaam zog der ezelin?

Wie spoort het dierbaer reddier op,
 In 't voorgeburchte, zonder schrikken?
 Be Spanjaert ligt, met gloënde blikken,
 Te loeren op een vlaemschen kop.
 De nood der moeder stijgt in top.

Zy snikt: 'O Kindtjen van den rouw!
 Weldra mist gy den moederboezem.
 Mijn gade, ik sterf in 's levens bloesem;
 Ik, teedre moeder, jonge vrouw.
 Blijf 't land en vaderliefde trouw!

- 'O Vrouwe, hopen we in den Heer!
 De Hemel redt die in hem hopen.'
 Hy sloeg daer heen zijn biddende oogen;
 Een stille heiltraen dropte neêr,
 En beiden hoopten in den Heer.

En voor het duister de aerde omgordt,
 Was hy de vesten uitgevlogen,
 En had (wat Spanjaerts 't veld doorspookten)
 Een vuerge dankbeê uitgestort:
 Hy schoot in 't doelwit niet te kort.

En voor het licht weêr de aerde omvloeit,
 Leidt hy, aen elken voet een vleugel,
 Een ezelinne by den teugel,
 En naekt alreeds, van vreugd ontgloeid,
 Be stad, wanneer 't geweld hem boeit.

Hy wordt in 's veldheers tent gebracht.
 Het spaensche voorhoofd overwolkte,
 Maer als de Belg zijn ziel vertolkte,
 Verklaerde 't; en de held sprak zacht:
 'Gy zijt een sterfling waerd geacht.

Mijn Vriend, ga, zegen Parmas naem.
 Ik wil een gade en moeder helpen;
 En (geve 't God) haer tranen stelpen.'
 En 't dier trok voort, langs vrye baen,
 Met snep en hoender overlaên.

En 's anderdaegs kooft de ega weêr,
 Den held, den menschevriend begroeten,
 En legt zijn offer voor diens voeten,
 Het fijnst gebak voor 't spaensche heir,
 Gekneed door Belgen, en knielt neêr.

De moeder rees van hare spond':
 'De spaensche vyand was me een broeder.
 Beloon hem, God! bescherm zijn moeder!'
 Hier sloot de vryheidszucht haer mond,
 Die, kussend, 't wichtjen wedervond.

De deugd is altijd lief en schoon:
 Zy moge vriend of vyand sieren.
 Zy volge eens dwingelands banieren,
 Of schittere op der vryheid throon.
 De deugd is altijd lief en schoon.

Anna Van den Hove.^{aant.}

Gy zaagt in de eeuwigheid, en nooit liet gy uw lippen
 Een kreet van wanhoop in uw uiterste uur ontglippen;
 Neen; uw geloof, uw hoop bleef op uw God gerigt.

HELMERS, *Jezus van Nazareth.*

Dat Anna Van den Hoves moed
 Herleve in mijn gedicht,
 En glanse 't dweepziek vloekgebroed
 In 't siddrend aengezicht.

Schoon ze een vergeten dienstmaegd was,
 In 't needrigst huis gebaerd,
 En in den wind haer heilige asch
 Verstoof, als rust onwaerd;

Schoon hertog Alberts wieg zoo prat
 Met sieraên was omzet,
 En hy, van hoofsche weelde zat,
 Rustte op een vorstenbed;

Schoon zyne albasten tombe rijz'
Met weidschen pronk en prael,
En op zijn hooge deugden wijz'
In fiere roomsche tael;

Men wijdt aen 't offer van den haet
Een liefderyke traen,
En smijt den donderenden smaed
Neêr op den Kastieljaen.

Geen mutzaertvlamme beet meer rond,
Op kettrenbloed verhit,
En Belgies stompetanden mond
Beknelde 't spaensche bit.

Slechts Holland worstelde nog voort
By 't bloedig vryheidspleit,
Door Maurits degen aengespoord
In 't weêrgaloos beleid.

Reeds twintig jaer week Alvas trots
Uit ons gemarteld land,
En Albert scheen een engel Gods
By Madrids vloekgezent.

Maer dweepzucht slaept een korte stond:
In Brussels wal ontwaekt,
Grijpt zy, met heilge woede, rond,
En wie is prooi gemaect?

Wie ligt in 't donker kerkerslot,
Geprangd in yzren band,
Als schuldig van verraed aen God,
Aen vorst en vaderland?

't Is Anna, nevens haer meesters,
Vervolgd door schimp en schand',
Beschuldigd als verraderes
Van God en vaderland.

Haer zwakke lotgenoot in ramp
Herzag het lieve licht,
In d'akeligen zielekamp
Voor martelvrees gezwicht.

Het leven immers was zoo zoet,
Zoo fel de ketterstraf;
En welke vrouw behoudt den moed
By 't opgedolven graf?

Gy, Anna! ja, gy ziet er op
(Wie ook te rugge deinz')
Met onverhaesten harteklop
En vredevol gepeins.

'Wat eischt ge, o Rechters (riep zy uit,
Ten bloedraed opgedaegd)?
Wat eischt uw liefdeloos besluit
Van my, onnoozle maegd?

'k Bleef vreemd aen stads- en staetsgewoel,
 En leefde onschuldig voort,
 En raedpleegde enkel mijn gevoel
 By 't lezen van Gods woord.

Het strekte mijn geloof tot gids,
 Van angst en twyfel vry.
 'k Verdoem niet uw belydenis;
 Waerom verdoemt ge my?

't Is billijk, dat ge my vergeeft,
 Zoo 'k naer uw oordeel, dwael.
 Rechtzinnig heb ik steeds geleefd;
 Rechtschapen is mijn tael.

Ik ben de waerheid trouw geweest,
 Al dreigde 't wreedste lot.
 De menschen heb ik niet gevreesd,
 Om vry te staen voor God.'

Verheven mannentael was dit.
 De bloedraed peinst, en woelt,
 Verbleekt, en siddert daer hy zit,
 In 't floersen richtgestoelt'.

De bloedraed wikt en weegt de zaek,
 En zwijgt, en schoolt te gaër,
 En fluistert, huivrig voor zijn taek:
 "t Is of ze onschuldig waer'.'

De bloedraed tobt, vraegt Albert raed;
 En hy, op spaenschen toon:
 ‘Eerbiedig 't vorstelijk plakkaet.
 Wreek Rome op zulk een hoon!’

Daer naekt, daer slaet het uer der straf;
 En levendig daelt ze, ach!
 Weldra in 't opgedolven graf,
 By 's dweepers duivellach.

Daer zinkt ze in d'open kuil ter neêr,
 En ademt zielevreê.
 Daer vult de kuil zich keer op keer,
 By Annas jongste beê.

Daer richt ze 't hoofd; daer roept zy uit
 Tot d'aengedanen stoet:
 ‘Hoor toe, voor de aerd mijn lippen sluit’,
 Wat God haer melden doet.

Als ik een jaer pas sluimren zal
 In 's besten Vaders schoot,
 Dan siddre Filips voor zijn val,
 Voor d'onverbidbren dood.

Ik sterf vol goddelyke rust;
 Ik, onschuldvolle maegd.
 Hy sterft, zijn gruweldaên bewust,
 Van 't wormenheir doorknaegd.’

De beulen wagglen, deinzen af;
De spade ontzinkt hun hand;
Zy staren op 't profetisch graf,
Door heilgen schrik vermand.

Maer dweepzucht zweept hunne armen voort;
Zy grypen moed, en de aerd'
Verstopt den mond, wiens laetste woord
't Orakel had gebaerd.

Men stemt een Christenlofzang aen
Tot d'eêlsten Menschenvrind;
De wraekzucht strooit, nog onvoldaen,
Hare asch in vloed en wind.

Maer Annas naem, uit Brussels muer
Gevlogen, schokte 't land;
Maer Holland zwoer met voller vuer
't Verbrijzlen van zijn band.

Maer nauw voleinde 't jaer zijn kring
Na 't afscheid van de maegd,
Of Flips bezweek, vol huivering,
Van 't wormenheir doorknaegd.

Maria De Lalaing.^{aant.}

Aldus, wen mannenmoed vertzaagt,
 Staaft vrouwenmoed het recht.

STRICK VAN LINTSCHOTEN, *Cath. de Berges.*

Wie vrouwendeugd vereert, in 't nooduer uitgeblonken,
 En jubelt in het lied door 't vaderland geschonken,
 Waer Kenaus schittrend beeld op Haerlems wallentrans
 Zich opheft, Flips ten spijt, met onverbleekbren glans,
 Die luister', bly van ziel, als een van Neêrlands zonen,
 Naer deze, aen vrouwenmoed stil toegewyde, toonen.

Telg van een eedlen stam, in 's vryheids kamp vermaerd,
 Had D'Espinoy haer ook het onberoeste zwaard
 Geheiligd, en zijn schild bedekte Doornijks wallen.
 De Hemel liet op hem een lonk vol liefde vallen,
 En schonk den ridder, fier op onverbasterd bloed,
 Een gade uit heldentronk, met vorstelijk gemoed.
 Zy droegen d'eigen haet aen Flips, dien vloek der aerde.
 Schoon 's afgronds zwarte geest om Neêrland grimmig waerde,
 Nog blonk, aen stillen haerd, er zegen voor hen uit:

Op hun verhoogde koets ontlook een frissche spruit,
 Een minlijk zootjen, in welks aengebden trekken
 De moeder 't dierbre beeld des vaders waent te ontdekken;
 In 't welk zy dubbel leeft. By d'uitgestorten dank,
 Ontgloeit haer teedre blik van hooger wellustsprank.
 Wie zal het vol genot des zaelgen vaders malen,
 Als hy zijn zootjen aen de moederborst ziet pralen,
 En, in een droom verdiept, gelijk een vader droomt,
 Voor 't kind een toekomst scheidt, met zegen overstroemd?
 Soms dwaelt heur blanke hand op zoete cithers naren:
 Zy zingt der Vaedren moed, in 't barnen der gevaren,
 Of schetst den zegen Gods, op 't echtbed neêrgedaeld,
 Wijl de echo van den burcht haer tooverzang herhaelt;
 Of zucht op Neêrland een verheven zieleklachte,
 En meldt de helden die, schoon 't beulenzwaerd hen slachtte,
 Thands rusten in het graf, bekroond met majesteit;
 En balsem voor haer wonde is 't woord Voorzienigheid!

Nog duert de ontzachtbre schok, die vryheid wil verdelgen;
 Nog bliksemt Parmas vuist op de onversaegde Belgen,
 En 't Statenleger, dat de tent voor Greevlink plant,
 Roept D'Espinoy er heen, tot steun van 't vaderland
 'Maria, dierbre gâ (spreekt hy), 'k moet u begeven.
 'k Mag niet voor mijn gezin - voor Neêrland moet ik leven.
 Een derde van den stoet, die nu de vest bewaekt,
 Zy aen den held vertrouwd, wiens hart als 't myne blaekt;
 D'Estelle zy hun hoofd! Geene angst doe u verbleeken!
 De vyand loert niet meer op deez' versterkte streken.

En stroomde ook 't spaensche heir naer deze wallen uit,
 Mijn krygren stonden pal, en nooit werdt gy zijn buit.'
 - 'Neen, nooit (hervat ze)! ga het pleit der vryheid winnen,
 En spoedig hael' deez' vest u mildomlauwerd binnen.
 Ja, spoedig reik ik u ons dierbaer zoontjen aen!...'
 En door haer moederlach breekt een geheime traen.
 De ontroerde vader kust nog eens de roozenwangen
 Van 't zuigelingjen, blijft aen haren boezem hangen,
 Verheft het biddend oog, beveelt hen aen den Heer,
 En zucht: 'Vaerwel, Geliefde. Eerlang zien wy ons weêr!'

Waerheen, Heldhaftige! in ontvlamde drift gevlogen?
 De Spanjaert ligt te loer met nooitgesloten oogen.
 Een vrouw, een kind... zie daer, wat hy belaegt. Hy springt
 Bly toe, waer hy den dolk in weêrloos harte wringt.
 Biedt Doornijk dan geen schuil aen die hy doemt als ketteren?
 Wenscht niet zijn Caïnsvuist den laetste er van te pletteren?
 Ja, Parma lag te loer: uit zijn verholen krocht,
 Springt hy te voorschijn, als het schichtig wangedrocht,
 Het hoofd omhoog, met spitse tong, den blik ontfonkeld,
 En slaet den draekstaert uit, om poort en wal gekronkeld.
 'Verrast is 't addressnest (roept hy): het mist voortaan
 Een wakker opperhoofd: het moet - het zal vergaen!'

Maer de oude vesting, schoon door luttel heldenspeeren
 Verdedigd, wil zich stout tot in haer val verweeren.
 De kryger voelt het bloed, dat door zijn aedren bruist,
 En grijpt de wapens aen, met forschgesloten vuist.

‘Vervloekte Spanjaert, mocht de stadsvoogd hier verschynen!
 Dra zou uw laffe trots, als rook voor wind, verdwynen!’
 Zoo gillen zy; wen uit den burcht van d'achtbren held
 Een beeltis naderzweeft, die bystand hun voorspelt.
 Het schijnt de Moedermaegd, op wier gezegende armen
 Een godlijk kindtjen praelt, en die hen kooft beschermen.
 Wie is 't? Des ridders gâ: zy stapt hun toe, en spreekt:
 ‘O Helden, die op Flips 't gefolterd menschdom wreekt,
 Zondt gy voor 't beulenrot het slaefsche voorhoofd buigen?
 Neen, 't vrye nageslacht moog' van uw roem getuigen!
 't Zegg' nimmer, dat de stam der Nerviërs ontaerdt.
 Hier bryzelde op hun knots 't verdelgend roomsche zwaerd.
 Hier zullen wy den roem der overoude dagen
 Bekrachten, en rein 's Lands zonen overdragen.
 Dat Egmonts bloedige schim, die van omhoog u ziet,
 U met den moed beziel', waer overmacht voor vliedt.
 Wy wachten geen genâ van die op moordschavotten
 De heilige hoofden-zelv' van hun beschermers knotten.
 De laffen wanen, dat de Kastieljaensche vaen
 Ras wappren zal, waer zy den stadsvoogd niet zien staen;
 Dat zy dit schuldloos wicht reeds in de wiege vellen.
 Niet zoo, by God! niet zoo, heldhafte Meêgezellen!
 De moeder van dit kind, dat de armtjens naer u steekt,
 Is gade van den held, die Neêrland elders wreekt.
 Op, onverzwakte Belg! volg uw verheven vaders,
 Die 't wiegjen van een vorst, gehecht aen wilgenbladeren,
 Beschermden vol geluk. Heft aen den vryheidszang!
 Gy zoekt naer De Lalaing: ik ben 't, die hem vervang.’

Nu kust zy 't lieve wicht, en hiet zijn wieg te hangen
 Aen d'uitsteek van den burcht: nu daevren vryheidszangen!
 Zy vliegt met stouten voet de hooge wallen op,
 En aller heldenmoed ontblaekt en stijgt in top.
 Zy zien, met grimlend tal, de vyandyke scharen
 Reeds bruisend toegegolfd, als voortgezwepte baren,
 En juichen, door den blik der krijgsheldin gesteund.
 Maer Parma wenkt: de lont strijkt neêr; de donder dreunt;
 De vest springt op en 't antwoord brult van 't hoogst der wallen.
 Zy staen, de helden staen, hoe menigen er vallen.
 Waer men D'Estelle mist, verschijnt de krijgsheldin,
 En stort haer gloênde ziel soldaet en burger in.
 De nacht daelt, met de rust op hare zwarte vlerken.
 Neen! 't lampj' in Parmas heir bestuert het mynenwerken.
 Men graeft, diep onder de aerd', 't verraderlyke pad,
 Waer langs men heimlijk dring' tot in den schoot der stad.
 't Wordt dag: 't kanon herbeukt de vest met forschig bonzen.
 Nu, nu zweert de overmacht, met toornig voorhoofdfronzen,
 Ter wraek te klautren op het neêrgedonderd puin
 Der stad, die ras verdwijnt met weggebarnde kruin.
 Reeds spant de klauw zich uit dier woeste krijgsgenooten;
 Reeds gaept een breede bres in d'ouden wal geschoten.
 Maria vliegt er op, en tart den hollen blik
 Des doods, op haer gericht by elken kogelmik.
 Red, Hemel! 't is gedaen!... De stadsvoogdes zinkt neder.
 Haer dapper bloed vervloeit! - God dank! daer rijst ze weder,
 Daer zwaeit ze 't stael; men klimt ter bres... haer wonde spoort
 Tot wanhoops leeuwenmoed; en 't heet gevecht wordt moord.

De Belg doet andermael de soudenieren wyken,
En, bevend, vlieden over bergen broederlyken.

Helaes! de tweedracht smijt haer zwaveltoorts in 't volk,
Wet voor den boezem van het vaderland den dolk,
Hitst broeders tegen een, en wuift den Spanjaert binnen.
Zy woelt, als Etnas kolk, by 't gruwelenverzinnen.
Niet enkel voor den wal klimt steeds der nooden vloed.
D'Estelle-zelv' ontzinkt de neêrgeslagen moed:
Er daegt geen redding, die, tot balsem der ellenden,
Gelijk een bliksem, breek' door de aengestroomde benden.
De dappre stadsvoogd; aen een vreemde kust geboeid,
Zendt vruchtloos onderstand: alleen de wanhoop groeit.
Licht zal de Spanjaert hier, uit d'afgrond opgebroken
Der mynen, onverwacht eerlang in 't donker spookten,
Gelijk de wreede Griek door Trojes sombre stad,
En vellen ze allen neêr, van stryden afgemat.
Verdund is 't klein getal der onverschrokken mannen,
Die, beter dan een wal, den lijfs- en zielstirannen
Weêrstonen tot den dood: de braven slapen zacht,
Benijd door wie nog staen by zwellende overmacht.
Ach! vruchtloos wil de wrok hunne armen nog bezielen:
Toch zullen zy niet laeg voor Parma nederknielen;
Maer zoo het helden past, verwonnen door den nood,
Als de allerjongste gloor van 't prachtig avondrood,
Bezwyken; en de vest die zy vol spijt begaven,
Wekt nimmer op hun wang den schaemteblos van slaven.
'Spreekt (roept Maria uit)! spreekt, en deez' vrye hand

Steekt de overmande stad in lichterlaeien brand,
 Voor gy haer afstaet. ' - Neen, verkoopen wy ons leven
 Den vyand elders duer: 't is hier hem prijs gegeven.

Zy willen 't: Filips heir genaekt, met trotsch geschal,
 En wacht den uittocht af van 't restend heldental.
 't Verschijnt: de trommel slaet; de vryheidsvanen wapperen.
 De Spanjaert, die een heir van onbezweken dapperen
 Te ontwaren dacht, verbaest om d'ingekrompen stoet,
 Die de overmacht braveerde in woesten geuzenmoed.
 Plots heerscht er diepe stilte: elk oog is vastgekluiserd
 Aen 't fier genet, dat al het overig verduistert:
 Het voert de krijgsheldin, in hagelwitten dosch;
 Een zilvren helm, waerop een roode veedrenbosch
 Rondfladdert, dekt het hoofd, waer macht en list op stuitten.
 De gordel, dien men om heldhafte heup ziet sluiten,
 Draegt nog het heilig stael, dat Parma dagen dorst,
 En 't oog weërkaetst den gloed van de onverheerbre borst.
 Zy rijdt hervoort: en houdt bywijl den blik geslagen
 Op 't wichtjen, nevens haer door een vriendin gedragen,
 En dat de vader ras in zalige armen drukt,
 Als hy de vrouw herziet, wier luister hem verrukt.
 Zy rijdt hervoort: de zon brandt op de stalen platen,
 Die 't witbeschuimde ros beslagen; 't vaen der Staten,
 Van 't daglicht overglansd, blinkt uit, en zwaeit en zwiert
 Om 's Lands heldin, die 't als een hemelgeest versiert -
 Een hemelgeest, die in de noodstond, wen verdelging
 De vest bedreigde met des afgronds alverzwelging,

Ter neêr daelde, en, den dood beschimpend met een lach,
Een teelt van helden schiep, zoo groot als Belgie zag.
Zy rijdt hervoort: haer pracht verplet Kastieljes benden,
Wier vanen beven, en haer d'eergroet tegenzenden.
En Parma zelf benijdt, met nederbukkend hoofd,
De grootsche nederlaeg, die zijn triomf verdooft.
Een nietig krygrental, dat aen zijn arm ontsnapte!
Een vrouw die's warelds macht, de macht van Flips vertrapte!
Een stad te meer, die 't land ten kamp der vryheid wekt!
Waer blijft zijn zegezou? Zy gaet, met nacht bedekt,
Bleek onder. Droef ziet hy d'omglansden wal begeven,
Wiens puin Maria meldt aen de allerjongste neven.
Hy zwijgt (stilzwygendheid de schoonste hymne waerd),
En bloost, en in de scheê steekt hy 't verwinnend zwaerd,
En, zonder krijgsgerucht, met halfverwarde zinnen,
Stapt de akelige poort, aen 't hoofd des legers, binnen.

Justus Lipsius. ^{aant.}

Liefdadigheid, o pronk der aerde!
 O gy, wier luister godlyk praelt,
 Wie meldt uw lof, wie schat uw waerde,
 O telg, uit Sions woon gedaeld?

P.J. RENIER.

Gy, reeds als kind een wereldwonder,
 Uw eernaem blinkt verkwiklijk-schoon,
 Als diamant van 't eerste water,
 O Lipsius, in Leuvens kroon.

Welaen, dat ik een liefdekransjen
 Om uw eerwaarden schedel trens'!
 Ik schets uw glans niet, als geleerde;
 Ik schets uw adel af, als mensch.

Nooit naekte ik uw gewyde tombe,
 Ter schaduw van den tempelboog,
 Of 't bly herdenken aen dien adel
 Doornatte zacht mijn peinzend oog.

Nog hield in Belgies sombre streken
 Geloofstwist en vervolging aen;
 Nog hing 't vooruitzicht overneveld
 Wat reddingszon er op zou gaen.

Noch zuchtte een aental rampgenooten,
 Op Brabands felgeschokten grond,
 In kluistren: 't woord van dood of leven
 Verwachtten ze uit een spaenschen mond.

Licht zou de brandmijt hen verslinden,
 Hunne asch verstuiven in den wind,
 En 't dreunend danklied Albert loven,
 Als Jezus volgling, 's Hemels vrind.

En Belgies vorst met Isabella,
 Omschitterd van een hoovlingschap,
 Is Leuvens gryze vest genaderd
 En treedt er voort met trotschen stap.

'O Vorst (sprak de achtbre burgervader),
 Wat ge in 't doorluchtig Leuven zoekt,
 Hoe 't gothisch stadhuis moog' verlokken,
 Wat van deez' wallen sta geboekt,

Voorwaer, niets schooners, dat ze bieden,
 Dan de oude hoogeschool, wier glans
 Ook vorsten op haer bank deed zitten,
 Hun kroon verneedrend voor haer krans.

Die Adriaen, na ze als een leerling
 Hem had begroet met moedermond,
 Zijn staf van Petrus hoogen zetel
 Zag reiken over 't wereldrond.

Die schittrend... doch waer vond ik palen,
 Moest al heur eerstam opgesomd?
 Genoeg het woord, dat Belg en vreemde
 Voor Lipsius er nu verstomt.'

- 'Welaen, welaen (riep Isabella)!
 Getreden naer den grooten man,
 Die meer dan bouw of beeld of tombe
 En Belg en vreemde boeien kan.

Wanneer beklimt hy 't leergestoelte?'
 - 'Vorstin; hy spreekt op de eigen stond.'
 - 'Welaen! wy snellen henen (sprak zy,
 Met gloënden blik en blyden mond)!

Er zwermt een hofstoet op de stappen
 Van 't vorstlijk paer hervoort getreën.
 Het flonkerde van diamanten,
 Van zyde blonk 't om beiden heen.

Baronnen, hopliën, staetsjonkvrouwen,
 En ridders van het gulden Vlies,
 En volk by volk, elkâer verdringend,
 En dat nog telker stonde wies.

De tempel van de wetenschappen
 Ontsluit zich voor d'ontelbren stoet;
 De vorsten buigen voor den wyze,
 Voor Lipsius met hoofschen groet.

Een kleine vaes van bonte tulpen
 (Zijn liefingbloemen) nevens hem,
 In breedgemouwden tabbert zeetlend,
 Hief hy op 't leergestoelt' de stem.

Zijn ernstig oog erkent de vorsten;
 Hy groet, met buigend' eerbied, weêr;
 En 't edel paer zit by den leerling
 Op glorieryke banken neêr.

En Lipsius hief weêr de stemme
 En ging met les en leering voort,
 En sprak op 't boek daer opgeslagen
 Zoo menig zieldoordringend woord.

Hy maelde treffende tafreelen,
 Voor 't stoutste kunstpenceel te hoog,
 Ter eer van goedertieren vorsten:
 Een hemelvonk glom in zijn oog!

Mijn Lier, herhael een flauwen naklank
 Van 's wyzen zieldoordringend woord,
 Verruklijk als de stem der liefde,
 Als kerkbezielend harpakkoord!

‘O Seneka (riep hy)! uw leering,
 Schoon door geen Christendom gebaerd,
 Is grootsch, maer dooft by Jezus wandel:
 Een goedertieren God op aerd'.

Ja, zalig, wie 't vergeven minde,
 En zegen op een vyand spreidt.
 Die, als een God, vergaf, wacht stervend
 Op Godes mededoogendheid.

Ja, zalig 't volk, waer zacht- en goedheid
 Een dierbaer vorstendom bezielt.
 Rampzalig 't volk, waer dwang de liefde,
 Dien vasten throonpilaer, vernielt.

Jehova zou geen God meer wezen,
 Waer' hy niet even goed als groot.
 In boosheid ligg' 't heelal verzonken,
 Zijn wenk schenkt immer 't morgenrood.

De Satan zou geen Satan wezen,
 Drong dit verheven zielsgevoel,
 Dat menschen vormt tot hemelingen,
 Ooit door tot d'eeuwgen jammerpoel.

De vorsten als de minste menschen
 Zijn voor den Opperste slechts groot,
 Naer mate een stroom barmhartigheden
 Hun zegenryke borst ontvlood.

Zie Jezus aen het kruis geklonken,
 Die stervend voor zijn beulen bad,
 En sla hem nieuwe wonden, Christen,
 In woeste wreedheid uitgespat!

Hier zweeg de wyze - neen, de seraf
 Gedaeld uit zaelgen starrenkring;
 En 't vorstlijk paer zag nimmer koning
 Verheven als die sterveling.

Toen trok het, in de ziel getroffen,
 Doortinteld, zwygend, deftig af;
 Toen riep een droeve stem: 'Genade!'
 Uit d'afgrond van een kerkergraf!

En voor het heuchlijk daglicht uitstierf,
 Schonk Albert en Filippus telg
 Genade aen ieder, in de boeien
 Versmachtend', hopeloozen Belg.

Zy gingen bly en vry, en maelden
 Aen Lipsius zijn zegeprael;
 En nimmer trof hem zoeter lofspraek
 Dan deze oprechte hartetael.

Zy boden jaerlijks hem dien feestdag
 Een frisschen tulpenruiker aen;
 En lachend blonk die frissche ruiker,
 Bepareld met erkentnistraen!

En eens hervonden zy den man niet
Wiens Godsspraek hun de vryheid gaf,
Maer weenend leiden zy den ruiker,
Den frisschen ruiker op zijn graf.

Huig De Groot.

Ja, schim van Hugo! waard de zangen
 Van onverbasterd kroost te ontvangen,
 Hoor, hoe mijn lier uw lof bespeelt.

LOOTS, *Huig de Groot.*

Dit sombere gewelf moge op het hoofd my wegen;
 Vergeefs! wel prangt de boei, maer mijn gedachte is vry.
 Of waent men, stellen slot en grendel er zich tegen,
 Dat zy gedwee zich kromme in 't juk der dwinglandy?

't Verleden roept zy, tot een schuilplaets, in; onttogen
 Aen 't heden, met welks aekligheid zy spot,
 En haer betoovrend troostvermogen
 Siert zelfs het my bedreigend lot.

Al moog' met flauwe scheemring blikkeren
 Het lampjen van den man, die voor de glorie waekt,
 Hy ziet dit nachtlucht reeds, met hooger glans ontblaekt,
 Ondoofbaer de eeuwen tegenflikkeren.

In de eenzaamheid groent loof, tot lustprieel gerond;
 De nacht verzilvren zelfs ontleende zonnestrallen;
 Den blauwen sluier van de ontwaakte morgenstond
 Doet, lieve Lente, uw hand aen kerkertraelien pralen.

Ja , tijdgenoot en vriend van Mosschus en Bion,
 Vertael ik, vry in de enge kluister,
 Die toonen, nog Athenes luister,
 Wier ryke keurigheid alle eeuwen streelen kon.

Wellicht ontfronste zelf een Plato by die zangen,
 Wellicht Aspasia. Dit versjen won haer gunst,
 Of mocht een zoeten lach van Agatho ontvangen,
 Schoon door aenvalligheid en kunst.

Doch waerom steeds Virgiel en Tacitus geplonderd?
 De onvruchtbre zangster, die in 't roomsche purper zwiert,
 Met een cypressenkrans gesierd,
 En steeds het vreemde- alleen bewonderd?

Waerom de dierbre tael van 't heilig voorgeslacht
 Der poëzy onwaerd geacht?
 Meer dan een Solon is den Batavier geschonken,
 Mag hy op geen Homeeren pronken?

Ja, ryzen zullen zy! Bespeelt ge uw grootsche luit
 De reinste dichtstroom golft er uit,
 O Vondel! en haer teêr- of stoutheid
 Verraedt in u den geest der oudheid.

Ik eer de gouden tael, door vreemden dwaes veracht.
 Hoe zuiver is haer glans, die in uw dichten vonkelt;
 Hoe fier en klemmend is haer zenuwryke kracht;
 Hoe schoon, de vryheid, die door elke wending kronkelt!

Gelijk der Vaedren geest, eenvoudig, manlijk, stout,
 Blinkt ze uit, doch zonder klatergoud.
 Gedachten, die aendoenlijk treffen,
 Of die verrukken en verheffen,
 Kleurt zy met onvervalschten toon.
 Nu lispelt zy, betoovrend, teeder,
 Dan bruist en stroomt zy, dondrend, weder,
 En steeds is ze ongekunsteld-schoon.

Verheemlend is die tael, Maria, zielsbeminde,
 Wanneer ze van uw lippen vloeit,
 En ik, door haer ontroerd, mijn blyde jeugd hervinde:
 Dan is door minnaersvlam uw echtgenoot ontgloeid.

Maria, naer mijn boeien smachtend,
 Verheven ziel, die 't leed bespot,
 De vryheid, rede en recht verkrachtend,
 Schiep ons dit diepellig lot.
 Neen! vlek noch vloek op haer gesmeten!
 Waerom der zon d'orkaen verweten,
 Die haer verheven pracht verslond?
 Neen! als wy voor de vryheid kampen,
 Klinke, onder de opgehoopte rampen,
 't Gejuich: Leev', leev' de vryheid! rond.

Dus juicht de jonge gâ, die aen haer wichtjen 't leven,
Ten prijs van 't hare schenkt, wen alles om haer treurt,
En ze aen heur egemael voor eeuwig wordt ontscheurd.
Zy hoort den moedernaem zich by den doodsnik geven,
En heft voor 't laetste 't hoofd, van foltring bleekgekleurd.
Dit liefde- en huwlijkspand aen 't moederhart ontogen,
Dit haer nog onbekende kind,
Maer dat ze teeder noemt en mint,
Lacht zy, stilweenend, toe, en zalig sluit zy de oogen.

Anneessens.^{aant.}

Marquis Prié! wat heb ik u misdaen?

Volkslied.

De scheemring wast, en 'k dool in Brussels wallen;
 'k Denk aen mijn land, en mijmrend stap ik voort.
 Hoe menig hoofd is op deez' grond gevallen,
 Welks martelbloed nog wraek roept om den moord!
 Hoe menig held, daer Romen op zou brallen,
 En waer men nauw den naem van kent of hoort!

Zie! de avondzon schiet hare jongste stralen
 Op 't vensterglas der Hofkapellekerk.
 'k Wil daer mijn beê voor Belgie gaen herhalen,
 Die, vlammend, steigren zal tot boven 't zwerk;
 En de engel des gebeds zal, troostend, dalen,
 Terwijl ik kniel, licht op eens martlaers zerk!

Er sluimeren zoo veel verheven Belgen
 Op d'eigen boôm, waer Hoorn en Egmont rust!
 De dwinglandy kon nooit hun zaed verdelgen;
 De vryheid bleef onze onuitroeibre lust.
 Elke eeuw toont ons van die rechtschape telgen,
 Wier zucht voor 't Land door niets werd uitgebluscht.

Kapellekerk, ontsluit u voor mijn schreden!
 'k Treê in, en aêm des tempels majesteit:
 Een heilge schok doorrilt mijn hart; 't voorleden
 Rijst voor mijn geest, by halve duisterheid.
 O gy, der Vaedren God, tot u mijn beden!
 Tot u heb ik de palmen uitgebreid!

Een lampvat zendt zyne offerand' ten hoogen,
 En waekt alleen voor 't plechtig hoogaltaer.
 Maer, neen! wie knielt er, naer den vloer gebogen?
 Een gryzaert is 't: hy zucht, zijn borst hijgt zwaer;
 Hy roept, in zijn verzuchting opgetogen:
 'Rust, rust in vrêe, o vryheids Martelaer!'

Ontroerd, geschokt, treed ik den gryze nader:
 'Zoo ik de stilte in 's Eeuwgen wooning stoor',
 Vergeef het my, o eerbiedwaerdig Vader!
 Wiens assche rust in dit godvruchte choir?
 Vermeld het my: dan knielen wy te gader:
 De vryheidszucht drong ook mijn boezem door.'

- 'Mijn zoon, 'k zal u Anneessens moed verhalen,
 Een stof, geschikt voor gindschen waerheidsstoel.
 Gy zult hem op den dood zien zegepralen,
 En blijft gewis by dien triomf niet koel.
 O, wil na my dien aen uw kindren malen,
 En vul hun hart met vaderlandsch gevoel.

‘Neen, Markgraef! nooit zal ik de stad verraden,
 Die haer belang me, als deken, heeft vertrouwd.
 Al mocht ge my met al uw haet beladen,
 Ik ruil mijn ziele voor geen handvol goud.
 Al mocht uw wrok zelfs in mijn bloed zich baden,
 Ik doe geen eed, waerom 't gewisse eens rouwt.’

- ‘Anneessens (riep Prié in laeien toren)!
 Wijk voor mijn wil, of sidder voor mijn wraek.
 Den Keizer moet die nieuwen eed gezworen!
 Elk deken houdt op u het oog. Verzaak
 Uw dwazen trots! Zoo niet, gy zijt verloren!
 Of denkt gy dat ik u de boeien slaek?’

- ‘Geduchte Heer, mijn lichaem kunt ge kluisteren,
 Mijn ziel blijft vry en kalm, zelfs op 't schavot!
 Dit gryze hair, zou ik dit gaen ontluisteren,
 Trots 't hoog gerecht van mijn gewisse, en God?
 Eer zal uw hand de volle zon verduistren,
 Eer ge in mijn woord meinedigheid bespot.’

- ‘Hardnekkige! 'k zal u dien moed verleeren.
 Ja, morgen zweert ge, of rolt uw hoofd in 't zand.’
 - ‘Het rolle! Ik zwoer den Keizer zeven keeren;
 Thands waer' die eed verraed aen 't vaderland.
 Besloot ge 't recht der Vaedren te verneêren?
 'k Steek aen die ark geen heiligschenners hand.’

De morgen klom: 't heelal, met glans omhangen,
 Herleefde in die verkwikkelyke stond.
 De vogel float zijn liefelijkste zangen,
 En huppelde door frisch gebladert rond;
 Anneessens hief zijn handen, wreed omvangen
 Met boeien, op, en bad voor Belgies grond.

De morgen (licht zijn laetste!) is opgerezen.
 Hy kooft gerust, waer wrok de vierschaer spant;
 Hy, die alleen plichtschendery kan vreezen,
 Die leefde en bly wil sterven voor zijn land.
 Het ijslijk vonnis is vooraf geweest:
 Nog heden rolt dit heldenhoofd in 't zand.

Hy deed een wijl de rechteren verstommen;
 Toen sprak Prié, van op het hoog gestoelt:
 'Gy hitste, gy, de oproerge burgerdrommen
 Ter plundering, die vreeslijk heeft gewoeld.
 Hardnekkige! ten minste zult gy krommen
 Voor 't beulenzwaerd, daer ras uw bloed verspoelt.'

- 'Waertoe me een vlek, o Markgraef, aengewreven?
 Nooit smet uw mond myne onbevlekbare eer.
 'k Veracht den dood, die eenmael u doet beven:
 't Onnoozel bloed valt op uw schedel neêr.'
 Toen rees op eens de roep, woest aengeheven:
 'Gy staet hier voor uw rechters: zwijg, of zweer!'

Dit roerde hem, den volksheld; en hy rukte
 Het heilig kruisbeeld uit des biechtvaêrs hand.
 Na dat hy 't aen zijn mond hartstochtlijk drukte:
 'Zie daer het beeld mijns Rechters, die met schand'
 Ook overlaên, het hoofd voor moordnaers bukte;
 Eens richt hy u, wanneer zijn wraek ontbrandt.'

Hy zwijgt, en gaet, met onverbleekte trekken;
 En 't hoog schavot beklimt hy, als een thron.
 Het stadhuis scheen zijn aendacht op te wekken;
 Hy wendde er 't aenzicht heen. - 'Waerom, mijn Zoon,
 Nog uw gedachte in 't aerdsche te bevlecken?
 Zie liefst om hoog: de hemel is zoo schoon!'

- 'Vergeef het my, gezalfde vriend des Heeren,
 Snelt ziel en blik nog naer die trappen heen;
 'k Betrad ze vaek om 't recht er te verweeren,
 Toen 't Vaderland belaegd werd of bestreên.
 Men zag my trouw tot zeven malen zweeren,
 Maer de achste mael sprak 't belgisch harte: Neen!'

De biechtvaêr weent, de bleeke burgers weenen,
 De beul-zelf weent, by sidderende hand,
 En smeekt den held vergifnis te verleenen:
 De gryze-alleen houdt onverwrikbaer stand,
 En stort geen traen; hy hoort de burgers steenen,
 En spreekt hun toe: 'Ik sterf voor 't Vaderland!'

Als Jezus, bidt hy voor zijn moordenaren,
 Omsluiert zelf zijne oogden, knielt en bukt.
 't Gehuil gaet op der aengestroomde scharen:
 Hun laetste hoop op redding schijnt mislukt.
 Reeds is zijn ziel ten hemel opgevaren;
 De Hemel staerde ook op dien moed verrukt!

Mijn vader zag Anneessens heerlijk sneven.
 Wat... sneven... hy! voor 't Vaderland geveld!
 Hy stierf niet die, ten hoogen opgeheven,
 Door 't juichend martlaerschoor bepalmd, held.
 Mijn vader zuchtte: 'O, sloot ik zoo mijn leven!
 Zoo vaek hy ons die zege heeft verteld.

Waer zat Prié, wanneer de Man mocht stappen
 Naer 't vaderland van eeuwge liefde en loon?
 Hoe sloeg hem 't hart, zoo dikwijls hy ter trappen
 Van 't stadhuis trad? Hem priemden duizend doên!
 En als hy dacht aen 's Hemels wraek te ontsnappen,
 Greep Weenens beul hem aen, 's volks haet ontvloên.

Een eeuw verdween, en nog rees in het marmer
 Uw beeld niet op voor 't dankbre nageslacht,
 En onbekend ligt nog, o Volksbeschermer,
 Uw heilig stof hier in der graven nacht!
 Maer 's gryzaerts bloed vloeit door zyne aedren warmer,
 Als hy er bidt: 'Rust tot uw opstand zacht!....'

- 'God (borst ik uit)! waer, edelste der zielen!
 Rust Brussels held, vermoord door een barbaer?' -
 - 'Ziet gy den zerk, waerop ik lag te knielen,
 Schoon met geen woord bebeiteld? Belg, 't is daer!
 Nooit zal de tijd Anneessens naem vernielen:
 Neen, eeuwig leeft die vryheidsmartelaer!'

't Woord: Martelaer! weêrgalmde in 't huis der waerheid
 En 't holle choor, door englen zacht herhaeld.
 De tempellamp wierp een verheevner klaarheid,
 Tot op 't altaer des Eeuwgen afgestraeld;
 Verflauwd, verzonken was des avonds naerheid -
 Een schemerlicht betoovrend neêrgedaeld.

De gryzaert zag omhoog, en vol vertrouwen:
 'Gy staet voor God, o Belgies Barneveld!
 Hoe juicht mijn ziel! Ras zal ik u aenschouwen,
 Wiens schim me omzweeft!' Op 't graf van Brussels held
 Zonk ik met hem, de handen saemgevouwen,
 De traen in 't oog, de ziel tot God gesneld.

Wy baden: in bespiegeling verloren,
 Volbrachten wy een vaderlandschen plicht.
 Wy baden, en de maen schoot in de chooren,
 Recht op het graf, heur halfdroefgeestig licht.
 Wy baden: God! wil mijn gebed verhooren:
 Steeds vinde ons land genâ voor uw gezicht!

Het Brusselch Meisjen.^{aant.}

Wat trouw en liefde heeft verrigt,
 Dat zoek en stel ik in het licht,
 By 't denkbeeld: eedle daden strekken
 Om ons tot eedle daën te wekken.

DAUTZENBERG, *de Dames van Crève-Coeur.*

Nog rookte 't heldenbloed in Fleurus oorlogsveld.
 Een fransche kryger vlood, de wisse dood ontsneld.
 't Was avond, en hy zag de maen door neevlen schynen:
 Vriendin der treurenden, scheen zy met hem te kwynen.
 Hy vlood in Brussel, vlug van tred, met wilden blik.
 Nu denkt hy aen zijn gade, en staet: geboeid door schrik
 En hoop, waent hy haer in een zoete stem te hooren:
 'Weeu, vervolgt ge uw vaert! dan zijt ge, o Vriend, verloren.'
 Hy keert zich ylings om, en ziet een lieve maegd,
 En stiller klopt zijn hart. Zy wenkt hem toe: hy waegt
 Haer toe te treên, en valt op matte kniën neder.
 'Verloren ben ik ook, braef Meisjen! keer ik weder.'

- 'Rijs op, en zy uwe angst op 't oogenblik gestild:
 Verlossen zal ik u, zoo gy me volgen wilt.
 Ik huisvest by een' oom, maer steun niet op zijn harte.
 Ik ook heb veel doorstaen: 'k heb meêly' met uw smarte,
 En in uw redding zal de Almachtige voorzien.
 Deez' donkre schuer kan reeds een stillen schuil u biên.'
 Daer wordt hy veilig door haer trouwe hand verstecken.
 Zy keert, en de onrust waert in de omgelegen streken.

Een woeste krygershoop golft, overal verspreid.
 Hun dient tot nachtvertrek de wyde schuer bereid.
 De maegd durft haren vriend op zachten voet genaken:
 'Ik red u deze nacht (zegt ze); ik-alleen zal waken.'

De nacht ontplooiide kalm heur mantelkleed: de rust
 Had d' afgetobden mensch in diepen slaep gekust.
 De ramp, van alle hulp op 't eenzaam bed verstoken,
 De jonge moeder-zelv', had de oogen toegeloken;
 En 't teedre meisjen waekt, doorwaekt de sombre nacht.
 Stil treedt zy in de schuer, en wekt den kryger zacht;
 Doch eensklaps voelt hy zich door ruwer vuist beknellen.
 'Ik ben het!' roept ze, en weet zich tusschen beî te stellen:
 De halfontwaekte, door dien heilgen list misleid,
 Laet los - en sluimert in, dank de Alvoorzienigheid!

Maer schoon 't gevaer ontsnapt, het bonzend hart in prangen
 Gekneld, versnellen zy hunne ongewisse gangen.
 Zy draegt een bevend licht, bedekt door de andre hand,
 En houdt, aêmechtig, by een gryzen tempel stand.

Ze ontsluit dien: huiverend, zijn beiden ingetreden,
 En 't holle choor weêrgalmt hun sidderende schreden.
 Verwoest lag 't heiligdom, maer 's Eeuwgen majesteit
 Vervulde 't nog, in die ontzachtbre somberheid.
 Ras heeft de maegd een trap, van broklig puin omgeven,
 Stil onder 't hoog altaer, doch bevend, opgeheven.
 Daer lag een kelder, diepverloren onder de aerd'.
 Zy wijst de schuilplaets aen, die 't eêl gebeent' vergaêrt
 Van rustend voorgeslacht: hy peilt met denkende oogen
 Die heilge woonpiaets, d'ongewyden blik onttoegen.
 Hun volgestroomde borst ontlast zich in een beê:
 'Hier rust een aedlijk fransch geslacht: gy vindt er vreê.
 Moed! - De englen die hier nog om 't schuttend outer zweven,
 Omvleugelen uw hoofd! zy waken voor uw leven!'

Zy zegt, en, waggelend, stapt hy in 's aerdrijks schoot,
 En 't jongst vaerwel dooft uit, dat dank en vriendschap bood.

Erst onderscheidt hy niets in 't ondoordringbaer donker.
 Hy waegt een stap; allengs naekt somber lichtgeflonker.
 Het is een graflamp, die met flauwen schemer blauwt;
 't Is of der dooden rust ook in zijn boezem dauwt.
 Hy blik op 't graf, verbleekt; het bloed stolt in zyne aderen.
 Hy ziet, herziet, herkent het wapen zyner vaderen!
 Hy kust, herkust het; staert het onverzaedbaer aen,
 En stort, vernietigd van verrukking, de eerste traen.

Voor nieuwe smart is 't hooggestemd gevoel vervlogen.
 Hy waekt in de eeuwge nacht: de slaep ontvliedt zyne oogen.

Hy wacht zijn redster af, en waent dat hy ze hoort
 In ieder windgesuis, dat soms de stilte stoort.
 Hy roept haer aen: vergeefs! Twee dagen zijn verdwenen.
 He derde sleept hervoort: nog blijft de onzaelge weenen.
 Van wanhoop overmand, van honger, stort hy neêr:
 ‘Mijn zielsvriendin! mijn gâ!... ik zie u nimmer weêr!
 'k Ontvlood de heldendood, door 't wreedste lot verslonden.
 Waerom die niet, als gy, op 't oorlogsveld gevonden?
 O driewerf Zaligen, dien 't graf hier vrede biedt!
 Maer - 'k slaep ras aen uw zy!' Neen, ik beklaeg me niet.
 Dat God zijn zegening aen Brussels maegd verleene;
 En dat heur dierbre hand myne asch met de uw vereene.
 Wat denkbeeld!... tweemael doodt die zwarte twyfeling!
 Licht dat haer hemeldeugd tot loon de dood ontving!...'
 Hy voelt - hy denkt niet meer! Met uitgeholde kaken,
 Slaept hy, verflauwend, in. Op eens schijnt hy 't ontwaken,
 Als uit een folterdroom. By twyfling of hy sliep
 Houdt zy het geestrijk vocht, dat hem in 't leven riep.
 Nog blikte ze op 't vriendlijk halfontsloten oog: haer lippen
 Hoort hy een diepen zucht, by zijn gezocht, ontglippen.
 ‘Hy leeft nog!’ stamelt zy. Hy stamelt: ‘God! zy leeft!’
 Zy meldt, wat tegenspoed haer stap verwyderd heeft:
 ‘De Hemel waekt met ons! O Broeder, wil niet schroomen.
 Mijn slapelooze zorg zal 't minst gevaer voorkomen.
 Uw zuster keert weldra!’ - En, 't heilig woord gestand,
 Blinkt zy hem telkens toe als 's Hemels afgezant.

Doch eens hoort hy met fel gedruisch de kerk ontsluiten.
 In 't choor woedt helsch geraes, en helsch geraes er buiten.

Men stapt, al klotsend, voort. Hy leent een angstig oor.
 Getier en wapenklank doordaevren 't galmend choor:
 'Waer, waer schuilt de onverlaet, gered door hare handen?
 Ontsnappen kan hy niet, die Gauler: wy ontbranden
 In langgetergde wraek. Nu, mint ze 't fransche ras -
 De diepontaerde nicht, die u onwaerdig was;
 Die 't, uwer vaste zorg betrouwde, huis des Heeren,
 O Koster, niet ontzag door snood verraed te onteeren -
 Mint zy met zulk een liefde een hatelijk gebroed,
 Zy sneuvel' op zijn lijk: 't bedrogen stael eischt bloed!'

Wat lot! by elken stap genaekt het eind' zijns levens:
 By elken stap lijdt hy twee marteldooden tevens!
 Hy luistert toe - en reeds wet m' op den tempelsteen
 Het knettrend moordstael voort, en stapt reeds vloekend heen
 Tot aen den trap: hy stort, in 't doodenstof bezweken.
 Was 't een begoocheling? De woestaerts zijn geweken.
 Onafgebroken rust heerscht weêr de graven rond.
 O neen; daer kraekt iets! - God! verbijsterende stond!
 De trap gaet op en af: 'Voor haer, voor haer erbarmen!'

Gilt hy, bedwelmd; en zy, zy reikt hem zusterarmen.
 Stil juichen beiden, door den Eeuwige gered,
 En van op 't outer rijst het uitgestroomd gebed,
 Gelijk de wierookgeur; de God van vreugd en smarte
 Ziet op hun offer neêr, en moed bezielt hun harte!

Thands roept den banneling de vaderlandsche lucht,
 En uit zijn levend graf rijst hy. Met dankbren zucht
 Groet hy voor 't allerlaetst de herbergzame schimmen
 Der vaedren, waent dat die tot zijn bescherming klimmen

Uit hun geruste woon, en drukt zijns redsters hand,
En schreit, en stapt half droef naer 't lieve vaderland.
Zijn gâ ziet, onverhoopt, hem uit de dood herleven.
Een vlaemsche maegd heeft haer dit dierbaer hoofd hergeven!
Met dubble kracht voelt hy der vrouwen adeldom:
Hy wil ze pryzen, ja; maer zwijgt, van geestdrift stom.

Ach! waerom schuilt uw naem, verheven Maegd, in 't duister?
Uw naem, die blinken moest in weêrgaloozen luister?
Dien niemand noemen mocht dan in de ziel ontroerd,
Door godlijk' eerbied voor uw menschenmin vervoerd?
Maer neen! Uw loon is hoog, en uwer deugd berekend!
Uw naem - hy staet in 't boek der Heemlen opgeteekend.

Goffin.

Onstervelingen, blinkt! God schiep, en gy verlost.

MARIA DOOLAECHTE, *Zelfsopoffering*.

Een reizer, ver van 't dak, waer 't licht hem werd geschonken,
 Dwaelde op een vreemde kust, in diep gepeins verzonken.
 Met elke nieuwe zon bejammerde zijn smart
 Het folterend geschenk van een gevoelig hart.
 Alom zag hy in 't goud de lage zelfmin wroeten,
 Alom laffe ydelheid als heldendeugd begroeten,
 De koude vriendschap of den gloênden haet alom,
 't Vermaskerd medely', voor baet- en eersucht krom;
 En reeds volgde op den bloem der lieve lentejaren
 De dikwijls bittere vrucht van 't wijs en koel bedaren.

Eens dat hy, menschenmoede en moede van zich-zelv',
 Vlood, en den matten blik soms hief naer 't wolkgewelf,
 Stond hy by d'ouden wal, dien, met bezielend leven,
 De Maes doorslingert. Op een woeste terp verheven,

Doorpeilt zijn vliegend oog des afgronds donkren schoot,
 Waer, ver van 't daglicht zich verbannend, trots den dood,
 Des stervlings arm aen de aerd' heur zwarte teelt gaet rooven,
 Die 't roode smisvuer voedt by 't klettrend oorverdooven
 Van 't aenbeeld, dat den Belg den rijksten zegen baert
 In 't landbevruuchtend stael, of 't landverweerend zwaerd.

Een gryzaert treedt voorby: men kan op 't waerdig wezen
 Een mengeling van vreugd en diepe ontroering lezen.
 Hy staert omhoog: zijn blik, ontgloeid met hemelsprank,
 Wijdt nog d'Algoede voor verheven gunsten dank.
 De reizer ondervraegt den achtbre man: zy treden,
 Stilzwygend, naer het vael gewelfsel voort; hun schreden
 Weêrgalmen. Toen begon de gryzaert dit verhael.

‘Ziet gy dien afgrond ginds, schuw voor den zonnestrael?
 Het stildoorknagend nat, geboord door zwavelrotsen,
 Verschrikte er 't delvend volk, door 't plotsche nederklotzen.
 Elk klemt om d'yzren boei zich vast, opdat hy poog'
 Uit d'onderaerdschen poel den eerste naer omhoog
 Te steigren; maer bezwijkt verdrongen, overrompeld,
 En menig offer ploft, in 't zwellend nat gedompeld.
 Grootmoedige Goffin, wiens arm zijn zoon omgaf,
 Gaet eindlijk treden uit dier levendigen graf;
 Maer al zijn vrienden!... ‘God! ik (snikt hy)!... die begeven?
 Neen, redden wil ik hen, of hun niet overleven.’
 Hy keert, en grijpt de piek met geestvervoering aen,
 En opent naer het licht een nachtelijkdonkre baen.

De noodklok midlerwyl, wier doodsche bommen wasten,
 Verzaemde gryze en vrouw, die in hun tranen plaschten
 Daer buiten. Rijpberaën werpt de arbeidzame stoet
 Een dijk er tegen aen 't bedreigen van den vloed;
 Terwijl de uit meêly' onverbiddbare overheden
 Der moedren wanhoop boeit, en bleek te rug doet treden,
 En 't sterkgespiede volk, door hunnen wenk gespoord,
 Alreeds de diepte peilt der mynen van dit oord.
 Ach! hunne ontwrichte vuist, van moedeloosheid bezweken,
 Wie 't leidende kompas zijn hulp schier laet ontbreken,
 Doorgraeft meer traeg de rots, die yzren weêrstand bood.
 Zy roepen.... Alles zwijgt de stilte van den dood.
 't Salpeter vonkt, ontblaekt, barst los, en ratelt onder
 Den sombren grond, en rolt, voortbrommend als de donder.
 Vergeefs! 't gedaver sterft, en tevens sterft de hoop.
 De tweede zon volbrengt alreeds haer tragen loop.
 De nacht bezwijkt voor 't oost, dat licht en leven baerde.
 Men rust, en luistert: niets verneemt men onder de aerde

O, de ongelukkigen, in d'afgrond koud en kil
 Gestort, verkwisten ook hun flauwend smeekgegil.
 Dra zal de lucht, waernaer de bange boezems zwoegen,
 Aen de uitgeputte long niet langer vergenoegen.
 Verstikkend aen den damp, dien de enge krocht besloot,
 Verteerd van fellen dorst, verknaegd van hongersnood,
 Zoekt deze er, op den boord van drabbig nat geweken,
 Het vreeslijk voedsel van een lijk, één stond bezweken.
 Die knaegt het stael der piek, die hy niet meer vermoeit;

Of lekt aen 't bitter zout dat aen de rotsen groeit;
 Of put, al huilend, en met sidderende handen,
 Verpestend vocht uit 's afgronds walmende ingewanden;
 Of staert, met hollen blik, gedoodverfd in 't gelaet,
 Op 't flauwe flikkerlicht der lamp, die ras vergaet.
 En, warsch van nutloos werk en nuttelooze bede:
 Is 't sterven nood (riep elk), men sterv' ten minste in vrede!
 Zy storten neêr op dien verpletterenden toon.
 De dood greep allen toe: een hunner was mijn zoon!

In 't tasbre donker van dien afgrond neêrgezonden,
 Bleeft hun verbeelding nog aen 't dierbre dak geklonken,
 Zoo kalm begeven by 't hervonklend zonnelicht,
 Dat maer één oogenblik glom voor hun aengezicht -
 Nog aen 't gewoone bosch, en stroom, en bergentinne,
 En rustig dal, waer vaek des avonds hun vriendinne,
 By 't neuren van een lied, een kind op d'arm getorscht,
 En lachend toegesneld, zonk aen de vaderborst.
 Maer immer leeft Goffin: zijn moed zal hun herwenken
 En hoop en heul zoo veel rampzaligen herschenken.
 Hy leeft: zijn vaderzorg, door hand, en mond, en blik,
 Poogt de ingekrompen schaer te ontscheuren aen den schrik.
 Hy smeekt den broeder voor den broeder, smeek te gader
 Den vader voor den zoon, en dezen voor zijn vader,
 Belooft hun, dat hy ze uit die grafstede op doet staen:
 Vergeefs! geen enkle rijst of biedt hem antwoord aen.
 'Kleinharten (roept Goffin)! 'k Vergeef u: 'k kan niet haten.
 Koom; werken wy, mijn Zoon, voor die ons heeft verlaten!

Zijn allen kindren, koom: wees gy voor allen man!
 Hy wapent zich, en klieft de rots: zy dreunt er van.
 Het reddend stael verscheurt zijn hand en kwetst haer bloedig.
 Zijn zoontjen kust die hand, en zegt: 'Mijn Vader, moedig!
 Wen klaerder rotsgeluid, weêrgalmend onder 't stael,
 De naedre lucht op eens verkondt. O zegeprael!
 Dit onverwacht geluid is 't schokkend levensteeken.
 Zy woelen op: hunne armen willen samen breken
 Door d'afgrond! Hy ontsluit... geen licht verkwikt hun nood:
 Den dood ziet men alleen, men hoort alleen den dood.
 De ontgloeide luchtwalm bruischt en stort en scheurt en dondert.
 De azuren phosphorvlam vonkt, dwarlend, rond: verwonderd,
 Verpletterd deinst elkeen, en wendt er de oogen af.
 Hun laetste toorts, die dooft, stort ze in de nacht van 't graf.

'Mijn vrienden (spreekt Goffin), hoe zwaer de ramp moog wegen,
 Onze allerjongste kracht stell' manlijk er zich tegen.
 En, is geen sterflingsarm ter redding dan bekwaem,
 Wy keeren, leggen ons te ruste, en sterven saem.'
 Hy sprak; maer niemand wou naer de achtbre stemme hooren:
 'Van hier (brulde al de schaer, in overspannen toren)!
 Beveel geen nutloos werk of nieuwen jammer weêr!
 Wy leden zonder u sints langen tijd niet meer.'
 Ondankbaer rot! het smijt, in diepverblinde woede
 Smaed en bedreiging toe aen die 't tot nu behoedde.
 Wat zeg ik? 't Wil op dit ontzach'inboezmend hoofd
 't Houweel verheffen, dat verlossing nog belooft.
 Maer hy, onschokbaer - hy, dien slechts hun leed doet beven:
 'Koom; sluiten wy, mijn Zoon, een onverdraeglijk leven.

Zy vordren 't: leevren wy ze aen 't jammerlot. Welaen!
 Verhaesten wy hun dood met hen van ons te ontslaen!
 O, had gy dan hunne angst, hun siddring aen zien groeien,
 't Bedreigen sterven, en de tranen nedervloeien!
 Voortkruipend op de kniën, riep elk, den smeekend' arm
 Vooruitgestrekt: 'Goffin!.... dat ons Goffin bescherm!'
 Daer was er, 't brein verward, dat hoop en vrees doorspookten,
 In schaterenden lach afgrijslijk losgebroken;
 Of die aen 's hemels Maegd een kostelyke gift
 En plechtige noveen beloofden: de yverdrift
 Van andren zwoer haer beeld eerlang, met bloote voeten,
 Op vergelegen kust, als pellegrims, te groeten.
 De weezen spraken tot elkander: 'Van omhoog
 Wackt op ons leven nog 't beminrend moederoog.'
 De zonen neêr geknield ontvingen al te gader
 Den laetsten zegen en de tranen van hun vader.
 Hun vader!.... en mijn zoon stierf verre van mijn hart,
 En 't vaderlijk vaerwel vertroostte niet zijn smart.

Maer 't zootjen van Goffin, het voorhoofd onverbogen,
 Staet daer, met kalme borst, en onbenevelde oogen.
 En blozen doet hy elk voor bangen onmoed: 'Hoe!
 Kunt gy slechts weenen, waer gy werken moest? Slaet toe!
 Ziet hier de reddingsbaen!' Zijn stem stort yvervonken
 In hunne doode ziel; de kracht schijnt hun herschonken.
 Wat onbepaeld gerucht druischt onder de oude rots?
 God!... 't groeit van stond tot stond by ieder staelgebots.
 't Oor kan den sneller slag der redhouweelen tellen.

Hun stem beantwoordt reeds de stem van meêgezellen.
 De forschdoorkorven schoot der rots splijt op: de dag
 Verkondt zijn weêrkomst door een doffen donderderslag.
 ‘Ze zijn verlost (gilt al het volk, bly toegeschoten)!’
 Verlost! verlost (weêrgalmen de oude rampgenooten)!
 Zy vliegen 't zonlicht toe: rampzaelgen, 't graf ontvoerd,
 Vergeten zy, dat hen de dood altijd beloert,
 Met opgeheven zeis, gereed om neêr te stryken?
 Zy kunnen, 't leed ontsnapt, nog voor de vreugd bezwyken:
 Licht, dat tot woedend gif de lucht nog overgaet,
 En meest gevaer bedreigt, waer 't jongst gevaer bestaet.
 De zorg wordt uitgeput; de kunst vereent haer krachten,
 Om d'overgang der dood ten leven te verzachten.
 Goffin, met arendsblik, schouwt albewakead rond:
 Hy denkt zijn kindren na, nog weezen vòr een stond;
 Omarmt in hoop een gâ, wier kus zijn grootheid huldigt;
 Maer zynen makkren blijft de held nog zorg verschuldigd.
 Hy stapt den sombren krocht laetst uit: ter hemelsfeer
 Rijst stil zijn gloeiend oog, en valt bly op hen neêr!’

By dit verhael, het oor gekluisterd en de lippen,
 Vergat de reiziger 't onmerkbaer tijdsontglippen;
 En reeds verstierf het licht aen grauwer kimmenboord:
 ‘Vriend (sprak de gryzaert), toef! In dit gelukkig oord
 Vereenigt dra een disch, om 't leed met vreugd te kroonen,
 De dankbre vaderen van hun geredde zonen.
 Goffin zult gy er zien, gelijk een zielenvorst;
 En reeds blinkt de eerestar op die heldhafte borst.

De palm en lauwer zal zijn schedel niet vergeten.’
Hy zegt; de vreemdling, by den feestdich aengezeten,
Ziet in Goffin, omringd van blyden burgerkrans,
D'oprechten heldenaert, verwonderd om zijn glans.
Nu klopt zijn boezem frisch, nu aêmt hy hooger leven.’
‘Der Belgen moed (roept hy) is 't nakroost bygebleven!
't Ontrimpeld voorhoofd gloort, en opdat hy aen vreugd
En menschenheil geloov', gelooft hy aen de deugd.

Aenteekeningen.

De monnik van Afflighem.

Men vindt deze legende in verscheidene godvruchtige boeken.

In 't handschrift *Haffligemium illustratum*, in-f^o, I, 61, thands bewaert in de herstelde abdy van Afflighem, binnen Dendermonde, staet er:

‘Eodem tempore (circa finem XI saeculi) ut fertur, accidisset Fulgentio (primo Abbati Haffligemi) mirabilis historia: admonitus enim a fratribus illic adesse peregrinum, sed venerabilem, monachum, qui se illius monasterii fratrem affirmabat, introduci fecit illum; qui, interrogatus quisnam et unde esset, respondit se de nocte adhuc fuisse in matutinis; ubi cum recitâsset hunc versum Psalmi LXXXIX: *Mille anni ante oculos tuos tamquam dies hesternae quae praeteriit*, mansit in choro, meditans super mysterio verborum illorum; quando avicula quaedam apparuit sibi; ad cujus cantum exurgens secutus est eam; asseruitque quod hujus melodia et volatu delectatus, exiverit monasterium, intraveritque sylvam; ubi adhuc modico tempore persistens reversus sit domum; quam appropinquans in tantum invenerit mutatam, ut non cognosceret eam. Cumque Fulgentius interrogâsset eum de suo Abbate, et principibus terrae, repertum fuit, illos a trecentis annis floruisse; quibus omnibus narratis, monachus ille defecisset; et, acceptis Ecclesiae sacramentis, dormivisset in Domino.’

De Gentsche vaderbeul.

In 1371 werden binnen Gent twee voornamen edellieden, vader en zoon, gevangen, omdat zy, als wederspannigen, de wapens tegen hunnen natuurlyken prins hadden gedragen. Graef Lodewijk van Male beloofde het leven aen die den andere 't hoofd zou afslaen. De twee misdadigers werden ter strafuitvoering op de Hoofdbrugge (eigenlijk Onthoofdbrugge) gebracht. Maer als de zoon zich door den vader had laten bewegen om zijn leven te behouden, en het zwaerd ophief, brak het, en kwetste hem-zelfen doodelyk.

In 1374 werden er op de gemelde brugge twee metalen beelden geplaatst, die den zoon, bereid ten onthalzing zijns vaders, verbeelden: dit gedenkteeken is, met zoo vele andere, onder de fransche geweldenary, in 1799, verdwenen.

Adriaen Beyer, pensionnaris van Rotterdam, zegt dat het eertijds in sommige streken van Duitschland en elders de gewoonte was, zoo er meer misdadigers ter dood moesten gebracht worden, den genen hunner die den anderen wilde rechten, genade te schenken. Canaert, *Bydragen tot het lyfstraffelyk recht in Belgie*, Gent, 1832, blz. 35, teekent aen dat, waer geen beulen aenwezig waren, de geesseling door een der medeplichtigen moest gebeuren.

In den *Messenger des Sciences historiques*, Gent, 1839, p. 204, vindt men eene plaet naer de schildery, den gentschen Vaderbeul voorstellende en op 't gentsch stadhuis hangende.

't Gentsch beggijntjen.

Getrokken uit het werk *Vita sanctoe Begghoe*, door J. de Ryckel. Lov. 1631.

Het kruis, waer Mattheken zou onder geknield hebben, staet nog met haer afbeeldsel op een altaer der kerk van 't groot Beggijnhof te Gent.

Broeder Willem van Renesse.

Deze romance is in eene vrye versmaet, beurtelings dactylisch en trochaeisch geschreven; even als Schillers ballade *der Taucher*.

Men leze 't naïeve verhael over dien heldhaftigen leekebroër in Van Vaernewycks *Historie van Belgies*, Ghendt, 1574, bl. 138 V^o, en verderen levensloop in Delepierre, *Chroniques, traditions et légendes des Flandres*, Brugge, 1834, p. 82-90.

Dendermonde belegerd.

Pamele, thands een deel van Audenaerde uitmakende, werd op Flips Arteveldes bevel, den 5^{en} july 1383, tot den gronde toe, verbrand.

De Gentenaers hadden, voor Arteveldes tijd, wel eens tegen Dendermonde de nederlaeg bekomen, welke stad de graef Lodewijk van Male een ruimen tijd tot schuilplaets had verkozen.

Simon de Lalaing.

Men wil dat zich de kinderen van dezen held te Veltzeke, by Audenaerde, bevonden. Eenige geleerden hebben den trek van den dapperen stadsvoogd als een verdichstel aenschouwd. Men vindt dien in *les Mémoires d'Olivier de la Marche*, en in Dewez, *Histoire de la Belgique*.

P.J. de Deyn heeft dien moed in eene redevoering gehuldigd.

Nieupoort belegerd.

Over deze dappere verweering raedplege men Haraeus, *Annales Ducum seu principum Brabantioe*, Antv. 1623, pag. 480. Tot belooning schonk Maximiliaen de stad Nieupoort voorrechten, by octroyen van 18 October 1489 en 15 november 1490.

De drie vrouwen van Crève-Coeur.

Crève-coeur was de naem des torens van welken de heldinnen sprongen. Volgens Marchand de Beaumont, *Beautés de l'histoire des Pays-Bas*, Brussel, 1822, p. 266, zouden de inwooners van Bouvignes den verjaerdag dier heldendaed nog vieren.

Margaretha van Kalslagen.

Naer aenleiding van Engelbert Gerrits, *Keur van gedenkwaardige Tafereelen uit de Nederlandsche Geschiedenis*. Amst. 1835, I, 225.

Maria Millet.

Van Meerbeeck, *Cronycke van de gantsche Wereld*, Antw. 1620, fol. 510, heeft ons de dapperheid dier maegd van Berlaimont bewaerd.

De zieke vrouw binnen Antwerpen.

Getrokken uit *Encyclopediana ou Recueil de faits historiques et biographiques*. Parijs 1791, in-4°.

‘Ja, durfde men de *rima assonante* invoeren, ik geloof dat er onze poëzy mede zou bevoordeeld zijn,’ schreef Bilderdijk in de voorrede zyner *Mengelpoëzy*. Wy denken dat zulks in der daed, op 't spoor der spaensche dichtkunst, gevoeglijk vooral in 't vak der romance zou kunnen plaets grypen.

Hier toe de proeve dezer nieuwigheid, indien men aldus een rijm mag noemen, dat men in onze oude en jonge volksliederen op elke schrede ontmoet.

Het gebruik van Vondel en zyne tijdgenooten om in loopende verzen een enkel woord op twee te doen rymen, brengt mede een *rima assonante* voort of iets dat er naer zweemt, zoo als in de rijmklanken *uitslag op buit zag, voortgaen op aen boord gaen*. *Schoonheid en toon spreidt* is algemeen in gebruik.

Anna van den Hove.

Zy werd levendig begraven te Brussel in den zomer van 1597, en Filips overleed den 2 september van het volgende jaer. Raedpleeg over de rechtspleging der eerste H. de Groot, *Nederlandsche Jaerboeken*, bl. 306, en Cannaerts beroepen *Bydragen*.

Maria de Lalaing.

Doornijks heldinne was de dochter van Maria de Montmorency, zuster van Hoorne, door Alva onthalsd. Haer erfelyke haet tegen Spanje was zoo sterk, dat toen haer broeder, Lalaing, die onder Parma diende, haer van wege dezen veldoverste, na stads overgave kwam vinden, zy hem zeide: Had ik dien uitslag kunnen voorzien, ik had het vuer in de vier hoeken der stad gestoken, en my in de vlammen geworpen.

Justus Lipsius.

Men leze in *le Messenger des Sciences et des Arts*, Gent 1835, *Une leçon de Juste Lipse*.

Anneessens.

Raedpleeg over Anneessens 't werkjen *Historischen oogslag over de oorzaak en omstandigheden der onrechtveerdige lyfstraf van Anneessens*. Brussel, 1835.

Men ziet in hetzelfde den grafsteen van Anneessens, met zyn afbeeldsel voorzien, welken men in de brusselsche parochiekerk van O.L.V. ter kapelle vindt, waer de held begraven ligt. Dit gedenkteeken werd opgericht door de graven de Merode-Westerloo en Amedeus de Beaufort, ten jare 1834.

Het Brusselsch meisje

Heeft zyn oorsprong te danken aen de geschiedenis welke in de aenteekeningen van *le mérite des Femmes*, door Legouvé, voorkomt.